Az MSZSZ által elvégzett 2019-es
és 2021-es attitűdmérések
különbségei és következtetései

Attitűdmérés

Megállapítások
EFOP-1.8.6-17

Magyar Szabadidősport Szövetség

Tartalomjegyzék

Attitűdmérés 2019 és 2021 közötti különbségei, megállapítások. 3

7. Kérdés: Mennyit áldozna havi szinten arra, hogy minőségi szabadidősport lehetőséghez jusson? (Például: Mennyit költene terembérlésre) 3

ABSTRACT 3

Főbb megállapítások szöveges formában 3

8. Milyennek érzi egészségi állapotát? 7

ABSTRACT 7

Főbb megállapítások szöveges formában 8

9. Van-e orvos által megállapított krónikus betegsége (pl. vérnyomás, cukor)? 11

ABSTRACT 11

A főbb megállapítások 12

10. Milyen esetekben vesz igénybe egészségügyi szolgáltatást? 15

ABSTRACT 15

A főbb megállapítások szöveges formában 16

11. Mennyit tehet Ön az egészségéért? 23

ABSTRACT 23

A főbb megállapítások 25

12. Milyen gyakorisággal sportol Ön ? 29

ABSTRACT 29

A főbb megállapítások szöveges formában 30

13. Miért sportol Ön? 32

ABSTRACT 32

7. A külalak javítása: 33

8. Lelki kiegyensúlyozás 34

9. Jó társaság, edző 35

10. Erőnlét 37

11. Hogy ne legyek beteg 38

A főbb megállapítások szöveges formában 39

7. A külalak javítása: 40

8. Lelki kiegyensúlyozás 42

9. Jó társaság, edző 44

10, Erőnlét 46

11. Hogy ne legyek beteg 48

14. Milyen jellegű sporttevékenységet szokott Ön választani? 49

ABSTRACT 49
Főbb megállapítások szöveges formában 55
A 15. kérdés: Fogyaszt-e Ön húst? 64
ABSTRACT 64
A főbb megállapítások szöveges formában 66
A 16. kérdés: Fogyaszt-e Ön zöldséget-gyümölcsöt? 69
ABSTRACT 69
A főbb megállapítások szöveges formában 70
17. Diétázik-e Ön? 72
ABSTRACT 73
Főbb megállapítások szöveges formában 74
A 18. kérdés: Fogyaszt-e Ön alkoholt? 75
ABSTRACT 75
A főbb megállapítások 77
A 19. kérdés: Dohányzik-e Ön? 80
ABSTRACT 80
A főbb megállapítások 81
A 20. kérdés: Testtömeg 84
ABSTRACT 84
A főbb megállapítások 85

Attitűdmérés 2019 és 2021 közötti különbségei, megállapítások.

7. Kérdés: Mennyit áldozna havi szinten arra, hogy minőségi szabadidősport lehetőséghez jusson? (Például: Mennyit költene terembérlésre)

ABSTRACT

1. 2019-hez képest nőtt azoknak az aránya, akik hajlandóak a rendszeres sportért nagyobb anyagi áldozatot vállalni, de ez az „5-12 ezer forintos" tartomány dominanciáját jelenti.

2. **Úgy tűnik, hogy a rossz anyagi helyzetű válaszadók aránya mind a három sportfelajánlási csoportban (költési intervallumban) nő, a jó helyzetűek aránya a magasabb összegek esetében csökken, a legkisebb összeg esetében nő.**

3. **A sportcélú kiadásokkal kapcsolatban a tendencia egyértelmű: a jobb helyzetűek takarékoskodnak, a rossz helyzetűek viszont többet költenének sportcélokra 2021-ben, mint 2019-ben.**

Főbb megállapítások szöveges formában

1. Alapmegoszlások

2019-ben a válaszadók abszolút többsége „5 ezer forintot vagy kevesebbet" szánt a sportra fordítani, 2021-ben a legnagyobb arányban az „5-12 ezer forint" közötti összeget vállalók szerepelnek, vagyis meglepetésre nagyobb 2021-ben az anyagi terhek vállalásának kedve, mint 2019-ben. Ezek szerint a felmérésből az derül ki, hogy az egészségmegőrzés fontosabb, mint a megtakarítások halmozása, ami a hosszú-távú, racionális gondolkodás térnyerését mutatja. Járvány esetén, különösen, mikor az jelentős halálos áldozatot követel, megnő az emberi élet és életminőség értéke, sokan „magukhoz térnek", és a mindennapi sporthoz kötődő egészség és életminőség „mint befektetés" racionálisabb, mint az inflálódó források halmozása.

2. A nemek szerinti válaszok:

2019-ben a férfiak között a sportra „havi 5 ezer forintnál kevesebbet" szánók voltak többségben: 208 fő, a nők többsége hasonlóképpen ugyanennyit áldozott volna: 172 fő. 2021-ben azonban mindkét nem tagjai közül a legtöbben „havi 5 ezer és 12 ezer forint" közötti összeget szánnának erre, a férfiak: 145 fő, a nők: 176 fő. **Egyértelmű, hogy mindkét nem költési hajlandósága a sportra és az egészségvédelemre nagyobb 2021-ben, mint 2019-ben.**

Az egyes anyagi vállalási szinteken belüli nemi megoszlás alapvetően más a két felvétel időpontjában. **2021-ben mindkét nem tagjai a mintán belüli arányukhoz közeli mértékben vállalják valamelyik anyagi áldozathozatali lehetőséget. Összességében a két időpontból származó adatok közötti különbségek azt mutatják, hogy a nők 2019. évi túlvállalása a „12 ezer forintnál több" és a férfiak 2019-es túlvállalása a „havi 5-12 ezer forint" kategóriánál 2021-ben már nem tapasztalható. A nemek közötti 2019-es különbségek 2021-re eltűntek. 2021-re - ennek eredményeként - mindkét nemnél a sportra „havi 5-12 ezer forintot áldozók" alkotják a többséget.**

3. Az életkor szerinti válaszok

Az egyes sportcélú anyagi vállalási csoportokon belüli életkori megoszlás úgy alakul, hogy a havi 12 ezernél többet vállalók körében a 18-34 évesek aránya felével kisebb a 2019-es értéknek 2021-ben és közel háromszor nagyobb a 35-59 évesek aránya, miközben a havi 5 ezer forintnál kisebb összegben gondolkodók aránya is kisebb. A havi 5-12 ezer forintot vállalók aránya a 18-34 évesek körében nagyobb lett, a 35-59 évesek és a 60-x évesek körében csökkent. A havi 5 ezer forintnál kevesebbet sportra szánók esetében ugyanilyen változás ment végbe. A havi 12 ezer forintnál többet áldozni hajlandók körében a középkorúak aránya nőtt meg jelentősen, a havi 5-12 ezer forintban gondolkodók között a fiatalok aránya lett jelentősen nagyobb, a havi 5 ezer forintnál kevesebbet sportcélra szánni hajlandók között is a 35-59 évesek aránya haladja meg nagymértékben a 2019-es eredményt. **A tendencia lényege: mindhárom anyagi ráfordítási kategóriában a középkorúak aránya jelentősen nőtt 2021-re. Az „5-12 ezer forintos" ráfordítási opciónál kiemelendő, hogy a 18-34 évesek áldozatkészsége nőtt nagymértékben 2019 és 2021 között.**

Az életkori csoportok anyagi áldozatvállalási kategóriákon belüli megoszlása a 18-34 évesek esetében úgy fest, hogy a legnagyobb s a legkisebb összegeket választok aránya kisebb 2021-ben, mint 2019-ben és az 5-12 ezer forintos opciót választók aránya nagyobb. A 35-59 évesek körében a 12 ezer forintnál nagyobb tételt választók aránya magasabb- A legidősebb korcsoport esetében az 5-12 ezer forintot jelölők aránya nagyobb, míg a két szélső értéket jelölőké kisebb. A fiatal és az idős korcsoport esetében a válaszadók az 5-12 ezer forintos tartomány felé mozdultak el 2019-hez képest, a 35-59 évesek pedig a 12 ezer forintnál nagyobb összeg felé. **A két fiatalabb korcsport (18-34, illetve 35-59 évesek) tagjai az „5-12 ezer forintos" opciót részesítik előnyben mindkét mérési időpontban, az idősek viszont túlnyomó többségben az „5 ezer forintnál kevesebb" lehetőséget választják mind 2019-ben mind 2021-ben. E tekintetben sajnos elmozdulás nem volt tapasztalható.**

4. Az iskolai végzettség szerinti válaszok

Az egyes végzettségi csoport anyagi áldozatvállalási kategóriák közötti megoszlása 3 esetben szembeszökő: 1. az x-8 osztályt végzettek esetében a „12 ezer forintot vagy többet" vállalók aránya jelentősen megnőtt 2019 és 2021 között, ugyanakkor jelentősen nőt az „5-12 ezer forintot" vállalók aránya is, míg ez a mérték a „havi 5 ezer forintnál kevesebb" kategóriájában a felére csökkent. A 11 osztályt végzetteknél a „havi 5-12 ezer forintos" kategóriát jelölők aránya jelentős mértékben magasabb, a „havi 5 ezer forintnál kisebb" opció

esetében viszont csökkent. A 12-x osztályt végzettek arányaiban nem látszik lényeges változás. **Az abszolút esetszámokat alapul véve, tekintettel arra, hogy a magas végzettségűek alkotják a válaszadók többségét, az ő csoportjuk fizetési hajlandósága a két mérés között az alacsonyabb értékű kategóriák felé tolódik el. Általánosságban tehát kijelenthető, hogy a sportra fordítandó kiadások azért csökkentek, mert a második mérés során a magas végzettségű státuszú válaszadók aránya nőtt – mindeközben ennek a csoportnak a fizetési hajlandósága csökkent.**

Elég egyértelműnek tűnik a több mint egy éves karantén időszak hatása. A magas végzettségű válaszadói csoport home-office státuszba kényszerülése, a fitnesztermek kategórikus bezárása, illetve eklektikus nyitvatartása az időszak során a csoportos (fizetős) helyett egyéni sporttevékenység felé tolta az egyensúlyt, azt pedig otthon és kültéren is különösebb ráfordítás nélkül lehet űzni.

5. A lakóhely régiója szerinti válaszok

Az adatok szerint a fejlett és a közepesen fejlett régiókban 2019 és 2021 között csökkent a sportra szánt pénzköltési kedv, a fejletlen régiókban viszont növekedett. Ez persze nem meglepetés, **a fejlett régiókban sokkal több, minőségi sportolásra lehetőséget adó infrastruktúra található, melyek a vizsgált időszakban a nem versenyengedélyes lakosok számára elérhetetlenné váltak. A home-office rendszer bevezetése további drasztikus szokás-változáshoz, a közösségi sport kerüléséhez, és az egyéni, ingyenesen végezhető lehetőségek preferenciájához vezethettek. Így történhetett, hogy a fejlett régiók pénzköltési hajlandósága csökkent, a fejletlenebb régiókhoz képest.**

A sportcélú kiadások nagyságának egyes régiókon belüli eloszlását az jellemzi, **hogy a fejlett régiókban mérsékeltebb a sportcélú költési kedv 2021-ben, mint 2019-ben, a másik két régiócsoportban (közepesen- illetve kevéssé fejlett) viszont növekszik**: a fejlett régiókban kisebb a havi 12-x, illetve a „havi 5-12 ezer forintot" költeni szándékozók aránya, a másik két régiócsoportban viszont növekszik és ez a tendencia különösen a kifejezetten alacsony fejlettségű régiók lakói esetében jellemző. Az adatok tanúsága szerint vagy nivellálódik a sportra pénzt áldozni való hajlandóság vagy a válaszadók jövedelmi helyzete változott két év alatt, de úgy, hogy a fejlett és közepesen fejlett régiókban csökkentek, a fejletlen régiókban pedig növekedtek a jövedelmek (vagy így változott a jövedelmek nagyságának szubjektív értékelése).

6. A lakóhely településtípusa szerinti válaszok

2019-es felmérésben a legnagyobb létszámú a községekben élő „havi 5 ezer forintnál kisebb" összeget sportcélokra szánók száma: 202 fő. 2021-ben az egyéb városokban lakó, sportra „havi 5-12 ezer forintot" felajánló válaszadók száma a legnagyobb: 201 fő.

Az egyes sportcélú vállalások településtípusok közötti megoszlását illetően 2019-hez képest 2021-ben a „havi 12-x ezer forintot" vállalók körében jelentős mértékben csökkent a nagyvárosokban élők aránya, növekszik az egyéb városokban és községekben élők aránya. Az „5-12 ezer forintot vállalók" 2019-hez képest 2021-ben a legnagyobb arányban az egyéb

városokban találhatóak. A „havi 5 ezer forintnál kevesebbet” vállalók között a nagyvárosokban az arány változatlan, az egyéb városokban csökken, a községekben nagyobb. **A kép egy kicsit zavaros, de tendenciáját tekintve a *nagyvárosokban* és az *egyéb városokban* 2019 és 2021 között a „havi 12 ezer forintnál többet” és a „havi 5-12 ezer forintot” vállalóknál is csökken a mindennapi sportba beruházás kedve, de a „havi 5 ezer forintnál kevesebbet” áldozók körében is ez a változás látható. Ez összhangban van a városokban különösen betartatott karantén előírásokkal, a sport infrastruktúra lényegi megszűnésével, illetve azzal a ténnyel, hogy gazdasági-életviteli bizonytalanság idején a lakossági tendencia inkább a megtakarítás irányába mutat.**

Az egyes településtípusokon élők sportcélú ráfordítás-kategóriák szerinti megoszlása úgy fest, hogy a nagyvárosokban 2019-hez képest nagyobb arányú a havi 12-x ezer forintot vállalni hajlandók aránya, jelentősen kisebb a „havi 5-12 ezer forintban” gondolkodóké és duplája a havi 5 ezer forintnál kevesebbet erre szánóké. Az egyéb városokban nagymértékben jelentősebb a havi 5-12 ezer forintot felajánlók aránya 2019-hez képest 2021-ben. A községekben élők körében nincs lényeges különbség a két időpont adataiban. **Ahogyan a gazdasági extrémitások idején várható, a *nagyvárosok lakói* a nagyobb és a legkisebb összeget részesítik előnyben, (a vagyoni totemoszlop tetején ülők általában gazdagodnak, miközben a szélesebb rétegek vagy szegényednek, vagy csak a költségeiket vágják meg). *Egyszóval: a gazdasági nehézségek során fokozódó vagyoni különbségek a sportra fordított összegek esetében is kimutathatóan nőnek!***

Az egyéb városok esetében az „5-12 ezer forintra” tevődik a hangsúly, a községekben élők körében pedig mindkét mérési időpontban egyaránt legnagyobb arányú a napi sportra „havi 5 ezer forintnál alacsonyabb” költési hajlandóság. Ahogy haladunk a kisebb települések irányába, úgy csökken a pandémiára adott reakció. A községekben például semmi sem változott a költési hajlandóságot tekintve.

7. Az anyagi-jövedelmihelyzet szerinti válaszok

2019-ben a jó anyagi-jövedelmi helyzetű csoport volt az, mely hajlamos volt a rendszeres sportra „havi 5-12 ezer forintot” szánni: 195 fő, 2021-ben a „havi 5-12 ezer forintot” sportcélokra szánó jó anyag-jövedelmi helyzetű csoport létszáma: 214 fő.

2019-ben szintén a jó anyagi-jövedelmi helyzetű csoport képviseltette magát a legnagyobb számban a „havi 5-12 ezer forintot” sportra fordítók között: 195 fő. 2021-ben a legnagyobb csoport a rossz helyzetű, „havi 5 ezer forintnál kevesebben” gondolkodó válaszadók csoportja: 192 fő.

Az egyes anyagi-jövedelmi helyzetű csoportok sportcélú felajánlás-kategóriák közötti megoszlását illetően a havi 12-x ezer forintot vállalók körében 2021-ben megjelennek a közepes anyagi-jövedelmi és a rosszan helyzetű csoportok tagjai, érdekes módon a rossz helyzetűek arány 20 százalék körül van. Ehhez hasonlóan a havi 5-12 ezer forintot felajánlók között is nagyobb a 2019-es arányoknál a rossz anyagi-jövedelmihelyzetűeké és kisebb a közepes helyzetűeké. A havi 5 ezer forintnál kevesebbet felajánlók között jelentősen nagyobb 2021-ben 2019-hez képest a jó helyzetűek aránya, és nagymértékben kisebb a közepes helyzetűek, valamint a rossz helyzetűeké. Az adatok tanúsága szerint nagyobb összeget 2019-nél több rossz helyzetű válaszadó kész sportcélokra

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

fordítani, és hasonló a helyzet a havi 5-12 ezer forint vállalók körében is**. Úgy tűnik, hogy a rossz anyagi helyzetű válaszadók aránya mind a három sportfelajánlási csoportban nő, a jó helyzetűek aránya a magasabb összegek esetében csökken, a legkisebb összeg esetében nő.**

Az anyagi-jövedelmi csoportok tagjainak sportkiadási-kategóriánkénti megoszlását vizsgálva. a jó és a közepes anyagi-jövedelmi helyzetű csoport tagjai 2021-ben kevesebbet szántak sportcélokra, mint 2019-ben, viszont a rossz helyzetűek többet: esetükben felére csökkent a csak havi 5 ezer fori9ntnál kevesebbet erre áldozni hajlandóak aránya és sokszorosára nőtt a havi 5-12 ezer forintban gondolkodóké, sőt közel 10 százalékuk havi 12-x ezer forint kiadására is kész 2021-ben. A tendencia egyértelmű: a jobb helyzetűek takarékoskodnak, a rossz helyzetűek viszont többet költenének sportcélokra 2021-ben,mint 2019-ben.

8. Milyennek érzi egészségi állapotát?

A vizsgálandó kérdés az, hogy a társadalmi-demográfiai tényezők hogyan befolyásolják a szubjektív egészségi állapot megítélését a válaszadók körében.

ABSTRACT

1. **2019-hez képest 2021-ben a válaszadók szubjektív egészségi állapota lényegesen jobb, mint a korábbi időpontban**, amit az indokolhat, hogy a két felvétel szereplőinek nagymértékben eltérő az egészségi állapota.
2. A nemek: 2019-ben a legtöbb válaszadó kielégítő állapotú férfi volt: 203 fő, 2021-ben jó egészségnek örvendő nő: 321 fő.
3. **A rossz egészségi állapotúak körében megmarad a férfiak többsége 2021-ben is, a kielégítő ill. jó állapotúak körében viszont a nők kerülnek túlsúlyba szemben 2019-cel. Azaz a pandémia több, mint egy évéből a nők „jöttek ki" jobban.**
4. A nők 2019-ben sokkal nagyobb arányban érzeték magukat jó állapotúnak, mint a férfiak, de ez az előnyük 2021-ben némileg csökken.
5. **2019-ben a legnagyobb létszámú csoport a kielégítő egészségi állapotú 35-59 éveseké: 157 fő, 2021-ben a jó egészségi állapotúaké: 289 fő. Általánosan elmondható, hogy az egész mintát tekintve a szubjektív egészségügyi állapot javult, aminek több oka is lehet, például az élet általános lelassulása karantén során, mely stressz csökkentő hatású. De ott van a több „én idő", a befelé fordulás, az emberi kapcsolatok fontosságának felértékelődése, mely által erősödik a szolidaritás és az összetartozás érzése.**
6. **A mintán belüli korcsoport-vizsgálat alapján 2019-hez képest az egészségi állapot terén a középkorúak állapota lett rosszabb, illetve kielégítő, míg a jó állapotúak aránya alig változott.**
7. 2019 és 2021 között a 18-34 és a 60-x évesek körében lett jelentős mértékben nagyobb a jó egészségi állapotú válaszadók aránya, de ettől csak kismértékben marad el a 35-59 éves korosztály.
8. 2019-ben a legnagyobb létszámú csoport a kielégítő egészségi állapotú 12-x osztályt végzett válaszadóké, 2021-ben a jó egészségi állapotú 12-x osztályt végzetteké.
9. Az egészségi állapot az alacsony végzettségűeknél javuló, a közepes végzettségűeknél némileg kedvezőbb, a magas végzettségűeknél egyszerre romló és javuló képet mutat.

10. **Az alacsony végzettségűek egészségi állapota sokkal jobb, mint 2019-ben, a magas végzettségűeké kevésbé javult** és a legkisebb arányban a 11 osztályt végzetteké vált jobbá.

11. 2019-ben a legnagyobb számban a jó egészségi állapotú fejlett régiókban élők szerepeltek: 148 fő. 2021-ben is ez a csoport a legnépesebb:234 fő.

12. A rossz és kielégítő állapotú válaszadók aránya csökken a fejletlen régiókban, a jó állapotúak aránya viszont a fejlett régiókban nagymértékben csökkent.

13. **A jó egészségi állapotúak aránya a fejlett régiókban növekedett a legkisebb százalékos arányban, ezt a közepesen fejlett régiókban élők követik és a legnagyobb mértékű a fejletlen régiókban élő „jó egészségi állapotúak" arányának rendkívüli mértékű megnövekedése. A felmérésből az az derül ki, hogy egészségügyi állapot szempontjából a pandémia jelenlegi nyertesei a kevéssé fejlett régiók.**

14. **2019-hez képest nem változott a jó egészségügyi állapotúak lakhely szerinti orientációja: továbbra is az egyéb városokban találjuk őket legnagyobb arányban**. A különböző településtípusokon élők közül 2019-ben a legtöbben a jó egészségi állapotú egyéb városokban élő válaszadók voltak: 175 fő. 2021-ben is ők alkották a legnépesebb csoportot: 250 fő.

15. **Áthelyeződést 2019 és 2021 között a magukat „kielégítő egészségi állapotban" tudók csoportjánál figyelhetünk meg: ebben a csoportban a legerőteljesebb a nagyvárosokból az egyéb városokba és a községekbe történő súlyáthelyeződés**. A rossz és a jó állapotúak esetében ennek mértéke kisebb 2019 és 2021 között.

16. **A legnagyobb mértékű átrendeződés az egészségi állapotban a községek lakói esetében történt**, ezt az egyéb városok követik. Jelentősen, de a másik két településtípusnál kisebb arányban lett nagyobb a nagyvárosok lakóinak egészségi állapot javulása.

17. 2019-ben a legnagyobb létszámú csoport a jó egészségi állapotú jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadóké volt: 208 fő, 2021-ben is ez a helyzet: 351 fő.

18. 2019-hez képest 2021-ben a rossz egészségi állapot rossz anyagi-jövedelmi helyzettel kapcsolódik össze, a kielégítő egészségi állapot esetében nő a jó illetve közepes anyagi-helyzetűek aránya, a jó egészségi állapotúak közül kevesebben szerepelnek a jó és a közepes anyagi-jövedelmi helyzetű csoportokban és lényegesen többen a rossz helyzetűeknél.

19. **A felmérés során felvett adatok tanúsága szerint 2019 és 2021 között százalékosan sokkal nagyobb mértékben javult a rossz anyagi-jövedelmi helyzetűek egészségi állapota, mint a kielégítő és a kifejezetten jó anyagi körülmények között élőké.** Erre jelenleg nem találunk kielégítő magyarázatot, a minták további elemzése és egyéni interjúk is szükségesek lehetnek.

Főbb megállapítások szöveges formában

1. 2019-hez képest 2021-ben a válaszadók szubjektív egészségi állapota lényegesen jobb, mint a korábbi időpontban, amit az indokolhat, hogy a két adatfelvétel szereplőinek nagymértékben eltérő az egészségi állapota.

2. **A nemi hovatartozás**: 2019-ben a legtöbb válaszadó kielégítő állapotú férfi volt: 203 fő, 2021-ben jó egészségnek örvendő nő: 321 fő.

3. **Az egyes egészségi állapot-típusokon belüli nemi megoszlás** a két felvétel válaszadóinak nemi arányát tükrözi. 2019-ben 2 százalékkal több férfi szerepelt a válaszadók között, mint nő, viszont a magukat jó egészségi állapotúnak érző férfiak aránya alacsonyabb az átlagnál, míg a rossz vagy kielégítő állapotúaké magasabb. A nők esetében a helyzet ennek fordítottja: a magukat jó állapotúnak minősítő nők arányuk jóval részarányuk feletti. 2021-ben az egyes nemek egészségi állapotok közötti megoszlása nem változik, de más a nemek részesedése az egyes állapot típusok esetében. Míg 2019-ben a férfiak többsége jellemezte

mindhárom egészségi állapotot, addig 2021-ben a férfiaknak a rossz egészségi állapotú csoportban van csak többsége, a kielégítő és jó állapotú csoportban a nők többsége a jellemző és különösen a jó egészségi állapotú nőké. A rossz egészségi állapotúak körében megmarad a férfiak többsége 2021-ben is, a kielégítő ill. jó állapotúak körében viszont a nők kerülnek túlsúlyba szemben 2019-cel.

4. **A nemek egészségi állapot szerinti megoszlását** az jellemzi, hogy mindkét nem esetében lényegesen jobbnak érzik egészségi állapotukat a válaszadók. A férfiak esetében egy kicsivel nagyobb arányban csökken a rossz és kielégítő állapotúak részesedése a nőkéhez képest 2019 és 2021 között. Ugyanakkor a nők 2019-ben sokkal nagyobb arányban érzeték magukat jó állapotúnak, mint a férfiak, de ez az előnyük 2021-ben némileg csökken.

5**. Az életkor**: 2019-ben a legnagyobb létszámú csoport a kielégítő egészségi állapotú 35-59 éveseké: 157 fő, 2021-ben a jó egészségi állapotúaké: 289 fő.

6. **Az egyes egészségi állapotok élekor szerinti megoszlása** úgy alakul, hogy mind a rossz, mind a kielégítő, mind a jó egészségi állapotúakon belül 2021-ben kisebb a 18-34 évesek és a 60-x évesek aránya, viszont lényegesen nagyobb a 35-59 évesek aránya. Ez azt jelenti, hogy a középkorúak körében lényegesen nagyobb a rossz állapotúak aránya 2021-ben, mint 2019-ben, még nagyobb mértékben kielégítő az állapotuk, viszont a jó egészségi állapotúak aránya alig lett nagyobb. Az egészségi állapot terén a középkorúak állapota lett rosszabb illetve kielégítő 2019-hez képest,míg a jó állapotúak aránya alig változott.

7. **Az egyes életkori csoportok egészségi állapot szerinti megoszlásának** legjellemzőbb tulajdonsága, hogy valamennyi korcsoportban lényegesen csökkent a rossz és a kielégítő szubjektív egészségi állapotú válaszadók aránya és rendkívüli mértékben nagyobb a jó állapotúaké. A legnagyobb mértékben a 18-34 évesek körében nőtt a jó egészségi állapotúak aránya (35.0 százalékról 80.7 százalékra), őket a 60-x évesek követik (32.8 százalékról 76.5 százalékra). A legkisebb mértékű a 35-59 évesek korosztályában tapasztalt eltérés. 2019 és 2021 között a 18-34 és a 60-x évesek körében lett jelentős mértékben nagyobb a jó egészségi állapotú válaszadók aránya, de ettől csak kismértékben marad el a 35-59 ves korosztály.

8. **Az iskolai végzettség**: 2019-ben a legnagyobb létszámú csoport a kielégítő egészségi állapotú 12-x osztályt végzett válaszadóké, 2021-ben a jó egészségi állapotú 12-x osztályt végzetteké.

9. **Az egyes egészségi állapotok között az iskolai végzettségűek megoszlását** az jellemzi, hogy mindkét időpontban az átlagnál jóval nagyobb a rossz állapotú x-8 osztályt végzettek aránya és lényegesen nagyobb a 12-x osztályt végzettek aránya, ahol a növekmény forrása az alacsonyabb végzettségűek arányának erőteljes csökkenése. A kielégítő állapotúak körében a 11. osztályt végzettek aránya nagyobb számottevő mértékben 2021-ben, mint 2019-ben. A jó állapotúak között a 12-x osztályt végzettek aránya magasabb jelentős mértékben. Míg a rossz állapotúak között sokkal nagyobb a 12-x osztályt végzettek aránya, mint 2019-ben, a kielégítő állapotúak esetében a 11 osztályt végzettek részesedése nagyobb, a jó állapotúak körében pedig a 12-x osztályt végzetteké. **Az egészségi állapot 2019 és 2021 között az alacsony végzettségűeknél javuló, a közepes végzettségűeknél némileg kedvezőbb, a magas végzettségűeknél egyszerre romló és javuló képet mutat.**

10. **Az egyes iskolázottsági csoportok egészségi állapot szerinti megoszlása** valamennyi csoport jobb egészségi állapotáról tudósít 2021-ben. A legnagyobb mértéken az x-8 osztályt végzetek egészségi állapota jobb 2021-ben, mint 2019-ben, de majdnem ilyen mértékű, bár némileg kisebb arányú a 12-x osztályt végzettek körében a javulás. A legkisebb mértékű a 11 osztályt végzettek körében az állapotjavulás. **A 2021-es felmérés során az alacsony végzettségűek egészségi állapota sokkal jobb képet mutat, mint 2019-ben, a magas végzettségűeké százalékosan kevésbé javult és a legkisebb arányban a 11 osztályt végzetteké vált jobbá.**

11. **A lakóhely régiója**: 2019-ben a legnagyobb számban a jó egészségi állapotú fejlett régiókban élők szerepeltek: 148 fő. 2021-ben is ez a csoport a legnépesebb:234 fő.

12. **A különböző egészségi állapotú válaszadók régiók szerinti megoszlása** nem mutat egyértelmű képet. A rossz állapotúak aránya a fejlett és a közepesen fejlett régiókban nagyobb, a fejletlen régiókban kisebb 2021-ben, mint 2019-ben. Ez a fejletlen régiókbeli állapotok javulására utal. A kielégítő állapotú csoport tagjai a fejlett régiókban tömörülnek, a másik két régióban csökken részarányuk. A jó állapotúak aránya másként alakul: a fejlett régiókban lényegesen csökken részesedésük. Kirajzolódik egy olyan kép, hogy 2019-hez képest 2021-ben a rossz és a kielégítő egészségi állapotú válaszadók aránya nagyobb a fejlett régiókban, a jó állapotúak aránya viszont lényegesen kisebb és a közepesen fejlett és fejletlenrégiókban élők aránya nagyobb 2021-ben. **Jó hír, hogy a „rossz és kielégítő állapotú" válaszadók aránya a felmérés szerint csökkent a fejletlen régiókban, a jó állapotúak aránya viszont a fejlett régiókban kedvezőtlenebbül alakult. A felmérés alapján a fejlett régiók jobban megszenvedik a pandémia hatását, mint az alacsonyabb fejlettségűek, ami visszavezethető arra, hogy hiába a sokkal fejlettebb sport infrastruktúrának, annak szinte semmilyen előnyét nem tapasztalták a karantén rendelkezések miatt. A fejlettebb régiókra jellemző kisebb élettér viszont kifejezetten hátrányosan befolyásolta az itt élőket.**

13. **Az egyes régiókban élők egészségi állapot szerinti megoszlása** egyértelmű képet mutat: miközben valamennyi régióban kisebb a rossz- és a kielégítő egészségi állapotúak aránya és nagyobb a jó állapotúaké, a javulás nem egyenletes. **A jó állapotúak aránya a fejlett régiókban növekedett a legkisebb mértékben, ezt a közepesen fejlett régiókban élők követik és a legnagyobb mértékű a fejletlen régiókban élő jó egészségi állapotúak arányának rendkívüli mértékű megnövekedése.**

14. **A településtípusok**: A különböző településtípusokon élők közül 2019-ben a legtöbben a jó egészségi állapotú egyéb városokban élő válaszadók voltak: 175 fő. 2021-ben is ők alkották a legnépesebb csoportot: 250 fő.

15. **Az egyes egészségi állapotú csoportokba tartozók településtípusok közötti megoszlásá**t az jellemzi, hogy mindhárom egészségi állapotú csoport tagjai 2019-hez képest átcsoportosulnak az egyéb városokba és a községekbe. A rossz állapotúak esetében ez kismértékű többletet jelent, a kielégítő állapotúaknál már nagyobb arányt, míg a jó állapotúk körében a többség az egyéb városokban jelenik meg. A kielégítő egészségi állapotúak körében a legerőteljesebb a nagyvárosokból az egyéb városokba és a községekbe történő súlyáthelyeződés, a rossz és a jó állapotúak esetében ennek mértéke kisebb 2019 és 2021 között.

16. **Az egyes településtípusokon élők egészségi állapot szerinti megoszlása úgy jellemezhető**, hogy 2019 és 2021 között mindhárom településtípus esetében lényegesen megnőtt a jobb vagy jó egészségi állapotú válaszadók aránya. **A legnagyobb mértékű átrendeződés az egészségi állapotban a községek lakói esetében történt, ezt az egyéb városok követik, az igenjelentős, de a másik két településtípusnál kisebb arányban lett nagyobb a nagyvárosok lakóinak egészségi állapot javulása.**

17. **Anyagi-jövedelmi helyzet**: 2019-ben a legnagyobb létszámú csoport a jó egészségi állapotú jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadóké volt: 208 fő, 2021-ben is ez a helyzet: 351 fő.

18. **Az anyagi-jövedelmi helyzetek egészségi állapot-típusokon belüli megoszlása** vegyes képet mutat: a rossz egészségi állapotúak aránya növekszik a rossz anyagi-jövedelmi helyzet felé haladva, a kielégítő állapot esetében nagyobb 2021-ben a jó és közepes anyagi helyzetűek részesedése, a jó egészségi állapotúaknál csökken a jó és közepes anyagi helyzetűek részesedése 2019-hez képest. A rossz egészségi állapot rossz anyagi-jövedelmi helyzettel kapcsolódik össze, a kielégítő egészségi állapot esetében nő a jó illetve közepes

anyagi-helyzetűek aránya, a jó egészségi állapotúak közül kevesebben szerepelnek a jó és a közepes anyagi-jövedelmi helyzetű csoportokban és lényegesen többen a rossz helyzetűeknél. Az egyes egészségi állapotokon belüli anyagi-jövedelmi helyzet szerinti megoszlás struktúrája azonban változatlan: a rossz állapotúak többsége rossz anyagi-jövedelmi helyzetű, a kielégítő és jó egészségi állapotúak többsége jó anyagi helyzetű mindkét vizsgált időszakban.

19. **Az egyes anyagi-jövedelmi csoportokon belül az egészségi állapot szerinti megoszlás** 2019 és 2021 között mindhárom csoportban lényegesen változik: rendkívüli mértékben nagyobb a jó egészségi állapotúak aránya 2021-ben, mint 2019-ben. A legkisebb mértékben a jó anyagi-jövedelmi helyzetűek esetében nagyobb a jó állapotúak aránya (55.0 százalékról 82.6 százalékra), ezt a közepes helyzetűek követik (17.9 százalékról 52.8 százalékra) és a legnagyobb mértékű (19.4 százalékról 73.3 százalékra) a változás a rossz anyagi-jövedelmihelyzetűek esetében: Az adatok tanúsága szerint sokkal nagyobb mértékben javult a rossz anyagi-jövedelmi helyzetűek egészségi állapota, mint a másik két anyagi-jövedelmi csoport esetében 2019 és 2021 között.

9. Van-e orvos által megállapított krónikus betegsége (pl. vérnyomás, cukor)?

ABSTRACT

1. **2019-ben inkább jellemző volt a válaszadókra, hogy volt orvos által megállapított krónikus betegségük. 2021-ben a válaszadók döntő többségének nincs ilyen jellegű betegsége.**
2. A férfiak esetében megfigyelhető 2019-ben, hogy jelentős részüknek van krónikus betegsége. A női válaszadóknak jellemzően nem vot ilyen jellegű betegsége.
3. A 2021-es felmérésben önmagában nem látszik nagy eltérés a két nemnél a krónikus betegségek tekintetében.
4. A két kutatás eredményeit egybevetve úgy tűnik, hogy a férfi válaszadók valamivel hajlamosabbak a krónikus betegségekre, mint a nők.
5. A legfiatalabb korcsoportnál jellemzően nem fordulnak elő krónikus betegségek egyik kutatásban sem.
6. Az 60-x éves korcsoport tekintélyes hányada szenved valamilyen krónikus betegségben mind a két felmérésben, bár 2021-ben számuk ilyen tekintetben értelemszerűen csekélyebb a mintában.
7. A két kutatás eredményei közel ellentétjei egymásnak a válaszadók iskolai végzettségét összevetve a krónikus betegségek meglétével. Kivéve, hogy az alacsonyabb iskolai végzettségű válaszadók számszerű többsége egyik kutatásban sem szenved valamilyen krónikus betegségtől.
9. A 2019-es kutatásban az alacsonyabb iskolai végzettségűeknek nincs jellemzően krónikus betegsége, míg a magasabb iskolai végzettségűeknek van. A 2021-es kutatásban ennek a fordítottja látszik hangsúlyosan a válaszok megoszlásából. A kapott eredményeket ebben a viszonylatban csak csekély relevanciával lehet összehasonlítani, főleg mert a későbbi kutatásban a 12-x osztályos iskolai végzettségű válaszadók adják a minta túlnyomó részét.
10. Regionális viszonylatban a fejletlen régiókat érdemes kiemelni a két kutatásban, ahol számszerűleg ritkábban fordulnak elő krónikus betegségek a két felmérésben. 2019-ben

ez a válaszok megoszlásának arányiból is kimutatható, míg 2021-ben az arányok kicsit megtévesztőek önmagukban véve.
11. 2021-ben inkább a fejlettebb régióknál látszik a válaszok arányában való jelentős elmozdulás, hogy nincs krónikus betegségük jellemzően a válaszadóknak, míg 2019-ben még az ellenkezője volt ennek leírható.
12. A megyei jogú város, megyeszékhely település típusokon aránylag nagymértékben diagnosztizáltak a válaszadóknál krónikus betegséget 2019-ben.
13. Az egyéb városokban élőknek jellemzően nincs egyik kutatásban sem krónikus betegsége.
14. A községek vagy kisebb települések lakosainak a jelentős részének van krónikus betegsége mind a két felmérésben.
15. Az eltérő anyagi helyzetű válaszadók közül elsősorban a jó anyagi helyzetűeknél érzékelhető a súlypont eltolódása a krónikus betegségek meglétéről azok hiányára 2021-ben.
16. 2019-ben jellemzően a rossz anyagi helyzetűeknek nincs krónikus betegsége. 2021-ben jellemzően a közepes anyagi helyzetűeknek van krónikus betegsége.
17. A rossz anyagi helyzetűeknél a legnagyobb létszámú csoport és az arányok miatt kimutatható, hogy jelentős részüknek nincs krónikus betegsége (legalábbis azok közül, akik a mintába kerültek).
18. A krónikus betegségekkel kapcsolatban egyedi megállapításokat tehetünk a válaszadókra, ami országos viszonylatban nem jellemző a 2019-es ELEF felmérés eredményeit alapul véve (bár a nemek és a korcsoportok esetében hasonló következtetéseket lehet levonni).
19. Elképzelhető, hogy a 2021-es felmérésben az ilyen jellegű betegségek hiánya miatt érzik jelentősen jobbnak az egészségi állapotukat és érzik úgy, hogy nagyon sokat tehetnek érte (ami a 11. fejezetben olvasható).

A főbb megállapítások

1. Alapmegoszlások:

2019-ben a válaszadók többségének van valamilyen orvos által megállapított krónikus betegsége: 409 fő. 2021-ben a válaszadók túlnyomó részének nincs orvos által megállapított krónikus betegsége: 660 fő. A két felmérés között komoly különbség van, mivel a 2021-es felmérésben sokkal nagyobb arányban, 87.5 százalékban olyan válaszadók szerepelnek, akiknek nincs orvos által megállapított krónikus betegségük.

2. Nemek szerint:

2019-ben a férfi válaszadók többségének van krónikus betegsége (266 fő), és a 2021-ben nincs általában (294 fő). 2021-ben a nők túlnyomóan nem rendelkeznek krónikus betegséggel (170 fő), illetve 2021-ben sincs a nőknek döntően ilyen orvos által megállapított betegségük (365 fő).

2021-ben bár aránylag kimagasló eltérés nincs a nemek között a válaszok átlagához mérten, de a 2019-es kiugró arányokhoz hasonló tendencia figyelhető meg. Az eredményekből összességében az látszik, hogy a férfi nemű válaszadók valamivel hajlamosabbak a krónikus betegségekre, mint a nő nemű válaszadók. A 2019-es felmérésben jól látható aránya a férfiaknak rendelkezik krónikus betegséggel (60.2 százalék), míg a női válaszadókra az ellenkezője jellemző aránylag számottevő mértékben (54.1 százalék). A 2021-es felmérésben csak 1-1 százalékos eltérés látható a nemek közötti megoszlásánál a válaszoknak, azokon belül, akiknek van vagy nincs krónikus betegsége. Tehát a 2021-es eredmények ilyen

tekintetben nem árulnak el sok mindent a válaszadókról, bár a férfi válaszadókra mindent egybe véve jellemzőbbek a krónikus betegségek.

3. Korcsoportok szerint:

A 18-34 éveseknek rendszerint nincs krónikus betegsége 2019-ben (146 fő), és 2021-ben sem (188 fő). A 35-59 év közöttiek többnyire rendelkezik krónikus betegséggel a 2019-es felmérésben (184 fő), illetve a 2021-es felmérésben javarészt nem rendelkezik ilyen betegséggel (348 fő). A 60-x éves korcsoportnak van krónikus betegsége jobbára 2019-ben (143 fő), valamint 2021-ben legszámottevőbb részének nincs (122 fő).

Mind a két felmérésben az látszik, hogy az idősebbekre jellemzőbbek a krónikus betegségek, míg a legfiatalabb korcsoportra aránylag kevésbé. A fiatalabb korcsoportnál látszik a 2019-es kutatásban (64.0 százalék) és a 2021-es kutatásban is (92.6 százalék), hogy aránylag sokuknak nincs krónikus betegségük. A középkorúaknál nincs számottevő mértékű eltérés a válaszok átlagos megoszlásától, így 2019-ben általában nincs krónikus betegségük és 2021-ben általában van. Az idősebb korcsoportra aránylag jellemző, hogy van krónikus betegségük a 2019-es felmérésben (76.1 százalék), illetve a 2021-es felmérés kapcsán is leírható hasonló (20.3 százalék). A két kutatásban tehát a fiatalok mérvadó hányadának nincs krónikus betegsége, emellett az idősebbeknél jelentőségteljes arányban előfordulnak.

4. Iskolai végzettség szerint:

A legalacsonyabb iskolai végzettségűek 2019-ben legtöbben nem rendelkeznek krónikus betegségekkel (55 fő), ami az x-8 osztályt végzettekre 2021-ben szintén igaz (47 fő). 11 osztályos: szakiskolai végzettségű válaszadóknak többségében nincs krónikus betegsége a 2019-es kutatásban (92 fő), illetve a 2021-es kutatásban is az ilyen iskolai végzettségűeknél a krónikus betegség hiánya a legszámottevőbb (98 fő). A 12-x osztályt végzetteknek a 2019-es felmérésben többnyire van krónikus betegségük (283 fő), valamint a legmagasabb iskolai végzettségűeknek nagyrészt nincs a 2021-es felmérésben (514 fő).

A két kutatás eredményeit összevetve: a válaszok megoszlásának átlagtól való eltérései alapján az látszik, hogy a krónikus betegségek esetében a tendencia megfordult 2021-re az eltérő iskolai végzettségűeknél. Rendelkeznek valamilyen krónikus betegséggel a 2019-es kutatásban jellemzően a 12-x osztályos iskolai végzettségűek, és nem rendelkeznek a 11 osztályos: szakiskolai végzettségűek. A 2021-es kutatásban ezzel szemben a fordítottja mutatható ki, miszerint jellemzően inkább van krónikus betegsége az alacsonyabb iskolai végzettségűeknek, míg a magasabb iskolai végzettségűeknek nincs. A legalacsonyabb iskolai végzettségű válaszadók kimagasló arányban van krónikus betegségük 2021-ben (32.9 százalék), de 2019-ben nem jelentkezik náluk arányeltolódás. A 11 osztályt: szakiskolát végzett válaszadók jelentős hányadának nincs krónikus betegsége (55.1 százalék), de 2021-ben viszont figyelemre méltó hányaduknak van (24.6 százalék). A legmagasabb iskolai végzettségű válaszadóknak a 2019-es kutatásban hangsúlyos arányban van krónikus betegsége (58.7 százalék), viszont a 2021-es kutatásban domináns arányban nincs (92.9 százalék). A legnagyobb létszámú csoportok tekintetében az alacsonyabb iskolai végzettségűeknél az látható, hogy többnyire nem rendelkeznek krónikus betegséggel egyik kutatásban sem, de ez nem tekinthető kifejezetten tendenciának a válaszok százalékos megoszlása miatt. A két kutatás közé párhuzamot vonva a különböző iskolai végzettség tehát csekély mértékben befolyásolja a krónikus betegségek meglétét.

5. Régiók szerint:

A fejlett régiók lakosainak többnyire van krónikus betegsége 2019-ben (186 fő), és 2021-ben az ott élőknek többségében nincs (273 fő). A közepesen fejlett régiókban élőknek leggyakrabban van krónikus betegsége a 2019-es felmérésben (95 fő), illetve a 2021-es felmérésben az ottani lakosok javarészének nincs (162 fő). A fejletlen régiókban élőknek a 2019-es kutatásban az abszolút számokat vizsgálva rendszerint nincs krónikus betegsége (165 fő), valamint az ottaniaknak a 2021-es kutatásban sincs jobbára krónikus betegsége (225 fő).

A fejlett régiók lakosaira aránylag jellemző 2019-ben, hogy rendelkeznek krónikus betegséggel (62.8 százalék), de 2021-ben nincs náluk számottevő mértékű eltérés az átlagtól. A közepesen fejlett régióknál nem figyelhető meg mérvadó eltérés az átlagtól egyik kutatásban sem. A fejletlen régiókban élők jelentős hányadának nincs krónikus betegsége 2019-ben (56.3 százalék), viszont 2021-ben arányaiban kiemelhető mértékben van (17.0 százalék). A két fejlettebb régió kategóriájába sorolható válaszadóknál a válaszok aránya megfordult 2021-re, mivel akkor jellemzően nem rendelkeznek krónikus betegségekkel, miközben 2019-ben jellemzően van valamilyen krónikus betegségük. A fejletlen régiókban élőknek számszerűleg a két felmérésben több esetben nincs krónikus betegsége, de a többi régióhoz viszonyítva aránylag nagyobb mértékben van 2021-ben, bár ezutóbbinak komoly relevanciája nincs.

6. Település típusok szerint:

A megyei jogú város, megyeszékhely település típuson élők többségének 2019-ben van diagnosztizált krónikus betegsége (157 fő), és az ott élőknek nagyobbrészt 2021-ben nincs (102 fő). Az egyéb városok lakosainak döntően a 2019-es felmérésben nincs krónikus betegsége (137 fő), illetve az ottani lakosoknak túlnyomórészt 2021-ben sincs (276 fő). A községeken vagy kisebb településeken lakók jórészt szenvednek krónikus betegségtől (194 fő), továbbá 2021-ben azokon a helyeken lakók zömében nem szenvednek ilyesmitől (246 fő).

Egyaránt a két kutatásban jellemzően van a kisebb települések lakosainak krónikus betegsége, míg jellemzően nincs az egyéb városok lakosainak. A megyei jogú város, megyeszékhely válaszadóinál aránylag kardinális a krónikus betegek száma (67.4 százalék), de 2021-ben az ilyen típusú települések válaszadóinál nincs kiemelkedő csoport. Az egyéb városok lakosainak tekintélyes arányánál nem mutatható ki krónikus betegség se 2019-ben (70.3 százalék), se 2021-ben (91.4 százalék). A kisebb településeken élők döntő hányada krónikus betegséggel rendelkezik (59.5 százalék), ami 2021-ben a kisebb települések lakosainál hasonló szinten kimutatható (18.8 százalék). A részletes összehasonlításból tehát az látszik, hogy döntően ritkán fordulnak elő krónikus betegségek az egyéb városokban lakó válaszadóknál, míg viszonylag nagy arányban előfordulnak a kisebb településeken lakó válaszadóknál.

7. Anyagi helyzet szerint:

A jó anyagi helyzetűek többségének van krónikus betegsége (207 fő), és 2021-ben túlnyomórészüknek nincs (377 fő). A közepes anyagi helyzetű válaszadóknak jellemzően van krónikus betegsége 2019-ben (109 fő), illetve az ilyen anyagi helyzetű válaszadóknak jellemzően nincs 2021-ben (80 fő). A rossz anyagi helyzetűek a 2019-es felmérésben döntően

nem szenvednek krónikus betegségtől (103 fő), valamint a rossz jövedelmi helyzetűek 2021-ben nagyobbrészt szintén nem (197 fő).

A jobb anyagi helyzetűek képezték le a válaszok átlagának közel a felét mind a két felmérésben. Amivel részben megmagyarázható, hogy 2019-ben a inkább a krónikus betegségek hiányánál mutatható ki aránylag jelentős eltérés (konkrétan a rossz anyagi helyzetűeknél), míg 2021-ben a krónikus betegségek meglététnél mutatható ki hasonló az arányokat vizsgálva (konkrétan a közepes anyagi helyzetűeknél). A 2019-es felmérésben aránylag egyedül a rossz anyagi helyzetű válaszadók esetében magasodik ki azok száma, akiknek nincs krónikus betegségük (52.8 százalék). A 2021-es kutatásban aránylag mindössze a közepes jövedelmi helyzetű válaszadóknál emelhető ki a krónikus betegek kimagasló száma (24.5 százalék). Az eredményeket összevetve a közepes anyagi helyzetűeknél valamivel gyakoribbnak tekinthetőek a krónikus betegségek, illetve a rossz anyagi helyzetűeknél ritkábbnak a különböző anyagi helyzetű válaszadók csoportjainak relációjában.

10. Milyen esetekben vesz igénybe egészségügyi szolgáltatást?

ABSTRACT

1. 2019 és 2021 között az akut panasszal egészségügyi szolgáltatókhoz fordulók aránya a válaszadók körében jelentősen csökkent.

2. 2019 és 2021 között megnőtt a szűrővizsgálatot igénybe vevők aránya. Ez részben betudható a COVID-19 járványnak.

3. 2019 és 2021 között jelentősen csökkent a magán fogászati kezelést igénybe venni szándékozók aránya. Ennek magyarázata a tartalékolásban illetve az általános infláció felélénkülésében is kereshető.

4. **2019-hez képest 2021-ben rendkívüli mértékben csökkent azoknak az aránya, akik baleset esetén egészségügyi szolgáltatóhoz fordulna. E mögött feltehetően az egészségügyi ellátórendszer (különösen a sürgősségi ellátás) COVID-19 terhelése, és a járványtól való általános (megalapozott) félelem húzódhat meg. Ha balesetet szenvedünk 2021-ben a fertőzésveszély miatt „magunktól nem megyünk, csak ha visznek”? – ez már nem is kérdés, hanem önmagában válasz is.**

5. 2019-ben az akut panasz esetén egészségügyi szolgáltatást igénybevevők közül 2019-ben a férfiak voltak többen: 449 fő, 2021-ben a nők: 334 fő.

6. **A felmérési adatok azt mutatják, hogy 2021-ben a nők a férfiaknál sokkal inkább hajlanak arra, hogy akut panasszal orvoshoz forduljanak, míg 2019-ben ez a hajlandóság azonos mértékű a két nemnél..**

7. Az akut panasszal egészségügyhöz fordulók aránya nemenként eltérő, de míg 2019-ben a nők kisebb mértékben hajlamosak erre, addig 2021-ben a férfiak és a két nem közötti különbség 2021-ben már igen jelentős nőtöbbletet mutat.

8. Az akut panasz esetében orvoshoz fordulók legnagyobb számban a 35-59 éves korcsportból kerültek ki: 327 fő, 2019-ben és ugyanez voltahelyzet 2021-ben: 281 fő

9. Az életkor semmilyen hatással nincs az egészségügyi szolgáltatásokat akut panasz esetén igénybe venni hajlandó válaszadók esetében.

10. Az akut panasszal orvoshoz fordulási hajlandóság korcsoportonkénti arányai egyik vizsgált időszakban sem tértek el érzékelhetően egymástól.

11. Az akut panasz esetében orvoshoz fordulók legnagyobb számban a 12-x osztályt végzettek csoportjából: 483 fő, 2019-ben és ugyanez voltahelyzet 2021-ben: 403 fő

12. Az akut panasz esetén orvoshoz fordulók iskolai végzettség szerinti megoszlása az iskolázottság mintán belüli megoszlását követi egyetlen kiugró eltéréssel: 2019-ben a 12-x osztályt végzettek aránya meghaladja a mintaátlagot. 2019-hez képest az alsóbb végzettségi csoportokban csökkent az orvoshoz fordulni szándékozók aránya, a 12-x osztályt végzettekében viszont nőtt. Egyébként az iskolázottság meglepő módon nincs hatással az orvoshoz fordulási hajlandóságra.

13. Az iskolázottság hatással van az egészségügy igénybevételére való hajlandósággal, de az egyes iskolázottsági szintek közötti eltérések nem igazán jelentősek.

14. **Az akut panasz esetében orvoshoz fordulók legnagyobb számban a fejlett régiók lakóiból kerültek ki: 280 fő, 2019-ben és ugyanez voltahelyzet 2021-ben: 236 fő**

15. <u>Az akut panasszal orvoshoz fordulni szándékozók régiónkénti megoszlása a mintasokaság régiók közötti megoszlását követi. Az adatok alapján a fejlett régiókban élők körében mutatkozó többlet azt jelzi, hogy a régiók közötti egyenlőtlenségek 2019 és 2021 között növekedtek.</u>

16. Az adatokból az látszik, hogy az orvoshoz fordulási szándék nem függ össze a régiók fejlettségével, hacsak annyiban nem, hogy a 2019-hez képest bekövetkezett mérséklődés a fejlett régiókban a legkisebb.

17. Az akut panasz esetében orvoshoz fordulók legnagyobb számban a községek lakóiból kerültek ki: 310 fő, 2019-ben. 2021-ben a többséget az egyéb városok lakói alkották.: 232 fő.

18. Az akut panasz esetén az egészségügyi szolgáltatásokat igénybe venni szándékozók településtípusonkénti megoszlását vizsgálva szembeszökő az egyéb városokban élők mintaátlagot meghaladó aránya mindkét évben, valamint az, hogy a nagyvárosokban a mintaátlaghoz képest csökken az orvoshoz fordulási hajlandóság.

19. Az akut panasszal orvoshoz fordulók településtípusonkénti arányai már 2019-ben is érdekes képet mutattak: az egyéb városokban élők nagyobb arányban mennének el egészségügyi szolgáltatóhoz, mint a nagyvárosokban élők. 2021-ben a különbség rendkívül nagy: a nagyvárosokban élők alig több, mint fele, az egyéb városok lakóinak háromnegyede menne orvoshoz akut problémával. Mindkét évben a községekben élők aránya a legkisebb.

20. **Az akut panasz esetében orvoshoz fordulók legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmihelyzetű csoportba tartoznak**: 342 fő, 2019-ben és ugyanez voltahelyzet 2021-ben: 326 fő

A főbb megállapítások szöveges formában

1. Akut panasz

1. 2019 és 2021 között az akut panasszal egészségügyi szolgáltatókhoz fordulók aránya a válaszadók körében jelentősen csökkent.

2. 2019 és 2021 között megnőtt a szűrővizsgálatot igénybe vevők aránya. Ez részben betudható a COVID-19 járványnak.

3. 2019 és 2021 között jelentősen csökkent a fogászati kezelést igénybe venni szándékozók aránya. Ennek magyarázata az általános infláció lehet.

4. 2019-hez képest rendkívüli mértékben csökkent azoknak az aránya, akik baleset esetén egészségügyi szolgáltatóhoz fordulna. Emögött feltehetően az egészségügyi ellátórendszer (különösen a sürgősségi ellátás) rossz állapotának ismerete húzódhat meg

5. **Nemek:** 2019-ben az akut panasz esetén egészségügyi szolgáltatást igénybevevők közül 2019-ben a férfiak voltak többen: 449 fő, 2021-ben a nők: 334 fő.

6. **Az akut panasszal egészségügyhöz fordulók aránya 2019-ben a mintán belüli nemi arányokkal összhangban áll**: a többséget a férfiak teszik ki. 2021-ben viszont a férfiak

aránya lényegesen kisebb a 2019-es mértéknél, a nők aránya pedig közel a duplája a 2019-es helyzetnél. Az adatok azt mutatják, hogy 2021-ben a nők a férfiaknál sokkal inkább hajlanak arra, hogy akut panasszal orvoshoz forduljanak, míg 2019-ben ez a hajlandóság azonos mértékű a két nemnél..

7. **Az akut panasszal egészségügyhöz fordulók aránya nemenként** eltérő, de míg 2019-ben a nők kisebb mértékben hajlamosak erre, addig 2021-ben a férfiak és a két nem közötti különbség 2021-ben már igen jelentős nőtöbbletet mutat.

8. **Korcsoportok**: Az akut panasz esetében orvoshoz fordulók legnagyobb számban a 35-59 éves korcsportból kerültek ki: 327 fő, 2019-ben és ugyanez voltahelyzet 2021-ben: 281 fő

9. Az **akut panasszal orvoshoz fordulási hajlandóság korcsoportonkénti megoszlása mindkét vizsgált időpontban ugyanaz: a legnagyobb** arányban a35-59 évesek, majd a 18-34 évesek, végül a 60-x évesek következnek a sorban. Ami szembeszökő, az az, hogy mindkét évben szinte ugyanakkorra az egyes korcsportok orvoshoz fordulni hajlandó részaránya, mint a mintán belüli részesedése. Az életkor semmilyen hatással nincs az egészségügyi szolgáltatásokat akut panasz esetén igénybe venni hajlandó válaszadók esetében.

10. **Az akut panasszal orvoshoz fordulási hajlandóság korcsoportonkénti arányai** egyik vizsgált időszakban sem tértek el érzékelhetően: 2019-ben 91-93 százalék, 2021-ben70-72 százalék között mozgott mindhárom korosztályból az orvoshoz fordulók aránya.

11. **Iskolai végzettség**: Az akut panasz esetében orvoshoz fordulók legnagyobb számban a 12-x osztályt végzettek csoportjából: 483 fő, 2019-ben és ugyanez voltahelyzet 2021-ben: 403 fő

12. Az **akut panasz esetén orvoshoz fordulók iskolai végzettség szerinti megoszlása** az iskolázottság mintán belüli megoszlását követi egyetlen kiugró eltéréssel: 2019-ben a 12-x osztályt végzettek aránya meghaladja a mintaátlagot. 2019-hez képest az alsóbb végzettségi csoportokban csökkent az orvoshoz fordulni szándékozók aránya, a 12-x osztályt végzettekében viszont nőtt. Egyébként az iskolázottság meglepő módon nincs hatással az orvoshoz fordulási hajlandóságra.

13. **Az akut panasszal orvoshoz fordulási hajlandóság iskolázottsági szintenként** mindkét évben eltérő. 2019-ben a legkisebb arányban a 11 osztályt, 2021-ben az x-8 osztályt végzettek körében a legkisebb. Az iskolázottság hatással van az egészségügy igénybevételére való hajlandósággal, de az egyes iskolázottsági szintek közötti eltérések nem igazán jelentősek.

14. **Régiók**: Az akut panasz esetében orvoshoz fordulók legnagyobb számban a fejlett régiók lakóiból kerültek ki: 280 fő, 2019-ben és ugyanez voltahelyzet 2021-ben: 236 fő

15. Az akut panasszal orvoshoz fordulni szándékozók régiónkénti megoszlása a mintasokaság régiók közötti megoszlását követi. Ugyanakkor 2019-hez képest 2021-ben a fejlett régiók lakóinak aránya nagyobb, a közepesen fejlett és a fejletlen régióké pedig kisebb. Az adatok alapján a fejlett régiókban élők körében mutatkozó többlet azt jelzi, hogy a régiók közötti egyenlőtlenségek 2019 és 2021 között növekedtek.

16. **Az egyes régiókban akut panasz esetén orvoshoz fordulni szándékozók aránya** a két időpont között jelentős mértékben csökkent. A csökkenés azonban nem azonos mértékű: a legnagyobb a közepesen fejlett régiókban, ezeket a fejletlen régiók követik és a legkisebb a csökkenés mértéke a fejlett régiók esetében. Az adatokból az látszik, hogy az orvoshoz fordulási szándék nem függ össze a régiók fejlettségével, hacsak annyiban nem, hogy a 2019-hez képest bekövetkezett mérséklődés a fejlett régiókban a legkisebb.

17. **Településtípus**: Az akut panasz esetében orvoshoz fordulók legnagyobb számban a községek lakóiból kerültek ki: 310 fő, 2019-ben. 2021-ben a többséget az egyéb városok lakói alkották.: 232 fő.

18. Az **akut panasz esetén az egészségügyi szolgáltatásokat igénybe venni szándékozók településtípusonkénti megoszlása** nagyjából a mintasokaságon belüli

megoszlást követi. Ezzel együtt szembeszökő az egyéb városokban élők mintaátlagot meghaladó aránya mindkét évben, valamint az, hogy a nagyvárosokban a mintaátlaghoz képest csökken az orvoshoz fordulási hajlandóság.

19. **Az akut panasszal orvoshoz fordulók településtípusonkénti arányai** már 2019-ben is érdekes képet mutattak: az egyéb városokban élők nagyobb arányban mennének el egészségügyi szolgáltatóhoz, mint a nagyvárosokban élők. 2021-ben a különbség rendkívül nagy: a nagyvárosokban élők alig több, mint fele, az egyéb városok lakóinak háromnegyede menne orvoshoz akut problémával. Mindkét évben a községekben élők aránya a legkisebb.

20. **Anyagi-jövedelmi helyzet**: Az akut panasz esetében orvoshoz fordulók legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmihelyzetű csoportba tartoznak: 342 fő, 2019-ben és ugyanez voltahelyzet 2021-ben: 326 fő

21. **Az akut panasszal orvoshoz fordulni hajlandó válaszadók anyagi-jövedelmi helyzet szerinti megoszlása** arra utal, hogy a közepes helyzetűek valamiért jóval kisebb mértékben jelölték be ezt a válaszlehetőséget, mint a másik két csoport. Ráadásul 2019-hez képest még csökkent is arányok, miközben a jó helyzetűeké rendkívül nagy mértékben nőtt, a rossz helyzetűeké pedig kismértékben csökkent. Az a tény pedig, hogy a jó anyagi-jövedelmi helyzetűek aránya jelentősen nagyobb lett 2021-ben, mint amilyen 2019-ben volt, azt jelzi, hogy helyzetük tovább javult, míg a másik két csoporté romlott (amennyiben feltételezük, hogy az orvoshoz fordulási hajlandóság bonyolult módon, de az anyagi-jövedelmi helyzet függvénye).

22. **Az akut probléma esetén orvoshoz fordulók anyagi-jövedelmi helyzetek szerinti aránya** 2019-ben furcsa képet mutat, ugyanis a rossz anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadók élnének ezzel a lehetőséggel a legnagyobb arányban. Ugyanakkor 2021-ben az egészségügyi szolgáltatás igénybevételi hajlandósága mindhárom csoportnál csökken 2019-hez képest, a csökkenés a legnagyobb mértékű a rossz anyagi-jövedelmi helyzetűeknél és a legkisebb a jó helyzetűek esetében.

2. Szűrővizsgálat

1. 2019-ben enyhe többséggel a férfiak vállalták a szűrővizsgálat kényelmetlenségét: 211 fő, 2021-ben a nők alkotják a többséget ebben a hajlandósági kategóriában: 255 fő

2. Nemek: **A szűrővizsgálatot igénybe vevők nemek szerinti megoszlása** 2019-ben férfitöbbséget, 2021-ben nőtöbbséget mutat. **2019-hez képest a mintaátlaggal azonos mértékben változott a két nem aránya. Az adatok tanúsága szerint a nemi hovatartozással nem függ össze a szűrési hajlandóság.**

3. **A szűrővizsgálatot igénybevevők nemenkénti aránya** úgy alakul, hogy 2019-ben a nők aránya magasabb a férfiakénál, mégpedig az átlaghoz képest számottevő mértékben (átlag: 49.4 százalék, csoport: 56.6 százalék). 2021-ben is a nők mutatnak nagyobb hajlandóságot a szűrések igénybevételére. **Fontos megjegyezni, hogy mindkét nem esetében nőtt a szűrést igénylők aránya 2021-ben 2019-hez képest. Ez nyilvánvalóan összefügg a pandémia emberi pszichére vetített hatásaival és annak várható, hosszú-távú következményeivel.**

4. **Korcsoport**: 2019-ben a legnagyobb számban a 35-59 évesek jelölték be a szűrővizsgálatot: 190 fő, 2021-ben ugyancsak: 260 fő.

5. **A szűrővizsgálatot igénybe venni akarók életkor szerinti megoszlásának jellemzője, hogy mindkét mintavételi évben a 35-59 évesek aránya a legmagasabb**. Ez az egyetlen korcsoport, amiben növekedett a szűrési hajlandóság 2019-hez képest 2021-ben. A másik két korcsportban sajnos csökkent ez a szándék, de a legnagyobb mértékben a 60-x évesek korcsoportjában. Összességében a szűrővizsgálatot igénylők körében kiugróan (az átlagot meghaladóan) magas a 35-59 évesek korcsoportjának és lényegesen csökken 2021-re a

60-x évesek korosztályának részesedése. **Bár a pandémia második hullámában elsősorban az idősebbek voltak a veszélyeztetettek, a harmadik hullám megmutatta, hogy a középkorúaknak is van félnivalójuk. Ez az a korcsoport, mely talán már nem hisz a legyőzhetetlenségében, anyagilag kiegyensúlyozottabb, tehát meg is engedheti magának a szűrések plusz terhét. Egyértelmű, hogy a középkorúak korcsoportja érzi a legjobban: neki van a legtöbb vesztenivalója a pandémia sújtotta időkben.**

6. **A szűrést igénylők korcsoportonkénti aránya 2019-ben még az életkor logikáját követték: a korral párhuzamosan nőtt a szűrési hajlandóság. 2021-ben viszont 35-59 évesek körében 2019-hez képest jóval magasabb a szűrési hajlandóság, a 60-x évesek esetében azonban minimális csökkenés tapasztalható.**

7**. Iskolai végzettség**: A szűrővizsgálatot igénylők legnagyobb számban a 12-x osztályt végzettek közül kerültek ki: 320 fő, 2019-ben és ugyanez voltahelyzet 2021-ben: 338 fő. Iskolai végzettség tekintetében tehát nem történt változás a szűrési hajlandóságban az elmúlt két évben.

8. A **szűrővizsgálatot igénylők iskolai végzettség szerinti megoszlása** 2019-ben szélsőséges módon követi az iskolai hierarchiát: az alacsonyabb végzettségűek arány messze a mintaátlag alatti érték, az összes ezt a szolgáltatást használni akarók 80 százaléka 12-x osztályt végzett. 2021-ben gyakorlatilag az összes válaszadó iskolázottsági struktúráját követi a szűrésre hajlandóké. 2019-hez képest némileg nőt a 11 osztályt és némileg csökkent a 12-x osztályt végzettek részesedése a szűrést akarók körében.

9. A szűrést igénylők arányai 2019-ben rendkívül egyenlőtlenek: az x-8 osztályt és a 11 osztályt végzettek nagymértékben alulreprezentáltak a mintán belüli súlyukhoz képest, a 12-x osztályt végzettek viszont felülreprezentáltak. 2021-ben ez az aránytalanság eltűnik: mindhárom végzettségi csoport a végzettségi csoport mintán belüli arányával összhangban képviselteti magát. Ezek szerint az iskolázottság szűrési hajlandóságot befolyásoló szerepe 2019-ben erős, 2021-ben viszont elenyészik.

10. **Régiók**: A szűrővizsgálatot igénylők legnagyobb számban a fejlett régiókban élők közül kerültek ki: 210 fő 2019-ben. 2021-ben viszont a fejletlen régiókban élők alkották a többséget: 184 fő

11. A **szűrővizsgálatot igénylők régiók szerinti megoszlását** az jellemzi, hogy mindkét mérési időpontban a közepesen fejlett régiókban élők részesedése a legkisebb, bár a mintaátlagtól nem tér el jelentősen. 2019-hez képest a fejlett régiókban élők aránya lényegesen lecsökken, a közepesen fejlettek lakóié kismértékben ő, a fejletlen régiók lakóié viszont nagymértékben nő.

12. Az **egyes régiókban élők közül a szűrővizsgálatot igénylők aránya** 2019-ben a régiók fejlettségét követi. 2021-ben viszont megfordul a sorrend: a legkisebb arányban a fejlett régiók lakói igénylik ezt a vizsgálatot, őket a közepesen fejlett régiók követik és a legnagyobb arányban a fejletlen régiók lakói szűretnék magukat.

13. **Településtípus**: A szűrést igénylők legnagyobb számban 2019-ben a községekben élők közül kerültek ki? 178 fő. 2021-ben a többséget az egyéb városokban lakók alkotják.

14. **A szűrővizsgálatra igényt tartók településtípusonkénti megoszlása** nagyjából a mintán belüli szerkezetet követi: a legnagyobb részesedése mindkét időpontban a községekben élőkének van. Érdemi változás a két időpont között annyiban van, hogy csökken az egyéb városok és a községek lakóinak részesedése.

15. A **szűrést igénylők településtípusonkénti aránya** változik a két mérési időpont között. 2019-ben a legnagyobb arányban az egyéb városok lakói igényelték ezt a szolgáltatást, 2021-ben viszont a nagyvárosokban lakók és 2021-ben az arányok csökkenő sorrendje (nagyváros – egyéb város - község) már a települési hierarchia mentén alakul.

16. **Anyagi-jövedelmi helyzet**: A szűrővizsgálatot igénylők közül 2019-ben a legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmi helyzetűek szerepelnek: 255 fő, 2021-ben ugyanez a helyzet:

256 fő. Az anyagi helyzet tekintetében a szűrési hajlandóság változatlan, de ez várható is volt. Hiába a szándék, a vizsgálatok költsége sokszor gátat tud szabni a hajlandóságnak.

17. A **szűrővizsgálatot igénylők anyagi-jövedelmi helyzetek szerinti megoszlása** mindkét időpontban szorosan együtt mozog a válaszadók helyzetével. 2021-ben sincs érdemi változás, de a jó helyzetűek aránya csökken, a rossz helyzetűeké nő.

18. Az egyes anyagi-jövedelmi helyzetű csoportokból a szűrővizsgálatot igénylők aránya 2019-ben szorosan követi a válaszadók helyzetét. 2021-ben azonban, bár a sorrend változatlan – a jó helyzetűek körében csökken, a közepes és rossz helyzetűek esetében pedig nő ez az arány és a rossz helyzetűek esetében különösen kiugró a növekedés mértéke.

3. Fogászati kezelés

1. Nemek: 2019-ben a fogorvosi kezelést igénylők legnagyobb számban a nők közül kerültek ki: 258 fő, 2021-ben is a nők alkották a többséget: 180 fő.

2. A **fogorvosi szolgáltatást igénybe vevők nemek közötti megoszlásából** kiderül, hogy mindkét vizsgált időpontban a férfiak aránya kisebb, a nők aránya pedig nagyobb, mint a két nem mintán belüli részesedése. Azaz: a nők számára fontosabb a dentál higiénia és esztétika, amit nem változtatott meg a vizsgálatok között eltelt idő.

3. A **fogorvosi ellátás fontosságát bejelölők aránya** 2019-hez képest lényegesen lecsökkent 2021-ben. A csökkenés a férfiak körében nagyobb, mint a nők esetében. Feltehető, hogy a fertőzésveszély, valamint a fogorvosi költségek növekedése az inflációval együtt szerepet játszik a fogorvosi ellátását igénylők arányának mérséklődésében.

4. **Életkor**: A fogorvosi kezelést legnagyobb számban 2019-ben a 35-59 évesek igényeltek: 174 fő, 2021-benszintén ők: 133 fő.

5. A **fogorvosi ellátást igénylők életkor szerinti megoszlása** úgy alakul, hogy a mintán belüli arányokkal összhangban a 35-59 évesek részesedése a legnagyobb mértékű. 2019-hez képest 2021-ben a 18-34 évesek és a 35-59 évesek részaránya nőtt, a 60-x évesek részesedése pedig csökkent, ez utóbbi jelentős mértékű. Kérdés, hogy az idősebbek miért fordulnának kisebb mértékben fogorvodhoz 2021-ben, mint 2019-ben.

6. A **fogorvosi szolgáltatást igénylők korcsportonkénti aránya** furcsa képet mutat. Egyrészt a legnagyobb arányban a 18-35 évesek igénylik ezt, az idősebb két korcsport azonos mértékben kisebb arányban élne ezzel a lehetőséggel. Másrészt 2019 és 2021 között csökken a fogorvoshoz fordulási hajlandóság mindhárom korcspor esetében, de a 18-34 évesek körében ez kisebb mértékű, a két idősebb korcsportban viszont jelentős.

7. **Iskolai végzettség**: Fogorvoshoz legnagyobb számban 2019-ben a 12-x osztályt végzettek fordulnának: 337 fő. 2021-ben ugyancsak ez a végzettségi csoport a legnagyobb létszámú: 213 fő.

8. **A fogorvosi ellátást igénylők iskolai végzetség szerinti megoszlása** mindkét vizsgált időpontban az alacsonyabb végzettségűek rendkívül alacsony hajlandóságát mutatja. Ez 2019-ben szembeszökő, mivel az x-8 és a 11 osztályt végzettek aránya messze a végzettségi csoport mintán belüli részesedésénél jóval kisebb. 2021-ben viszont mindhárom végzettségi csoport a mintán belüli részarányához közeli részarányt mutat, ami azt jelzi, hogy az iskolázottság 2021-benmár nem befolyásolja a fogorvoshoz fordulási hajlandóságot.

9. A **fogorvoshoz fordulás szándék iskolai végzettségi csoportonkénti aránya** 2019-ben a 11 osztályt végzettek kismértékű hajlandóságát mutatja, az x-8osztályt végzettek esetében ez az aránynagyobb, a 12-x osztályt végzettek esetében pedig kiugróan magas. 2021-ben az x-8 osztályt és a 11 osztályt végzettek körében 2019-hezképesz nőtt a fogorvoshoz fordulni szándékozók aránya, a 12-x osztályt végzettek körében viszont majdnem a felére csökkent.

10. **Régiók szerint**: A fogorvoshoz fordulók legnagyobb számban a fejlett régiók lakói közül kerülnek ki 2019-ben: 248 fő és ugyanez a helyzet 2021-ben:149 fő.

11. A **fogorvosi ellátását igénylők régiónkénti megoszlásnál** a sorrend a korcsoportok mintán belüli arányait követi azzal a megszorítással, hogy mindkét évben kiugróan magas a fejlett régiókban élők részesedése, 2021-ben a közepesen fejlett régiókban élők esetében 2019-hez képest csökkenés látszik, a fejletlen régiókban élők aránya kiugróan alacsony 2019-ben, viszont az átlaghoz közelít 2021-ben. Az átrendeződés nem értelmezhető.

12. Az **egyes régiókban a fogorvosi ellátást igénylők aránya** 2019-ben követi a régiók fejlettségét: a fejlett régiók lakói igénylik ezt a szolgáltatást a legnagyobb arányban, a fejletlen régiókban élők a legkisebb arányban. 2021-ben a fejlett és a közepesen fejlett régiókban lényegesen csökken a fogorvosi szolgáltatást igényelni szándékozók aránya, a legnagyobb mértékben a fejlett régiókban, viszont lényegesen nagyobb a fejletlen régiókban az ezt az ellátást igénylők aránya 2019-hez képest.

13. **Településtípus**: Fogorvoshoz legnagyobb számban 2019-ben a nagyvárosok lakói: 177 fő, 2021-ben az egyéb városokban élők: 122 fő, fordulnának.

14. A **fogorvosi szolgáltatásokat igénylők lakóhely településtípusa szerinti megoszlása** a válaszadók egészének településtípus szerinti megoszlását követi azzal a megszorítással, hogy 2019-ben a nagyvárosok lakói kiugróan magas arányban igényelték ezt a szolgáltatást, a községekben élők pedig kiugróan kismértékben. 2021-re ezek a kiugró értékek eltűnnek és a fogorvoshoz fordulni szándékozók településtípusonkénti aránya tökéletesen igazodik a mintán belüli arányokhoz.

15. **A különböző településtípusokon élők közül fogorvosi ellátást igénylők aránya** 2019-ben a települési hierarchiát követi: legnagyobb arányban a nagyvárosokban, legkisebb arányban a községekben élők igénylik ezt a szolgáltatást. 2021-ben a nagyvárosokban élők hajlandósága radikálisan csökken, olyannyira, hogy az egyéb városokban élők nagyobb mértékben igénylik a fogorvosi ellátást náluk. A községekben lakók aránya változatlan marad.

16. **Anyagi-jövedelmi helyzet**: A fogorvosi szolgáltatást igénybe venni szándékozók legnagyobb számban mindkét évben a jó anyagi-jövedelmi helyzetűek közül kerül ki, 2019-ben 277 fő, 2021-ben: 209 fő

17. **A fogorvosi ellátásra igényt tartók anyagi-jövedelmihelyzet szerinti megoszlása** mindkét évben követi a válaszadók helyzetét: a jó helyzetűek a legnagyobb, a rossz helyzetűek a legkisebb arányban szerepelnek. Míg azonban a jó helyzetűek messze a mintaátlag feletti arányt képviselnek, addig 2019-ben és 2021-ben a közepes helyzetűek és a rossz helyzetűek is messze az átlag alatti arányt képviselnek.

18. A **fogorvosi ellátást igénybe venni szándékozók aránya** az egyes anyagi-jövedelmi helyzetű csoportokban 2019-ben és 2021-benis az anyagi-jövedelmi helyzet mintáját követi. 2019-hez képest a két jó helyzetű csoportban csökkent a fogorvosra igényt tartók aránya, mégpedig nagyjából azonos mértékben, a rossz helyzetűek körében viszont némileg nagyobb lett.

4. Baleset

1. A baleset kapcsán egészségügyi szolgáltatást igénybevevők többség 2019-ben férfi: 439 fő, 2021-ben nő: 130 fő.

2. A **baleset kapcsán egészségügyi segítséget kérők nemek szerinti megoszlása** 2019-ben férfifölényt, 2021-ben női fölényt mutat. Miközben a 2019-es felvételben a férfiak voltak többségben és a mintán belüli arányuknál jelentősen nagyobb mértékben vennének igénybe ilyen segítséget, 2021-ben annak ellenére a férfiak nagyobb hajlandósága derül ki, hogy ekkor a nők aránya a férfiakénál kicsit nagyobb a segítséget kérők körében, de ez az arány jóval a nők mintán belüli részesedésénél kisebb mértékű, míg a férfiak esetében jóval nagyobb.

Mindkét időpontra az a jellemző, hogy a férfiak hajlamosabbak baleset esetén orvosi segítséget kérni, mint a nők.

3. A **baleset esetén orvosi segítséget kérni szándékozók aránya** jelentősen eltér a két nem esetében. Mindkét évben sokkal nagyobb az ilyen megoldást választó férfiak aránya, mint a nőké. Bár mindkét nem esetében drámai mértékű a két év adataiban mutatkozó különbség: nagyságrendekkel kevesebben vennének igénybe ilyen segítséget 2021-ben, mint 2019-ben, a csökkenés a férfiak esetében sokkal nagyobb, mint a nőkében, olyannyira, hogy a 2019-ben még közel 20 százaléknyi különbség 2021-ben már csak 6 százaléknyi (a férfiak javára). Ez arra utal, hogy a férfiak közül sokkal többen váltak bizalmatlanná az egészségügyi szolgáltatással kapcsolatban, mint a nők közül.

4. **Életkor**: Baleset miatt a legnagyobb számban 2019-ben a 18-34 évesek: 209 fő, 2021-ben a 35.59 évesek folyamodnának egészségügyi segítségért.

5. A **baleset kapcsán orvosi segítséghez folyamodók életkor szerint megoszlása** ugyanolyan szerkezetű mind a két vizsgált időpontban. A legnagyobb arányban a 35-59 évesek szerepelnek, őket a 18-34 évesek követik, majd a 60-x évesek zárják a sort. A részarányok azonban kismértékben módosulnak: a 18-34 évesek arányi minimálisan csökken, a 35-59 éveseké jelentősen megnő, a 60-x éveseké jelentősen csökken. Ezek közül a 60-x x évesek esete érdemel figyelmet, mert arányuk csökkenése sokkal nagyobb, mint a mintasokaságon belüli részarányuk. Az idősek a jelek szerint szkeptikusabbá váltak a baleseti ellátás eredményességével kapcsolatban,

6. A **baleset miatt egészségügyi segítséget kérők korcsoportonkénti arányainak** szerkezete azonos a két vizsgált időpontban: a legnagyobb arányban a 18-34 évesek, a legkisebb mértékben pedig a 60-x évesek járnának el így. A két év adataiban óriási különbség van: 2019-hez képest az átlagos 85 százalék feletti arány 2021-ben lecsökken átlagos 35 százalékos arányra. Ugyanakkor a csökkenés mértéke azonos és mivel 2019-ben sem volt lényeges eltérés az egyes korcsoportok segítségkérési hajlandósága terén, kilehet jelenteni, hogy az életkor nem befolyásolja a baleset miatti orvosi segítségkérési hajlandóságot.

7. **Iskolai végzettség**: Baleset kapcsán a legnagyobb számban a 12-x osztályt végzettek fordulnának egészségügyi szolgáltatóhoz 2019-ben: 436 fő és ugyancsak ez a csoport volt a legnagyobb létszámú 2021-ben is: 161 fő.

8. **A baleset okán egészségügyi szolgáltatást igénybe venni szándékozók iskolai végzettség szerinti megoszlása** együtt mozog az iskolázottsági szintek növekedésével mind a két évben. 2019-hez képest 2021-ben nem érzékelhető érdemi változás, viszont az x-8 osztályt és a 11 osztályt végzettek jelentősen felülreprezentáltak az átlaghoz képest ebben az évben. Az adatok tanúsága szerint az alacsonyabb végzettségűek 2021-ben nyitottabbak a baleset miatti segítségkérésre, mint a 12-x osztályt végzettek.

9. A **baleset miatt egészségügyi segítséget igénylők iskolai végzettségi csoportonkénti aránya** 2019-ben együtt mozog az iskolázottsággal: a magasabb végzettségűek nagyobb arányban igényelnének ilyen segítséget. 2021-ben viszont ennek pont a fordítottja igaz: a legalacsonyabb végzettségűek körében a legmagasabb, a legmagasabb iskolázottságúak körében pedig a legalacsonyabb az ilyen segítséget igénylők aránya. Az iskolai végzettség egyértelmű hatást gyakorol a baleset miatti segítségkérési hajlandóságra, de ez a hatás nehezen magyarázható.

10. **Régiók**: 2019-ben a legnagyobb számban a fejlett régiók igényelnének orvosi segítséget baleset miatt: 278 fő, 2021-ben is ez a csoport van többségben: 142 fő.

11. **A baleset miatt egészségügyi szolgáltatást igénylők régiók szerinti megoszlása** azonos szerkezetű mindkét évben: a fejlett régiókban élők képviselik a legnagyobb részarányt és a közepesen fejlettekben élők a legkisebbet. 2019-hez képest a fejlett régiókban élők aránya lényegesen nagyobb, a közepesen fejlett és fejletlen régiókban lakók aránya viszont lényegesen kisebb 2021-ben. A jelek szerint van kapcsolat a régiók fejlettsége és az

egészségügyi ellátást baleset esetén igénylők aránya között, mivel mindhárom régió esetében jelentős az eltérés a mintaátlagtól és a szolgáltatási igénybevételének szándéka a fejlett régiókban lényegesen megnő 2021-re.

12. Az **egyes régiókban baleseti ellátást igénylők aránya** furcsa képet mutat. 2019-ben a legnagyobb arányban a közepesen fejlett régiók lakói igényeltek baleset miatt orvosi segítséget, őket a fejlett régiók lakói követték. 221-ben egyrészt mindhárom régió esetében nagymértékű csökkenés tapasztalható, másrészt a segítség igénylési szándék a régiók fejletségével csökken, harmadrészt a legnagyobb mértékű csökkenés a közepesen fejlett régiók esetében tapasztalható.

13. **Településtípus**: Baleset miatt egészségügyi segítséget 2019-ben legnagyobb számban a községekben élők kérnének: 261 fő, 2021-ben is ez a csoport a legnépesebb: 118 fő.

14. A baleset miatt egészségügyi szolgáltatást igénylők lakóhely településtípusa szerinti megoszlása egy szempontból különbözik a két vizsgált időpontban: míg 2019-ben a nagyvárosok lakóinak legnagyobb az aránya, addig 2021-ben e csoport aránya lett a legkisebb, miközben az egyéb városok és községek lakóinak részesedése azonos arányban nagyobb. Ezt csak részben magyarázza a mintasokaságon belüli elmozdulás: felére csökkent a nagyvárosiak részesedése, de ennél nagyobb mértékű az ellátást igénylők arányának mérséklődése, az egyéb városokban a növekedés mértéke kisebb, mint az alapsokaságon belüli növekedés, a községek esetében viszont számottevően nagyobb a segítséget igénylők aránya,mint az alapsokaságon belüli részesedésük. Az adatok arra utalnak, hogy a nagyvárosokban és az egyéb városokban csökken a baleseti ellátással kapcsolatos bizalom, a községekben viszont növekszik.

15. Az egyes településtípusokon élők közül baleseti ellátást igénylők aránya 2019-ben a települési hierarchiát követi annyi megszorítással, hogy a nagyvárosaik és az egyéb városokban élők azonos arányban jelölték be ezt a lehetőséget. 2021-ben annyiban változik a helyzet, hogy a községekben élők igénylik a legnagyobb arányban baleset esetén segítséget.

16. **Anyagi-jövedelmi helyzet**: Baleset esetén 2019-ben legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmi helyzetűek fordulnának egészségügyi segítséghez: 300 fő, 2021-ben ugyancsak: 191 fő.

17. A **baleset miatt egészségügyi segítséget kérők anyagi-jövedelmi helyzet szerinti megoszlása** 2019-ben azzal jellemezhető, hogy a jó helyzetűek alulreprezentáltak, a közepes és rossz helyzetűek viszont a mintaátlagnál jóval nagyobb arányban részesednek a válaszokból. 2021-ben viszont a segítségkérési hajlandóság az anyagi-jövedelmi helyzettel párhuzamossá válik: a jó helyzetűek aránya a legnagyobb, a rossz helyzetűeké pedig a legkisebb az egészségügyi segítséget igénylők között.

18. **A baleset esetén egészségügyi segítséget kérők aránya** az egyes anyagi-jövedelmi helyzetű csoportokban úgy alakul, hogy 2019-ben a jó helyzetűek körében a legkisebb és a rossz helyzetűek esetében a legnagyobb ez az arány. 2021-ben viszont megfordul a helyzet: a jó helyzetűek igényelnék legnagyobb arányban és a rossz helyzetűek a legkisebben ezt a támogatást.

11. Mennyit tehet Ön az egészségéért?

ABSTRACT

1. A 2019-es adatfelvételben a válaszadók döntő többsége úgy gondolja, hogy sokat tehet az egészségéért. 2021-ben sokkal inkább befolyásolhatónak tartják az egészségi

állapotukat a válaszadók, mivel a közel háromnegyed részük úgy tartja, hogy nagyon sokat tehet az egészségéért. A válaszadóknak csak 10 százaléka tartja úgy, hogy keveset vagy semmit sem tehet az egészségéért 2021-ben, de a válaszok társadalmi-demográfiai megoszlását elemezve arányaiban azért néhány tendencia ettől még jól körülírható.

2. A férfi és női válaszadóknál egyaránt jelentősen nőtt azok száma 2021-re, akik úgy gondolják, hogy nagyon sokat tehetnek az egészségükért. 2019-ben még úgy látták inkább, hogy sokat tehetnek az egészségükért.

3. A férfi válaszadók mind a kért kutatásban a női válaszadókhoz viszonyítva arányaiban jelentős mértékben vannak azon a véleményen, hogy sokat tehetnek az egészségükért.

4. 2021-ben a különböző nemeknél kiegyenlített azok aránya, akik véleményük szerint nagyon sokat tehetnek az egészségükért, viszont 2019-ben a nőknél ez még viszonylag kiemelkedő arányú volt a férfiakhoz képest. Az időközben eltelt két év, valamint a járványhelyzet azt eredményezte, hogy a nemek között különbségek eltűntek: nők és a férfiak egyaránt úgy érzik, hogy nagyon sokat tehetnek magukért.

5**. Egységesen mindegyik korcsoporton belül nőtt azok aránya, akik úgy gondolják, hogy nagyon sokat tehetnek az egészségükért. 2019-ben az arányokat figyelembe véve a 18-34 éveseknél volt kimagasló ez az attitűd, míg 2021-ben már a 35-59 éves korcsoportban érzik többen, hogy sokat tehetnek magukért. Úgy tűnik a pandémiás helyzet ébresztőként szolgált a középkorúak generációjában, különösen azt figyelembe véve, hogy rádöbbentek saját veszélyeztetettségükre a fiatalabb generációkhoz képest.**

6. Kiemelendő még a fiatalabb korcsoportnál, hogy nagy százalékuk 2021-ben azt jelölte, hogy sokat tehet az egészségéért és súlyozottan kevesebben azt, hogy nagyon sokat. 2019-ben eleve náluk a legtöbben úgy gondolták, hogy sokat tehetnek az egészségükért, így feltételezhető, hogy erre a korcsoportra ez a hozzáállás alapvetően jellemző, és 2021-ben ez a drasztikusan megváltozott körülmények mellett is jól látszik.

7. Az iskolai végzettségek vonatkozásában is értelemszerűen a legtöbb esetben 2021-ben úgy gondolják, hogy nagyon sokat tehetnek az egészségükért. Ehhez hasonló pozitív megközelítés 2019-ben is látszik a magasabb iskolai végzettségűeknél, csak az arányok egyaránt kimagaslanak náluk a sokat/nagyon sokat válaszoknál. A fókuszpont egyedül már a nagyon sokat válaszra helyeződik át náluk 2021-ben.

8. Általánosságban az alacsony iskolai végzettségűek szkeptikusabbak, már ami a saját egészségi állapotuk pozitív befolyásolását illeti. Ez 2019-ben tisztán látszik abban, hogy azt gondolja a 11 osztályt, szakiskolát végzettek jelentős hányada, hogy keveset tehet az egészségéért. A 8 osztályt vagy kevesebbet végzettek jelentős hányada pedig úgy véli semmit sem. **2021-ben a már csak a legalacsonyabb iskolai végzettségűeknél hangsúlyos az az attitűd, hogy keveset tehetnek az egészségükért, a többi kategória előrelépett.**

9. Érdemes megjegyezni még az alacsonyabb iskolai végzettségűeknél a 2019-es kutatás vonatkozásában leírtak mellett, hogy 2021-ben kimagaslanak aránylag azok is, akik véleményük szerint sokat tehetnek az egészségükért. Mivel az ilyen válaszok aránya a magasabb iskolai végzettségűeknél jelentősen visszaesett 2019-hez mérten.

10. A fejlettebb régióknál a legtöbben 2019-ben úgy gondolták sokat tehetnek az egészségükért, ami a két pozitívabb attitűdnél emellett aránylag nagy súlyú is. 2021-ben a válaszok megoszlásából látszik, hogy aránylag nagy százalékban gondolják továbbra is úgy, hogy sokban befolyásolhatják az egészségüket az ott élők közül, de a legtöbben már azt, hogy nagyon sokat.

11. **A közepesen fejlett régiókban élők nagy hányada 2019-ben úgy véli, hogy keveset tehet az egészségéért. 2021-ben náluk jelentős fordulat következett be, mert nagyon magas arányban úgy látják, hogy nagyon sokat tehetnek érte.**

12. A fejletlen régiókban jellemzően úgy látják, hogy keveset vagy semmit sem tehetnek az egészségükért - a 2019-es felmérés eredményei alapján. A 2021-es felmérésben az

arányeltolódás ezeken a helyeken továbbra is megfigyelhető negatív irányba az egészség befolyásolhatóságának vonatkozásában.

13. A régiók esetében tehát az látszik, hogy a fejlettebbekben lakók hajlamosabbak úgy gondolkodni, hogy sokat tehetnek az egészségükért. Ezzel szemben a fejletlen régiókban ennek az ellenkezője látszik viszonylag igazoltnak, bár 2021-ben a legtöbben itt is azt állítják már, hogy nagyon sokat tehetnek az egészségükért.

14. A megyei jogú városok, megyeszékhelyeken élő válaszadók jórészt úgy gondolták 2019-ben, hogy sokat tehet az egészségéért. 2021-ben már aránylag sokan az ott élők közül úgy vélekednek, hogy nagyon sokat tehetnek a közvetlen befolyásolásáért, akárcsak az egyéb városokban élők.

15. 2019-ben a községekben vagy kisebb településekben lakók többsége arra az álláspontra helyezkedett, hogy keveset vagy semmit sem tehetnek az egészségükért. A kisebb települések lakosaira 2021-ben is súlyozottan az ilyen jellegű attitűd jellemző. Bár 2021-ben már feltűnően sokan osztják azt a nézetet, hogy tehetnek az egészségükért, a negatívabb nézőpontok továbbra is megvannak és párhuzamosan hangsúlyosak.

16. **Az az irányvonal látszik kirajzolódni a különböző település típusok viszonylatában, hogy a nagyobb településeken élők úgy érzik, nagyobb ráhatásuk vannak az egészségükre, miközben a kisebb településeken élők azt, hogy kisebb.**

17. **A jómódúak vélik úgy számarányukat tekintve mind a két kutatásban, hogy nagyban befolyásolhatják a saját egészségüket.**

18. A közepes anyagi helyzetűeknél pesszimista nézőpont figyelhető meg hangsúlyosan inkább az egészségi állapotuk vonatkozásában a két felmérésben.

19. A rossz jövedelmi helyzetűek esetében markánsan az a meggyőződés van jelen 2019-ben, hogy keveset vagy semmit sem tehetnek az egészségükért. 2021-ben náluk viszont kiemelkedő arányban jelentkezik a szélsőségesen optimista és pesszimista szemléletmód is.

20. A különböző jövedelmi helyzetűek válaszainak megoszlása összességben azt sugallja, hogy a kifejezetten jó anyagi helyzetűek döntően azon az elven vannak, hogy nagy ráhatást tudnak az egészségi állapotukra gyakorolni. A kevésbé jó anyagi helyzetűekre viszont nagy általánosságban éppen ennek ellenkezője látszik igaznak.

A főbb megállapítások

1. **Alapmegoszlások:** 2019-ben a legtöbben úgy vélik, hogy sokat tehetnek az egészségükért: 301 fő, de 2021-ben a válaszadók túlnyomó többsége úgy gondolja, hogy nagyon sokat: 517 fő. **A két felmérés között nagy az eltérés, mivel 2021-ben a válaszadók kimondottan magas hányada, 74.2 százaléka tartja úgy, hogy nagyon sokat tehet az egészségéért. A válaszok ilyen megoszlásában a világjárvány hatásai is sejthetőek, tehát hogy sokan tartanak tőle és ezért aktívabban próbálnak tenni a megelőzéséért. A válaszadóknak csak 10 százaléka tartja úgy, hogy keveset vagy semmit sem tehet az egészségéért 2021-ben**, de a válaszok társadalmi-demográfiai megoszlását elemezve arányaiban azért néhány tendencia ettől még jól körülírható.

2. **Nemek szerint**: 2019-ben a férfi válaszadók többsége szerint sokat tehetnek az egészségükért (201 fő). 2021-ben a férfi válaszadók úgy látják legtöbben, hogy nagyon sokat tehetnek az egészségükért (230 fő). A nők többnyire úgy látják 2019-ben, hogy sokat tehetnek az egészségükért (101 fő). A nők 2021-ben leginkább úgy vélik, hogy nagyon sokat tehetnek az egészségükért (287 fő).

A férfiak 2019-ben nagy arányban azon a véleményen vannak a női válaszadókhoz viszonyítva, hogy sokat tehetnek az egészségükért (42.8 százalék), illetve esetükben ez 2021-ben is kimutatható (19.8 százalék). A női válaszadók meghatározó arányban úgy látják a

2019-es kutatásban, hogy nagyon sokat tehet az egészségéért (18.0 százalék). Mind a két nemnél megállapítható, hogy 2021-re sokkal nagyobb arányban vélik úgy, hogy nagyon kedvező irányba befolyásolhatják az egészségi állapotukat. A férfi válaszadóknál mind a két felmérésben feltűnő mértékű a női válaszadókhoz mérten az az álláspont, hogy sokat tehetnek az egészségükért, míg a nőknél inkább az, hogy nagyon sokat, főleg a 2019-es kutatásban a nemek közötti megoszlását vizsgálva a válaszoknak. A két kutatás eredményeiből az a tendencia rajzolódik ki, hogy a nők inkább úgy gondolják, hogyha pozitív irányba befolyásolhatják az egészségi állapotukat, akkor ezért nagyon sokat tehetnek, míg a férfiaknál ez csak mérsékeltebben mutatható ki.

3. Korcsoportok szerint: A 18-34 éves korcsoport döntően azt állítják, hogy sokat tehetnek az egészségükért 2019-ben (97 fő), és 2021-ben azt mondják magukról túlnyomórészt, hogy nagyon sokat (128 fő). A 35-59 éves korcsoportnál a 2019-es felmérésben az a hozzáállás képviselteti magát a legtöbb esetben, hogy sokat tehetnek az egészségükért (139 fő), és 2021-ben többségében annak a pártján vannak javarészt, hogy nagyon sokat (282 fő). Az idősebb korosztály főként azt vallja magáról 2019-ben, hogy sokat vagy keveset tehet a saját egészségéért (65-65 fő), de 2021-re a mérleg nyelve abba az irányába mozdul el náluk is, hogy a nagyon sokat tehetnek az egészségükért (105 fő).

A legfiatalabb korosztálynál aránylag hangsúlyos 2019-ben, hogy nagyon sokat tehetnek az egészségükért (18.0 százalék), de 2021-ben az egészségi állapot aktív befolyásolhatósága náluk már mérsékeltebben nyilvánul meg, mert viszonylag nagy hányaduk szerint sokat tehetnek az egészségükért (26.5 százalék). A középkorúak esetében kimagaslóvá vált 2021-ben azok aránya a többi korcsoporthoz mérten is, akik nagyon sokat tehetnek az egészségükért (78.9 százalék), míg 2019-ben erre a korcsoportra vonatkoztatva a válaszok megoszlása kiegyenlített. A 60-x éves korcsoport 2019-ben valamivel kevésbé véli úgy, hogy pozitív irányba befolyásolhatja az egészségi állapotát, mint a többi korcsoport, például szerintük keveset tehetnek az egészségükért a válaszok 34,4 százalékában, míg a válaszok erre átlagosan 29.6 százalékban estek. 2021-ben egységesen mindegyik korcsoportban a legtöbben úgy ítélik meg, hogy nagyon sokat tehetnek az egészségükért, még az idősebb korcsoport 78.3 százaléka is. A fiatalabb válaszadókra alapvetően jellemző, hogy úgy vélik többet tehetnek az egészségükért, mint az idősebb korcsoportba sorolható válaszadók. Ez az attitűd mivel valószínűleg eleve jellemző a 18-34 év közöttiekre, így az arányokban ez az eddig leírtak szerint jelentkezik, jórészt a járványhelyzet által implikált egységes attitűdváltozás mellett is.

4. Iskolai végzettség szerint: Az 8 osztály vagy kevesebb iskolai végzettségűek többsége 2019-ben úgy gondolja, hogy semmit sem tehet az egészségéért (55 fő), és 2021-ben úgy gondolják főként, hogy nagyon sokat (23 fő). A 11 osztályos: szakiskolai végzettségű válaszadók legszámottevőbb része azt állítja magáról, hogy kevéssé tudja az egészségi állapotát befolyásolni a 2019-es felmérésben (101 fő), illetve a 2021-es felmérésben azt, hogy nagyon nagy mértékben (69 fő). Túlnyomó része a 12-x osztályt végzetteknek akképpen vélekedik 2019-ben, hogy sokat tehet az egészségéért (249 fő), valamint 2021-ben úgy, hogy nagyon sokat (425 fő).

Általában elmondható, hogy akik úgy vélekednek nagyon sokat tehetnek az egészségükért, inkább magasabb iskolai végzettségűek. Azok, akik sokat tehetnek érte 2019-ben szintén a 12-x osztályt végzettek közül kerültek be a mintába arányaiban sokan, míg 2021-ben ez az attitűd az alacsonyabb iskolai végzettségűeknél is figyelemre méltó. A legalacsonyabb iskolai végzettségűekre mind a két felmérésben kiemelkedő mértékben jellemző, hogy szerintük

semmit sem tehetnek az egészségükért (2019: 43.3 százalék, 2021: 23.9 százalék). A 2021-es felmérésben az x-8 osztályt végzettek válaszainak megoszlása egy fokkal egyenletesebb és egyben árnyaltabb képet fest, mert ekkor arányaiban jellemző rájuk a többi iskolai végzettségűek átlagához mérten az is, hogy sokban (25.4 százalék), illetve kevéssé tudják az egészségi állapotukat befolyásolni (26.0 százalék). A 11 osztály: szakiskolát végzettek kiugróan magas arányban azt állítják, hogy keveset tehetnek az egészségükért a 2019-es adatok értelmében (58.0 százalék), ami 2021-es adatokban is látható részben (18.9 százalék). A későbbi felmérésben meghatározó részben úgy is vélik, hogy sokat tehetnek az egészségükért (26.0 százalék). A magasabb iskolai végzettségűek 2019-ben azt mondták hangsúlyosan, hogy sokat tehetnek az egészségükért (50.7 százalék), illetve azt, hogy nagyon sokat (13.8 százalék). A 2021-es kutatásban esetükben már az affinitás a pozitív irányú egészségbefolyásolásra markánsan abból látszik, hogy a hangsúly arányaiban csak arra tevődik át náluk, hogy nagyon sokat tehetnek az egészségükért (85.0 százalék). Általánosságban tehát elmondható, hogy a magasabb iskolai végzettségűek tartják úgy döntően, hogy nagyon sokat vagy sokat tehetnek az egészségükért, míg az alacsonyabb iskolai végzettségűek inkább úgy tartják keveset vagy semmit sem.

5. Régiók szerint: A fejlett régiókban többnyire úgy vélik, hogy sokat tehetnek az egészségükért 2019-ben (195 fő), illetve 2021-ben jellemzően úgy, hogy nagyon sokat (205 fő). A közepesen fejlett régiókban leggyakrabban azt említik 2019-ben, hogy keveset tehetnek az egészségükért (74 fő), míg 2021-ben azt, hogy nagyon sokat (132 fő). A fejletlen régiókban zömében azt gondolják, hogy keveset tehetnek az egészségükért 2019-es felmérésben (116 fő), illetve a 2021-es felmérésben azt, hogy nagyon sokat (181 fő).

Hozzávetőlegesen mind a két kutatásban az egészség befolyásolhatóságának szubjektív megítélésében az a tendencia látható regionális viszonylatban, hogy a fejlettekben lakók inkább többet tehetnek az egészségükért, míg a fejletlenekben lakók inkább kevesebbet vagy semmit sem. Kulcsfontosságú hányadban áttevődik a nézőpont arról, hogy keveset tehetnek az egészségükért a közepesen fejlett régiókban arra, hogy nagyon sokat tehetnek az egészségükért. A fejlett régiókban 2019-ben az jellemzően úgy vélik aránylag kiemelkedően, hogy nagyon sokat tehetnek az egészségi állapotuk befolyásolásáért (17.2 százalék), valamint sokat (63.3 százalék), míg a 2021-es kutatásban ez kimagaslóan a „sokat” választóknál mutatható ki (23.5 százalék). A közepesen fejlett régiókban lakók sarkalatos hányada szerint keveset tehetnek az egészségükért 2019-ben (39.6 százalék), viszont 2021-ben rendkívül magas arányban már úgy vélik, hogy nagyon sokat (87.4 százalék). A fejletlen régióknál 2019-ben kimagasló arányban úgy gondolják, hogy keveset- (39.1 százalék) vagy semmit sem tehetnek az egészségükért (36.0 százalék), míg 2021-ben ez már részben csak abban érzékelhető, hogy náluk aránylag jellemző válasz az, hogy semmit sem tehetnek érte (7.9 százalék). Több szempontból megállja tehát a helyét az a feltételezés, hogy a fejlettebb régiókban élők szerint ők sokat tehetnek az egészségükért, és a fejletlenekben élők már viszont az ellenkezőjét élik meg jellemzően, legalábbis arányaiban mindenképpen.

6. Település típusok szerint: A megyei jogú város, megyeszékhely település típuson élők legszámottevőbb része úgy gondolja 2019-ben, hogy sokat tehet az egészségéért (126 fő), illetve 2021-ben úgy, hogy nagyon sokat (98 fő). Az egyéb városok lakosai legtöbbször 2019-ben azt állítják magukról, hogy sokat tehetnek az egészségükért (73 fő), és 2021-ben azt, hogy nagyon sokat (236 fő). A községek vagy kisebb települések lakói főképpen azon az álláspontón vannak 2019-ben, hogy keveset tehetnek az egészségükért (131 fő), valamint 2021-ben azon, hogy nagyon sokat (180 fő).

A 2019-es kutatásban az egészség befolyásolhatóságának szempontjából az látszik jellemzőnek, hogy a megyei jogú városok, megyeszékhelyek lakosai gondolják úgy inkább, hogy többet tehetnek az egészségükért, míg a kisebb települések lakosai azt, hogy inkább kevesebbet. A nagyobb városokban élőknél 2021-ben látszik a jellemzően pozitív attitűd hasonlósan a korábbi felméréshez. Ezzel szemben a kisebb települések esetében nem igazán jellemző a nagyon pozitív hozzáállás az egészség befolyásolhatóságához, ami a sokat, keveset vagy semmit sem tehet egészségéért válaszok kiemelkedő arányában látszik. A megyei jogú város, megyeszékhely lakosaira aránylag jellemző az a vélemény 2019-ben, hogy sokat tehetnek az egészségükért (52.5 százalék), míg 2021-ben már hangsúlyosan az, hogy nagyon sokat (87.5 százalék). Az egyéb városok lakóinál arányaiban kiegyenlített a válaszok megoszlása az egészség befolyásolhatóságára vetítve 2019-ben, de 2021-ben náluk figyelemre méltó azok aránya, akik meglátásuk szerint nagyon sokban befolyásolhatják azt (84.9 százalék). A község vagy kisebb település típusban élőknél a 2019-es felmérésnél érdemes kiemelni, hogy aránylag sajátos náluk az a szemlélet, hogy keveset tehetnek az egészségükért (38.3 százalék), ami 2021-es felmérésnél is kimutatható (9.5 százalék). 2021-ben az ott élőknél kimutatható még, hogy viszonylag nagy hányaduk sokat (17.6 százalék) vagy semmit sem tehet az egészségéért a saját bevallása szerint (7.0 százalék). A két kutatás eredményei alapján tehát úgy látszik, hogy a nagyobb településeken élők aránylag sokan azt gondolják, hogy nagyobb eséllyel tehetnek az egészségükért, miközben a kisebb településeken élőknél ennek ellenkezője igaz inkább.

7. Anyagi helyzet szerint: A jó anyagi helyzetben lévők legszámottevőbb része azt jelentette ki 2019-ben, hogy sokat tehet az egészségéért (219 fő), és 2021-ben azt, hogy nagyon sokat (307 fő). A közepes jövedelemi helyzetű válaszadók azt mondták a 2019-es felmérésben (72 fő), hogy sokat tehetnek az egészségükért, valamint a 2021-es felmérésben azt, hogy nagyon sokat (58 fő). A rossz anyagi helyzetben lévő válaszadók azt hangoztatták elsősorban 2019-ben, hogy keveset tehetnek az egészségükért (108 fő), illetve 2021-ben azt, hogy nagyon sokat (147 fő).

2019-ben az optimista álláspontok az egészség befolyásolhatóságára vetítve a jó anyagi helyzetűekre jellemző egyértelműen, ami 2021-ben is jellemző rájuk. Azok, akik érzésük szerint keveset tehetnek az egészségükért 2019-ben aránylag komoly mértékben a közepes jövedelmi helyzetűek, míg 2021-ben a rossz anyagi helyzetűek. A legpesszimistább álláspont inkább a kevésbé jó anyagi helyzetűekre jellemző, bár 2021-ben a rossz jövedelmi helyzetű válaszadóknál kiemelkedő az az álláspont is, hogy nagyon sokat tehetnek az egészségükért. A jó anyagi helyzetben lévő válaszadók meghatározó hányadánál dominál az a gondolkodásmód 2019-ben, hogy nagyon sokban (20.2 százalék) vagy sokban befolyásolhatják az egészségi állapotukat (58.1 százalék), viszont a 2021-es kutatásban mindez inkább csak az utóbbi esetben érzékelhető (20.5 százalék). A közepes jövedelműeknél 2019-ben aránylag az jellemző, hogy azon a véleményen vannak, hogy semmit sem tehetnek az egészségükért (28.7 százalék), míg 2021-ben az jellemző, hogy keveset (14.7 százalék). A rossz jövedelmi helyzetűek esetében a 2019-es felmérésben az a látásmód erős arányaiban, hogy keveset (51.9 százalék) vagy semmit sem tehetnek az egészségükért (43.3 százalék), mindazonáltal 2021-es felmérésben az, hogy semmit sem (8.6 százalék) és az, hogy nagyon sokat (84.0 százalék). Mindegyik jövedelmi helyzetű csoportnál jelentősen növekedett azok száma, akik szerint nagyon sokat tehetnek az egészségükért, de a két kutatás eredményeinek összevetése arra enged következtetni, hogy a kedvező megítélése az egészség befolyásolhatóságának inkább a jó anyagi helyzetűekre jellemző. Mindamellett, hogy a szélsőségesen optimista- és pesszimista szemléletmód kiemelhető 2021-ben a rossz anyagi helyzetűeknél, mégis a nem

kifejezetten jó jövedelmi helyzetben lévőknél összességében az sejthető tipikusan, hogy az egészségük pozitív befolyásolását kevésbé tartják megoldhatónak.

12. Milyen gyakorisággal sportol Ön ?

A vizsgálandó kérdés az, hogy a társadalmi-demográfiai tényezők hogyan függenek össze a sportolás gyakoriságával.

Megjegyzés:

Az eredetileg 5 értékű változót 2 értékűvé alakítottuk, mert az első három opció (heti 5 vagy több alkalom, heti 3-4 alkalom, heti 1-2 alkalom) a válaszok 60 százalékát teszi ki, az ennél ritkább pedig 40 százalékot. 3 értékű változóval is végig lehetett volna elemezni a kérdést (ebben az esetben a heti 5 vagy több, ill. a heti 3-4 alkalom kb. 30, a heti 1-2 alkalom 30 és a ritkábban 40 százalékot tesz ki), de ez az elemzés érdemi tanulságait nem befolyásolja.

ABSTRACT

1. A két felvétel sportolás gyakoriságával kapcsolatos adatainak különbsége azt jelenti, hogy 2021-ben kevesebben sportolták minimum heti gyakorisággal, mint 2019-ben.

2. 2019-ben a legnagyobb számban a férfiak sportoltak minimum heti egy alkalommal: 295 fő. 2021-ben a legtöbb sportoló a heti gyakorisággal testét edző nő.

3. A férfiak nőknél nagyobb aktivitása mindkét időpontban egyértelmű, és 2021-ben is megmarad fölényük annak ellenére, hogy ebbe a felvételben több a női válaszadó, mint a férfi.

4. 2019-hez képest mérséklődött a férfiak aktivitása és nőtt a nőké, de ez az elmozdulás nem befolyásolta a tényt, hogy mindkét időpontban az aktívabb férfiak voltak abszolút többségben.

5. 2019-ben a legnagyobb számban a 35-59 évesek sportoltak minimum heti gyakorisággal: 217 fő, 2021-ben ugyancsak ez a korcsoport, ugyanilyen gyakorisággal:215 fő.

6. A gyakran sportolók aránya a 35-59 és a 60-x évesek körében nagyobb 2021-ben, mint korábban, a másik két korcsoportban kisebb

7. A legfiatalabbak körében lényegesen, a 35-59 évesek körében kismértékben és a 60-x évesek körében is jelentősen kisebb a sportaktivitás 2021-ben, mint 2019-ben. Ezekért a kellemetlen fejleményekért egyértelműen a karanténhelyzet a felelős.

8. 2019-ben a legtöbben heti gyakorisággal sportoló 12-x osztályt végzettek voltak: 365 fő. 2021-ben ugyanez a csoport a legnépesebb: 265 fő

9. A magas végzettségűek körében alacsonyabb a sportolási kedv 2021-ben, mint 2019-ben.

10. Az alacsonyabb végzettségűek aktívabbá váltak 2019-hez képest, a magas iskolázottságúak körében viszont kisebb a gyakran sportolók arány 2021-ben, mint 2019-ben.

11. 2019-ben a legnagyobb létszámú csoport a minimum heti gyakorisággal sportoló fejlett régiókban élő válaszadóké: 252 fő. 2021-ben ugyanez a csoport a legnépesebb: 190 fő.

12. A gyakran sportolók 2019 évinél nagyobb aránya lakik fejletlen régiókban és a ritkábban sportolók nagyobb hányada a fejlett régiókban.

13. 2021-ben a legnagyobb létszámú a fejlet régiókban élő gyakran sportolók csoportja: 252fő és 2021-benis ez a legnépesebb: 190 fő.

14. A fejlettebb régiókban kisebb a válaszadók sportaktivitása, a fejletlenekben pedig nagyobb 2021-ben, mint 2019-ben.

15. 2019-ben a legnagyobb létszámú csoport a gyakran sportoló községekben élőké: 174 fő, 2021-ben a gyakran sportoló egyéb városokban lakóké: 175 fő.

16. Az adatok tanúsága szerint a sportaktivitás az egyéb városokban növekedett és bár a ritkán sportolók egyéb városokbeli részesedése is nőtt, a többséget e gyakorisági kategóriában a községekben lakók adják mindkét időpontban.

17. A nagyvárosokban lényegesen lecsökken a gyakran sportolók aránya, de hasonló jelenségi látszik a községek esetében is, bár kisebb mértékű

18. 2019-ben a legnépesebb csoport a gyakran sportoló jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadóké: 307 fő és 2021-benis ez a helyzet: 280 fő.

19. Egyértelmű összefüggés látszik az anyagi helyzet és a sportolás gyakorisága között: a gyakran sportolók között is nagyobb 2021-ben a csoport aránya és a ritkán sportolók között is.

20. Az anyagi-jövedelmi helyzet oldaláról szemlélve a sportaktivitást, az kisebb 2021-ben a jó és közepes helyzetűek esetében, miközben a gyakran sportolók körében nagyobb a gyakran sportoló jó helyzetűek aránya a 2019-es helyzetnél. A látszólagos ellentmondást az oldja fel, hogy a jó helyzetűek abszolút száma lényegesen kisebb 2021-ben, mint 2019-ben.

A főbb megállapítások szöveges formában

1. 2019-ben gyakran sportolt a válaszadók 61.1 százaléka (472 fő), ritkábban 38.9 százalék (300 fő). 2021-ben 56.0 százalék sportolt heti gyakorisággal (387 fő) és 44.0 százalék ennél ritkábban. A lezárások, tilalmak ellenére csak kismértékben csökkent a sportolási hajlandóság.

2. **Nemi megoszlás**: 2019-ben a legnagyobb számban a férfiak sportoltak minimum heti egy alkalommal : 265 fő, 2021-ben ugyancsak ők: 196 fő.

3. A 2019. és a 2021. évi felvételek eredményei közötti különbség **a sportolás gyakoriságának nemek közötti megoszlása** terén az, hogy a férfiak sportaktivitása kisebb, a nőké pedig nagyobb a 2021-es adatok tanúsága szerint. **A férfiak nőknél nagyobb aktivitása mindkét időpontban egyértelmű, és 2021-ben is megmarad fölényük annak ellenére, hogy ebbe a felvételben több a női válaszadó, mint a férfi.**

4. **Az egyes nemekhez tartozók sportolási gyakorisági opciók közötti megoszlása** a két felvétel időpontja között csak kismértékben változott: **2019-hez képest mérséklődött a férfiak aktivitása és nőtt a nőké**, de ez az elmozdulás nem befolyásolta a tényt, hogy mindkét időpontban az aktívabb férfiak voltak abszolút többségben.

5. A sportolás életkori csoportonként: 2019-ben a legnagyobb számban a 35-59 évesek sportoltak minimum heti gyakorisággal: 217 fő, 2021-ben ugyancsak ez a korcsoport, ugyanilyen gyakorisággal:215 fő.

6. **A sportolás gyakorisága szerinti életkori megoszlást** ez jellemzi, hogy 2021-ben kisebb a heti gyakorisággal sportolók aránya a 18-34 éves körében, mint 2019-ben, lényegesen nagyobb a 35-59 évesek esetében és kisebb az idősek körében. A ritkán sportolók körében a 35-59 évesek aránya nagyobb 2021-ben, mint 2019-ben és kisebb a 60-x évesek esetében. Lényegében **a gyakran sportolók aránya a 35-59 és a 60-x évesek körében nagyobb 2021-ben, mint korábban, a másik két korcsoportban kisebb.**

7. A sportolási gyakoriság egyes korcsoportokon belüli megoszlását vizsgálva szembeszökő, hogy a legfiatalabbak körében lényegesen, a 35-59 évesek körében kismértékben és a 60-x évesek körében is jelentősen kisebb a sportaktivitás 2021-ben, mint 2019-ben. Ami külön magyarázatra szorulna, az a legfiatalabbak aktivitásának jelentős csökkenése, de az idősek ennél kisebb mértékű inaktívvá válása is figyelemreméltó. A középső korosztály kismértékű visszalépését magyarázhatja a rájuk

nehezedő munkaterhek fokozódása (az un. rabszolgatörvény és a pandémia jelentette fenyegetés, ami részben magyarázhatja a másik két korcsoport sportaktivitásának mérsékeltebb szintjét is).

8. **Iskolai végzettség**: 2019-ben a legtöbben heti gyakorisággal sportoló 12-x osztályt végzettek voltak: 365 fő. 2021-ben ugyanez a csoport a legnépesebb: 265 fő

9. **Az egyes sportgyakorisági típusokon belüli iskolai végzettség szerinti megoszlás** jellemzője, hogy a heti gyakorisággal sportolók között 2019-hez képest nagyobb a 111 osztályt végzettek aránya, továbbá hogy a ritkán sportolók között igen számottevő mértékben nagyobb a 12-x osztályt végzetteké. Miközben mindkét sportgyakorisági típus esetében mindkét időpontban a 12-x osztályt végzettek aránya elsöprően magas, 2021-ben kisebb a heti gyakorisággal sportolóké és rendkívüli mértékben nagyobb a ritkábban sportolóké. **Ez azt jelenti, hogy a magas végzettségűek körében alacsonyabb a sportolási kedv 2021-ben, mint 2019-ben**

10. **Az egyes iskolázottsági csoportok sportgyakorisági típusokon belüli megoszlása** az x-8 és a 11 osztályt végzettek esetében a gyakran sportolók arányának igen jelentős növekedésének képét mutatja. A 12-x osztályt végzettek esetében viszont számottevően kisebb a heti gyakorisággal sportolók arány 2021-ben, mint 2019-ben. **Az adatok tanúsága szerint az alacsonyabb végzettségűek aktívabbá váltak 2019-hez képest, a magas iskolázottságúak körében viszont kisebb a gyakran sportolók arány 2021-ben, mint 2019-ben.**

11. **Régiók különbségei**: 2019-ben a legnagyobb létszámú csoport a minimum heti gyakorisággal sportoló fejlett régiókban élő válaszadóké: 252 fő. 2021-ben ugyanez a csoport a legnépesebb: 190 fő.

12. **A sportgyakorisági típusokon belüli régiók szerinti megoszlás a gyakran sportolók esetében a fejlett régiókbeli csökkenés és a fejletlen régiókbeli növekedés képet mutatja 2019 és 2021 között** A ritkábban sportolók körében ennek a fordítottja látszik: nagyobb a fejlett régiókban élők részaránya és kisebb a fejletlen régiókban élők. **A gyakran sportolók 2019 évinél nagyobb aránya lakik fejletlen régiókban és a ritkábban sportolók nagyobb hányada a fejlett régiókban.** Emellett mindkét évben a gyakran sportolók többsége a fejlett régiókban lakik, a ritkán sportolóké pedig a fejletlen régiókban. **A háttérben olyan változások mehettek végbe, amik ösztönzően hatottak a fejletlen régiókban lakó sportaktivitására és mérséklően a fejlett régiókban élőkére 2019 és 2021 között.**

13. **A régiók szerint**: 2021-ben a legnagyobb létszámú a fejlet régiókban élő gyakran sportolók csoportja: 252 fő és 2021-benis ez a legnépesebb: 190 fő.

14. **Az egyes régiók sportgyakorisági kategóriák közötti megoszlása azt a képet mutatja, hogy a fejlett és a közepesen fejlet régiókban kisebb a gyakran sportolók és nagyobb a ritkán testüket edzők aránya, míg a fejletlen régiókban ennek a fordítottja igaz: nagyobb a gyakran és kisebb a ritkán sportolók aránya 2021-ben, mint 2019-ben. Ismeretlen okoknál fogva a fejlettebb régiókban kisebb a válaszadók sportaktivitása, a fejletlenekben pedig nagyobb 2021-ben, mint 2019-ben.**

15. 2019-ben a legnagyobb létszámú csoport a gyakran sportoló községekben élőké: 174 fő, 2021-ben a gyakran sportoló egyéb városokban lakóké: 175 fő.

16. **Az egyes sportgyakorisági típusokon belüli településtípusonkénti megoszlás lényegesen eltér 2019-benés 2021-ben. A gyakran sportolók** körében jelentősen kisebb a megyei jogú városokban, megyeszékhelyeken élők aránya 2021-ben, sokkal nagyobb az egyéb városokban lakók részesedése. Hasonló változás tapasztalható a ritkán sportolók között, ennek mértéke azonban kisebb. **Az adatok tanúsága szerint a sportaktivitás az egyéb városokban növekedett és bár a ritkán sportolók egyéb városokbeli részesedése is nőtt, a többséget e gyakorisági kategóriában a községekben lakók adják mindkét időpontban.**

17. **A településtípusok egyes sportgyakoriság kategóriák közötti megoszlásában** a nagyvárosok esetében jelentős, a község esetében kisebb mértékű változás tapasztalható. **A nagyvárosokban lényegesen lecsökken a gyakran sportolók aránya (ami egyértelműen a sport infrastruktúrától való elzárás és a karantén helyzet okozott)**, de hasonló jelenségi látszik a községek esetében is, bár kisebb mértékű. **Az adatok tanúsága szerint a nagyvárosi és a községi lét mérsékli a sportaktivitást, az egyéb városokban azonban megmaradt a sportolás intenzitása 2019 és 2021 között.**

18. **Az anyagi-jövedelmihelyzet**: 2019-ben a legnépesebb csoport a gyakran sportoló jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadóké: 307 fő és 2021-benis ez a helyzet: 280 fő.

19. Az egyes anyagi-jövedelmi helyzetek sportgyakorisági kategóriák közötti megoszlása a már 2019-benis meglévő egyenlőtlenségek növekedéséről tanúskodik 2021-ben: a gyakran sportoló jó helyzetűek aránya lényegesen nagyobb 2021-ben, mint 2019-ben, a ritkán sportolók esetében is ez a helyzet. A közepes anyagi-jövedelmi helyzetű csoportok részesedése mindkét sportgyakorisági kategóriában csökken és kisebb a rossz helyzetűek esetében is. **Egyértelmű összefüggés látszik az anyagi helyzet és a sportolás gyakorisága között: a gyakran sportolók között is nagyobb 2021-ben a jól keresők aránya és a ritkán sportolók között is.**

20. **Az egyes anyagi-jövedelmi csoportok megoszlása a sportgyakorisági kategóriák között** a jó és a közepes helyzetűek esetében csökkenő sportaktivitást jelez: a jó helyzetűeknél ez jelentős, a közepes helyzetűeknél mérsékelt. A rossz helyzetűek esetében viszont kismértékben növekszik a sportolás gyakorisága. Az anyagi-jövedelmi helyzet oldaláról szemlélve a sportaktivitást, az kisebb 2021-ben a jó és közepes helyzetűek esetében, miközben a gyakran sportolók körében nagyobb a gyakran sportoló jó helyzetűek aránya a 2019-es helyzetnél. A látszólagos ellentmondást az oldja fel, hogy a jó helyzetűek abszolút száma lényegesen kisebb 2021-ben, mint 2019-ben.

13. Miért sportol Ön?

A vizsgálandó kérdés az, hogy a társadalmi-demográfiai tényezők hogyan befolyásolják a sportolás indokát, motivációját, okát.

külalakom javítása miatt
mert pszichésen kiegyensúlyoz
mert jó a társaság/edzők
az erőnlétem miatt
hogy ne legyek beteg

ABSTRACT

1. A sportolás indokaként a külalak javítását megjelölő válaszadók száma 2019-ben 295 fő (36.9 százalék), 2021-ben 238 fő (31.5 százalék). **A két mérési időpont között a külalak fontossága némileg leértékelődött.**

2. **A pszichés kiegyensúlyozást**, mint a sportolás indokát 2019-ben 177 fő (22.1 százalék), 2021-ben 122 fő (16.1 százalék) jelölte meg. **Ez a szempont is némileg visszaszorult.**

3. A társasági kapcsolatok és az edző minősége 2019-ben 462 főnek (42.3 százalék), 2021-ben 78 főnek (10.3 százalék) volt fontosa. Ez a megfontolás rendkívüli mértékben veszített jelentőségéből. Azonban figyelembe véve a járványvédelmi előírásokat érthető, hogy 2021 során a közösségi együttlét nem lehetett sportolási cél.

4. **Az erőnlét 2019-ben 271 főnek (33.9 százalék), 2021-ben 174 főnek (23.0 százalék) volt fontos indoka a sportolásnak. Ez a szempontja is jelentősen visszaszorult 2021-ben.**

5. **A betegségek elkerülése** 2019-ben 211 fő (26.4 százalék), 2021-ben 418 fő (55.4 százalék) volt fontos szempont a sportolással kapcsolatban. **Az indokok közül ez az egyetlen, ahol a két időpont között nagyobb lett az e megfontolást választól száma és aránya. A járvány harmadik hullámának minden eddiginél nagyobb pusztítását figyelembe véve teljesen logikus, hogy a betegségek, úgy, mint fertőző betegségek elkerülése, az immunrendszerünk megerősítése nagyon fontos szemponttá vált.**

6. A sportolás indokaival kapcsolatos válaszok sorrendjének alakulását 2019 és 2021 közötti a jellemzi, hogy felértékelődik és legfontosabb indokká a „betegség elkerülése" válik, míg a 219-benlegfontosabb „jó társaság, edző" utolsó helyre kerül a fontossági sorrendben. A többi indok esetében a fontossági sorrend lényegét tekintve változatlan, de a „betegség elkerülése" kivételével mindegyik esetében csökken az azt bejelölők aránya és a legnagyobb arányban a „jó társaság, edző" opció esetében. Az adatok azt jelzik, hogy a betegségmegelőzés nagyon fontossá vált, a külalak, erőnlét és a pszichés kiegyensúlyozás jelentősége csökkent, feltehetően a COVID-19 járvány hatására.

7. A külalak javítása:

7.1. A külalak javítását 2019-ben legnagyobb számban a nők: 165 fő, 2021-ben is a nők: 132 fő tartották fontos indoknak a sportolással kapcsolatban.

7.2. A nők külalakkal kapcsolatos fogékonysága csökkent.

7.3. A külalak javításának szempontja a férfiak számára fontosabb, a nők számára kevésbé fontos a külcsín 2021-ben.

7.4. 2019-ben a külalak javítását a legnagyobb számban a 35-59 évesek tartották fontosnak: 120 fő, 2021-ben szintén ez a csoport volt a legnagyobb létszámú: 109 fő.

7.5. A fiatalok számára fontosabb a külalak, mint a középkorúak és az idősek számára és a két év közötti változást illetően a fiatalok előnye az átlag és a csoportba tartozók arány között növekszik a középkorúakkal és az idősekkel szemben.

7.6. A külalak javítását fontosnak tartó korcsoportonkénti arányok az életkor előrehaladtával csökkennek 2019-ben. A 18-34 évesek között 2019 és 2021 között sokkal nagyobb mértékű a csökkenés, mint a 35-59 évesek körében, a 60-x évesek között lényegileg változatlan a jelölések aránya.

7.7. A külalakjavítását legnagyobb számban 2019-ben a 12-x osztályt végzettek jelölték be: 223 fő, 2021-ben is ez a csoport a legnépesebb: 171 fő.

7.8. 2019 és 2021 között annyi változás látszik, hogy a 11 osztályt végzettek részesedése megnőtt, az x-8 osztályt és a 12-x osztályt végzetteké pedig csökkent, mégpedig mindkét iskolázottsági csoport esetében a mintán belüli részarányukhoz képest nem túl nagy mértékben. 2021-re a 11 osztályt végzettek érdeklődése a külalak iránt megnőtt, a 12-x osztályt végzetteké csökkent, még ha ez utóbbi csoport változatlanul a legnagyobb arányban képviselteti is magát.

7.9. Az adatok arról tanúskodnak, hogy miközben a külalak javítását fontosnak tartók aránya az összes válaszadón belül csökkent, e csökkenés mellett az x-8 osztályt és a 11 osztályt végzettek esetében nagyobb arányban jelölték meg ezt fontos indokként, mint 2019-

ben, vagyis a külcsín némileg felértékelődik e két iskolázottsági csoport esetében (különösen a 11 osztályt végzettek körében).

7.10. A külalak javítását a legnagyobb számban 2019-ben a fejlett régiókban élők jelölték be: 157 fő, 2021-ben ugyancsak: 115 fő.

7.11. A hangsúlyeltolódás minimális: a fejlett régiókban kismértékben csökkent a közepesen fejlett és a fejletlen régiókban pedig minimális mértékben nőtt a külalak javítása iránti elkötelezettség.

7.12. A külalak javítását bejelölők régiónkénti aránya mindhárom régiócsoport esetében csökkent 2019 és 2021 között, de a csökkenés a fejlett régiókban jelentős mértékű, a másik két régiócsoportban minimális.

7.13. 2019-ben a legnagyobb számban a községekben élők jelölték a külalak javítását: 114 fő, 2021-benpedig az egyéb városokban lakók: 93 fő.

7.14. Ami érdemi változás bekövetkezett 2019 és 2021 között, az a községek lakóinak a mintán belüli arányánál sokkal kisebb részesedése 2021-ben, mint 2019-ben. A különböző településtípusokon élés érdemben befolyásolja a külalak iránti elkötelezettség mértékét.

7.15. Az egyes településtípusok lakóinak aránya nagyon karakteresen változik 2019 és 2021 között. A lakóhely településtípusa úgy hat a külalak iránti igényre, hogy a nagyobb településeken ez az igény széleskörű, a kisebbeken viszont mérsékelt.

7.16. 2019-ben a külalak javítását legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadók tartották fontosnak: 192 fő, 2021-ben szintén e csoportból került ki a többség: 157 fő.

7.17. Az adatok azt mutatják, hogy 2019-hez képest a külalak javítása iránti elkötelezettség a jó anyagi-jövedelmi helyzetűek esetében csökken, a közepes helyzetűek esetében változatlan, a rossz helyzetűek körében viszont némileg erősödik.

7.18. Az adatok tanúsága szerint 2019-ben a jólét logikáját követi a külalaknak tulajdonított fontosság, 2021-ben viszont már nem érvényesülnek az anyagi-jövedelmi körülmények, más tényezők alakítják a válaszadók attitűdjeit.

8. Lelki kiegyensúlyozás

8.1. A lelki kiegyensúlyozást indokként megjelölők nemek szerinti megoszlása alapvetően változott 2019 és 2021 között. 2019-ben a férfiak a mintaátlaghoz képest is igen alacsony arányban szerepelnek a válaszadók között, a nők viszont ennek megfelelően igen magas arányban. 2021-ben ennek a helyzetnek pont a fordítottja látszik: a nők aránya sokkal kisebb a mintaátlagnál, a férfiaké sokkal nagyobb. 2019-ben a nők számára fontosabb a lelki kiegyensúlyozás, 2021-ben pedig a férfiak számára.

8.2. A nemi hovatartozás hat a lelki kiegyensúlyozás fontosságának megítélésére, oly módon, hogy a férfiak a nőknél fogékonyabbak erre.

8.3. A két időpont közötti átrendeződés lényege a 18-34 éves korcsport előtérbe kerülése olyan mértékben, hogy a 2019-ben még legnagyobb hányadot képviselő 35-59 évesekével azonos arányt mutat.

8.4. Az egyes korcsportok arányának a két időpont közötti változását az jellemzi, hogy a 35-59 és a 60-x évesek aránya mérséklődött, a 18-34 évesek körében viszont megnőtt a lelki kiegyensúlyozást fontosnak tartók aránya.

8.5. A lelki kiegyensúlyozást legnagyobb számban 2019-ben a 12-x osztályt végzettek jelölték be: 153 fő, 2021-ben is ez a csoport a legnépesebb: 95 fő.

8.6. Annyi változás történt 2019 és 2021 között, hogy a 11 osztályt végzettek részaránya a 12-x osztályt végzettek rovására megnőtt, amit csak hangsúlyossá tesz az a tény, hogy közben a 11 osztályt végzettek mintán belüli aránya csökkent, a 12-x osztályt végzetteké pedig nőtt.

A lelki kiegyensúlyozás fontossága a 11 osztályt végzettek körében értékelődik fel és a 12-x osztályt végzettek esetében csökken a jelentősége.

8.7. Az iskolázottság egyértelműen hatással van a lelki jelenségek megítélésre: minél magasabb az iskolai végzettség, annál nagyobb arányban jelölik be ezt az indokot a válaszadók, A két időpont között azonban ennek jelentősége a magas iskolázottságúak között csökken, a 11 osztályt végzettek körében nő.

8.8. A lelki kiegyensúlyozást a legnagyobb számban 2019-ben a fejlett régiókban élők jelölték be: 104 fő, 2021-ben ugyancsak: 69 fő.

8.9. A lelki kiegyensúlyozást fontosnak tartó válaszadók régiónkénti megoszlása a válaszadók mintán belüli megoszlását követi. Összességében a fejletlen régiók lakói körében értékelődik fel 2019-hez 2021-re a lelki kiegyensúlyozás fontossága, még ha az abszolút többség a fejlett régiókban él is.

8.10. A fejlett és a közepesen fejlett régiókban 2019-hez képest jóval kisebb 2021-ben a lelki kiegyensúlyozást fontosnak tartók aránya, a fejletlen régiók esetében nincs változás.

8.11. 2019-ben a legnagyobb számban a községekben élők jelölték ezt az opciót: 61 fő, 2021-benpedig az egyéb városokban lakók: 48 fő.

8.12. A 2019 és 2021 közötti átrendeződés a válaszadók lakóhelyének településtípusa szerint úgy jellemezhető, hogy a nagyvárosokban felértékelődik a lelki kiegyensúlyozás fontossága, a községekben pedig leértékelődik.

8.13. A nagyvárosi lakósok körében rendkívül felértékelődik a lelki kiegyensúlyozás szempontja, az egyéb városok és a községek lakói körében viszont lényegesen mérséklődik jelentősége.

8.14. 2019-ben a lelki kiegyensúlyozást legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadók tartották fontosnak: 123 fő, 2021-ben szintén e csoportból került ki a többség: 80 fő.

8.15. Az adatok tanúsága szerint 2019 és 2021 között a jó anyagi-jövedelmi helyzetűek számára csökkent a lelki kiegyensúlyozás jelentősége, a közepes helyzetűeknél változatlan jelentőségű, a rossz helyzetűek esetében viszont némi növekedés tapasztalható akkor is, ha mindkét évben a jó helyzetűek aránya a legnagyobb

8.16. A lelki kiegyensúlyozást a különböző anyagi-jövedelmi csoportokhoz tartozók arányai nagyjából a válaszadók helyzetéhez igazodik: a jó helyzetűek magas, a rossz helyzetűek kis arányban jelölték be ez a választ mindkét évben. Az adatok tanúsága szerint a jó helyzetűek aránya felére csökkent, a közepes helyzetűeké kismértékben csökkent, a rossz helyzetűeké pedig kismértékben javult 2019 és 2021 között. A két időpont között a lelki kiegyensúlyozás fontosságának mérséklődése annak tudható be, hogy a jó anyagi-jövedelmi helyzetűek körében mérséklődött e szempont jelentősége.

9. Jó társaság, edző

9.1. A jó társaságot, edzőt 2019-ben legnagyobb számban a férfiak: 219 fő, 2021-ben is a férfiak: 51 fő tartották fontos indoknak a sportolással kapcsolatban.

9.2. Az adatok tanúsága szerint a férfiak számára fontosabbá vált a jó társaság, edzők a sportolás indítékaként 2021-re.

9.3. A jó társaságot, edzőt indokként megjelölők nemenkénti aránya mindkét évben elsöprő férfitöbbséget mutat. Ezek szerint a férfiaknak jóval fontosabb a társaság, az edző és bár az ezt jelölő férfiak aránya 2021-re radikálisan csökken, de a férfiak fölénye változatlan. A csökkenés mindkét nem esetében azonos mértékű, e szempont tehát nemtől függetlenül veszített jelentőségéből.

9.4. 2019-ben a jó társaságot, edzőt a legnagyobb számban a 35-59 évesek tartották fontosnak: 140 fő, 2021-ben szintén ez a csoport volt a legnagyobb létszámú: 30 fő.

9.5.. A társaság, edző fontossága a 35-59 évesek körében látványosan kisebb 2021-ben, mint 2019-ben, a 18-35 évesek körében kicsit nagyobb, a 60-x évesek esetében pedig igen nagy mértékű a növekedés.

9.6. A társaságot, edzőt a sportolás okaként megjelölők arányát tekintve mindkét időpontban a 60-x évesek kiugróan nagy arányban szerepelnek, bár az arányok csökkenése az ő körükben a legnagyobb mértékű. A társaság, edző fontossága a legnagyobb mértékben a 60-x évesek körében látszik, őket a 35-594 évesek követik, a legkisebb mértékű a csökkenés a 18-34 évesek csoportjában.

9.7. A jó társaságot, edzőt legnagyobb számban 2019-ben a 12-x osztályt végzettek jelölték be: 241 fő, 2021-ben is ez a csoport a legnépesebb: 62 fő.

9.8. Az adatok tanúsága szerint az iskolázottság nem áll kapcsolatban a társaság, edző favorizálásával.

9.9. A társaságot, edzőt megjelölők iskolázottsági szintenkénti aránya az iskolai hierarchiát követi mindkét évben: a legnagyobb arányban a 12-x osztályt végzettek jelölték meg ezt az opciót. 2019 és 2021 között mindhárom végzettségi csoport esetében csökkentek az arányok, de a legkisebb mértékben az x-8 osztályt végzettek, a legnagyobb arányban pedig a 12-x osztályt végzettek körében.

9.10. A jó társaságot, edzőt a legnagyobb számban 2019-ben a fejlett régiókban élők jelölték be: 163 fő, 2021-ben ugyancsak: 39 fő.

9.11. 2019 és 2021 között annyi változás történt, hogy a közepesen fejlett régiókban élők aránya csökkent, a fejletlen régiókban élőké pedig nőtt. Ez a csekély elemszám dacára jelzi azt a tendenciát, hogy a fejletlenséggel párhuzamosan növekszik a társaság, edző fontossága.

9.12. 2019 és 2021 között mindhárom csoport részesedése csökkent, a legnagyobb mértékben a fejlett régiók, a legkisebb mértében pedig a fejletlen régiók esetében. Az adatok arra utalnak, hogy a régiók közötti különbségek mérséklődtek a jó társaságot, edzőt favorizálók körében.

9.13. 2019-ben a legnagyobb számban a nagyvárosokban élők jelölték ezt az opciót: 136 fő, 2021-benpedig a községekben: 30 fő.

9.14. Azon a tényen túlmenően, hogy a megyei jogú városokban, megyeszékhelyeken élők aránya mind 2019-ben 2021-ben a mintán belüli részesedésükhöz képest aránytalanul magas mértékben tekintik fontosan ezt a megfontolást, az egyéb városokban lakók esetében meglehetősen alacsony, a községekben élők szemében pedig változatlan e szempont jelentősége, vagyis az idő múlása nem változtatott a preferenciák mértékén.

9.15. A társaságot, edzőt megjelölők településtípusonkénti arányai a nagyvárosok lakóinak dominanciáját mutatják mindkét időpontban, az egyéb városok lakóinak aránya kisebb a községi lakósokénál. A 2019 és 2021 közötti csökkenés a jelölések arányaiban egyformán érinti mindhárom településtípus lakóit.

9.16. 2019-ben társaságot, edzőt a legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadók tartották fontosnak: 181 fő, 2021-ben szintén e csoportból került ki a többség: 44 fő.

9.17. Az anyagi-jövedelmi helyzet jó társasággal, edzővel kapcsolatos hatása 2021-ben alig bír jelentőséggel.

9.18. A jó társaságot, edzőt a sportolás indokaként megjelölők anyagi-jövedelmi helyzet szerinti arányai a válaszadók egzisztenciális helyzetével mozognak együtt: a jó helyzetűek nagy arányban, a rossz helyzetűek kis arányban jelölték be ezt a választ mindkét időpontban. Mindhárom csoportban csökkent 2019 és 2021 között az e választ bejelölők aránya, de a csökkenés a legnagyobb mértékű a jó anyagi-jövedelmi helyzetű csoportban.

10. Erőnlét

10.1. **Az erőnlét javítását 2019-ben legnagyobb számban a férfiak: 194 fő, 2021-ben pedig a nők és férfiak egyenlő számban tartották fontos indoknak a sportolással kapcsolatban (87-87 fő). A nemek közötti kiegyensúlyozottság viszonylag nagy változás volt, melynek alap okait érdemes egyéni interjúkon tovább boncolni.**

10.2. 2019 és 2021 között erőnléti motiváció szempontjából annyi változott, hogy a férfiak körében leértékelődött, a nők körében pedig felértékelődött az erőnlét mint motiváció.

10.3. 2019-hez képest a férfiak szemében az erőnlét fontossága lényegesen leértékelődik 2021-re.

10.4. 2019-ben az erőnlétet a legnagyobb számban a 18-34 évesek tartották fontosnak: 123 fő, **2021-ben a 35-59 évesek képezték s legnagyobb létszámú csoportot: 74 fő.**

10.5. Az erőnlétet bejelölő válaszadók életkor szerinti megoszlása eltér a mintán belüli kormegoszlástól: a 18-34 évesek nagymértékben felülreprezentáltak, a 35-59 évesek és a 60-x évesek alulreprezentáltak. 2019-hez képest a különbség a 35-59 évesek körében növekszik, a 60-x évesek körében csökken. 2019 és 2021 között a legfiatalabbak esetében nem változik az erőnlét fontossága, a 35-59 évesek körében jelentősen csökken, a 60-x évesek körében kismértékben csökken.

10.6. Az erőnlétet bejelölők életkor szerinti arányai azt mutatják mindkét időpontban, hogy az életkor növekedésével csökken az erőnlétet fontosnak tartók arány. Mindhárom korcsoport esetében csökken 2019 és 2021 között az erőnlétet fontosnak tartók aránya, a legkisebb mértékben a 60-x évesek körében.

10.7. Az erőnlétet legnagyobb számban 2019-ben a 12-x osztályt végzettek jelölték be: 183 fő, 2021-ben is ez a csoport a legnépesebb: 116 fő.

10.8. Az erőnlétet fontosnak tartók iskolai végzettség szerinti megoszlása a mintán belüli arányokat követi azzal a megszorítással, hogy 2019-ben a 12-x osztályt végzettek felülreprezentáltak, 2021-ben pedig a 11 osztályt végzettek. Ugyanakkor a 12-x osztályt végzettek aránya 2021-ben csökken 2019-hez képest és az átlagnál jelentős mértékben kisebb.

10.9. Az erőnlétet fontosnak tartó válaszadók körében 2019-ben a legnagyobb arányban a 12-x osztályt, 2021-ben a 11 osztályt végzettek jelöltek a legnagyobb arányban. 2019-hez képest az x-8 osztály és a 12-x osztályt végzettek körében a jelölési aránya lényegesen csökkent, a 11 osztályt végzettek esetében jelentősen nagyobb lett.

10.10. Az erőnlétet a sportolás indokaként a legnagyobb számban 2019-ben a fejlett régiókban élők jelölték be: 124 fő, 2021-ben a fejletlen régiókban: 81 fő.

10.11. A két időpont közötti különbséget az jellemzi, hogy az erőnlét fontossága a fejlett régiókban leértékelődik, a fejletlen régiókban pedig felértékelődik.

10.12. 2019-hez képest 2021-ben a fejlett és a közepesen fejlett régiókban élők körében csökkent az erőnlét fontosságának tudata, a fejletlen régiókban ez a csökkenés elenyésző, vagyis a másik két régióhoz képest a fejletlenrégiókban felértékelődik az erőnlét jelentősége.

10.13. 2019-ben a legnagyobb számban a községekben élők jelölték ezt az opciót: 103 fő, 2021-benp ugyancsak: 62 fő.

10.14. Az erőnlét megjelölésének lakóhely szerinti település típusonkénti megoszlása 2019-ben a nagyvárosokban és az egyéb városokban lakók túlsúlyát mutatja, míg a községekben élők aránya kisebb a mintaátlagnál. 2021-ben a nagyvárosiak dominanciája növekedett, az egyéb városok lakói körében lényegesen a mintaátlag alá csökkent, a községek lakói esetében pedig kismértékben nőtt az erőnlétet a sportolás indokaként bejelölők aránya.

10.15. Az erőnlét szempontja a nagyvárosiak körében megőrzi fontosságát, az egyéb városiak körében jelentősen csökken ez, a községek lakói körében is csökken, de az egyéb városiakénál kisebb mértékben.

10.16. 2019-ben az erőnlétet legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadók tartották fontosnak: 161 fő, 2021-ben szintén e csoportból került ki a többség: 124 fő.

10.17. 2019 és 2021 között a változás az erőnlét jó helyzetűek körében felértékelődik, a másik két csoport esetében leértékelődik.

10.18. Az adatok tanúsága szerint a legnagyobb arányban a jó helyzetűek jelölték be az erőnlétet a sportolás indokaként, viszont 2019-hez képest e csoport tagjainak aránya mérséklődött a legnagyobb és a rossz helyzetűekéhez hasonló mértékben. Ezek szerint a közepes helyzetűek esetében relatíve felértékelődött az erőnlét szempontja.

11. Hogy ne legyek beteg

11.1. A betegségmegelőzést 2019-ben legnagyobb számban a férfiak: 125 fő, 2021-ben a nők: 221 fő tartották fontos indoknak a sportolással kapcsolatban.

11.2. A betegségmegelőzést megjelölők nemek szerinti megoszlása egyértelműen azt mutatja, hogy a két nem részesedése ugyanakkora, mint a mintasokaságban, vagyis a nemi hovatartozás egyik időpontban sem befolyásolja a válaszokat.

11.3. A betegségmegelőzést megjelölő válaszadók arányai 2019-hez képest a sokszorosára növekednek, de **mindkét nem esetében nagyon hasonló mértékben.**

11.4. **Életkor**: **2019-ben a betegségmegelőzést a legnagyobb számban a 35-59 évesek tartották fontosnak: 118 fő, 2021-ben szintén ez a csoport volt a legnagyobb létszámú: 223 fő.**

11.5. A betegségmegelőzést fontosnak tartó válaszadók életkor szerinti megoszlása úgy alakul, hogy 2019-ben a 18-34 évesek aránya kisebb a mintaátlagnál, a 35-59 éveseké szignifikánsan nagyobb, a 60-x éveseké kisebb. 2021-beneltűnnek ezek az aránytalanságok és az egyes korcsportok arányai azonosak a mintán belüli megoszlása. 2021-ben az életkor nem befolyásolja az egészségmegőrzéshez való viszonyt.

11.6. A betegségmegelőzést fontosnak tartó egyes korcsportok arányai mindhárom korosztály esetében jelentősen megnőtt, de sorrendjük nem változott lényegesen, vagyis az életkor nem befolyásolja a betegségmegelőzéshez való viszonyt.

11.7. A betegségmegelőzést legnagyobb számban 2019-ben a 12-x osztályt végzettek jelölték be: 128 fő, 2021-ben is ez a csoport a legnépesebb: 295 fő.

11.8 . A betegségmegelőzést megjelölők iskolai végzettség szerinti megoszlása 2019-ben eltér a minta egészén belüli iskolázottsági megoszlástól: a 11 osztályt végzettek aránya kisebb, a 12-x osztályt végzettek aránya nagyobb a mintaátlagnál. 2021-ben ez a különbség csökken, de a 11 osztályt végzettek felülreprezentáltak, a 12-x osztályt végzettek alulreprezentáltak. 2019-hez képest gyengült az iskolázottság és a betegségmegelőzési szándék közötti kapcsolat.

11.9. A betegségmegelőzést fontosnak tartók iskolázottsági szintek szerinti arányai 2019-hez képest mindegyik végzettségi csoport esetében jelentősen megnőtt, a legnagyobb mértékben a 11 osztályt végzettek körében, a legkisebb mértékben pedig a 12-x osztályt végzettek esetében. Az iskolázottság a betegségmegelőzést lényegében csak a 12-x osztályt végzettek esetében értékeli fel.

11.10. A betegségmegelőzést a legnagyobb számban 2019-ben a fejlett régiókban élők jelölték be: 109 fő, 2021-ben ugyancsak: 206 fő.

11.11. A betegségmegelőzést fontosnak tartók régiók szerinti megoszlása lényegesen eltér a mintán belüli megoszlástól. 2019-ben és 2021-ben is a fejlett régiók lakóinak aránya a legnagyobb és a mintaátlagnál is számottevő mértékben nagyobb, a másik két régió esetében lényegesen kisebb. A régió fejlettsége kedvez az egészségtudatosságnak.

11.12. A betegségmegelőzést preferálók régiónkénti arányainak képe úgy fest, hogy a régiók fejlettsége nagyobb egészségtudatossággal jár együtt, a fejletlen régióké pedig kisebb mértékűvel- A két időpont között mindegyik régióban nőtt a betegségmegelőzést bejelölők aránya és nagyjából azonos mértékben.

11.13. 2019-ben a legnagyobb számban a községekben élők jelölték a betegségmegelőzést: 73 fő, 2021-benpedig az egyéb városokban lakók: 182 fő.

11.14. A betegségmegelőzést megjelölők lakóhely településtípusa szerinti megoszlása több ponton is eltér a mintán belüli megoszlástól. A két időpont között annyi változás történt, hogy a nagyvárosiak szemében jelentősen csökkent, az egyéb városok lakói körében pedig jelentősen megnőtt a betegségmegelőzés fontossága a sportolás indokai között.

11.15. A betegségmegelőzést megjelölők településtípusonkénti arányai 2019-ben a települési hierarchiát követik, 2021-ben viszont a legnagyobb arányban az egyéb városok lakói tartották ezt fontos indoknak, őket a községiek követték és a nagyvárosiak jelölési aránya a legkisebb. Mindhárom településtípus esetében nőtt a betegségmegelőzést fontos indoknak tartók aránya, de a legnagyobb mértékben az egyéb városok lakói körében, őket a községiek követték és a legkisebb mértékben a nagyvárosiak körében nőtt ennek az indoknak a fontossága.

11.16. 2019-ben a betegségmegelőzést a legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadók tartották fontosnak: 136 fő, 2021-ben szintén e csoportból került ki a többség: 262 fő.

11.17. A betegségmegelőzést megjelölők anyagi-jövedelmihelyzet szerinti megoszlása 2019-ben az egzisztenciális helyzettel együtt mozog. 2021-ben a jó helyzetűek dominanciája megmarad, viszont a rossz helyzetűek részaránya megnő – bár mintán belüli részesedésük is. 2019 és 2021 között a betegségmegelőzés fontossága a jó helyzetűek körében némileg csökkent, a rossz helyzetűek esetében nőtt.

11.18. A betegségmegelőzést bejelölők anyagi-jövedelmi helyzet szerinti arányai mindkét időpontban az egzisztenciális helyzettel együtt mozognak. Mindhárom csoportban lényegesen megnőtt 219 és 2021 között a betegségmegelőzést megjelölők aránya, a legnagyobb mértékben a rossz helyzetűek körében. Ez arra utal, hogy az anyagi-jövedelmi egyenlőtlenségek némileg mérséklődhettek.

A főbb megállapítások szöveges formában

1. A sportolás indokaként a külalak javítását megjelölő válaszadók száma 2019-ben 295 fő (36.9 százalék), 2021-ben 238 fő (31.5 százalék). A két időpont között a külalak fontossága némileg leértékelődött.

2. A pszichés kiegyensúlyozást, mint a sportolás indokát 2019-ben 177 fő (22.1 százalék), 2021-ben 122 fő (16.1 százalék) jelölte meg. Ez a szempont is némileg visszaszorult.

3. A társasági kapcsolatok és az edző minősége 2019-ben 462 főnek (42.3 százalék), 2021-ben 78 főnek (10.3 százalék) volt fontosa. Ez a megfontolás rendkívül nagy mértékben veszített jelentőségéből.

4. Az erőnlét 2019-ben 271 főnek (33.9 százalék), 2021-ben 174 főnek (23.0 százalék) volt fontos indoka a sportolásnak. Ez a szempontja is jelentősen visszaszorult 2021-ben.

5. A betegségek elkerülése 2019-ben 211 fő (26.4 százalék), 2021-ben 418 fő (55.4 százalék) volt fontos szempont a sportolással kapcsolatban. Az indokok közül ez az egyetlen, ahol a két időpont között nagyobb lett az e megfontolást választól száma és aránya.

6. A sportolás indokaival kapcsolatos válaszok sorrendjének alakulását 2019 és 2021 közötti a jellemzi, hogy felértékelődik és legfontosabb indokká a „betegség elkerülése” válik, míg a 219-benlegfontosabb „jó társaság, edző” utolsó helyre kerül a fontossági sorrendben. A

többi indok esetében a fontossági sorrend lényegét tekintve változatlan, de a „betegség elkerülése” kivételével mindegyik esetében csökken az azt bejelölők aránya és a legnagyobb arányban a „jó társaság, edző” opció esetében. Az adatok azt jelzik, hogy a betegségmegelőzés nagyon fontossá vált, a külalak, erőnlét és a pszichés kiegyensúlyozás jelentősége csökkent, feltehetően a COVID-19 járvány hatására.

7. A külalak javítása:

7.1. **Nemek**: A külalak javítását 2019-ben legnagyobb számban a nők: 165 fő, 2021-ben is a nők: 132 fő tartották fontos indoknak a sportolással kapcsolatban.

7.2. A külalak javításának szempontja a nemenkénti megoszlásban arról tanúskodik, hogy mindkét évben fontosabb a nők számára a külalak, mint a férfiak esetében, azonban míg 2019-ben a nők túlsúlya messze meghaladta a nők mintán belüli arányát, addig 2021-ben egybeesik a mintaátlaggal, ami azt jelenti, hogy a nők külalakkal kapcsolatos fogékonysága csökkent. Ez is olyan információ, mely leírja a járványhelyzethez igazodó viselkedésbeli és pszichés változásokat. Egyrészt a külalakkal kapcsolatos szolgáltatások igénybevétele 2021-re jelentősen korlátozódott, másrészt a home-office rendszerben számítógépek, a munkahelyen pedig a maszkok mögé „bújva” sokkal kevésbé vagyunk láthatóak, így a külalakunkkal kapcsolatos KÜLSŐ motivációk drasztikusan csökkentek. Olyan új szóösszetételeket tanultunk meg, mint „COVID pocak”.

7.3. A **külalak javításának szempontjának nemenkénti arányát** az jellemzi, hogy 2021-re a férfiak körében nőtt, a nők körében csökkent az ezt a megfontolást fontosnak tartók aránya. Ez arra utal, hogy a férfiak számára fontosabb, a nők számára kevésbé fontos a külcsín.

7.4. **Életkor**: 2019-ben a külalak javítását a legnagyobb számban a 35-59 évesek tartották fontosnak: 120 fő, 2021-ben szintén ez a csoport volt a legnagyobb létszámú: 109 fő.

7.5. A külalak javítását fontosnak tartó válaszadók életkor szerinti megoszlása mindkét évben a 35-59 évesek nagy arányát mutatja, akiket a 18-34 évesek követnek. 2019-hez képest csökken a 18-34 évesek és nő a 35-59 évesek aránya. Ezzel együtt a fiatalok számára fontosabb a külalak, mint a középkorúak és az idősek számára és a két év közötti változást illetően a fiatalok előnye növekszik a középkorúakkal és az idősekkel szemben.

7.6. A külalak javítását fontosnak tartó korcsoportonkénti arányok az életkor előrehaladtával csökkennek 2019-ben, 2021-ben viszont a 35-59 évesek körében ez az arány kisebb, mint a 60-x évesek körében. A 18-34 évesek között 2019 és 2021 között sokkal nagyobb mértékű a csökkenés, mint a 35-59 évesek körében, a 60-x évesek között lényegileg változatlan a jelölések aránya.

7.7. **Iskolai végzettség**: A külalakjavítását legnagyobb számban 2019-ben a 12-x osztályt végzettek jelölték be: 223 fő, 2021-ben is ez a csoport a legnépesebb: 171 fő.

7.8. A **külalak javítását bejelölők iskolai végzettség szerinti megoszlása** az egyes korcsportok mintán belüli arányát követi mindkét évben. 2019 és 2021 között annyi változás látszik, hogy a 11 osztályt végzettek részesedése megnőtt, az x-8 osztályt és a 12-x osztályt végzetteké pedig csökkent, mégpedig mindkét iskolázottsági csoport esetében a mintán belüli részarányukhoz képest nem túl nagy mértékben. 2021-re a 11 osztályt végzettek érdeklődése a külalak iránt megnőtt, a 12-x osztályt végzetteké csökkent, még ha ez utóbbi csoport változatlanul a legnagyobb arányban képviselteti is magát.

7.9. A külalak javítását megjelölők arányai úgy alakulnak, hogy az x-8 osztályt és a 11 osztályt végzettek aránya 2019-hez képest nagyobb 2021-ben, ami különösen a 11 osztályt végzettek esetében jelentős növekmény, viszont a 12-x osztályt végzetek esetében igennagy mértékben csökkent. Az adatok arról tanúskodnak, hogy miközben a külalak javítását fontosnak tartók aránya az összes válaszadón belül csökkent, e csökkenés mellett az x-8 osztályt és a 11 osztályt végzettek esetében nagyobb arányban jelölték meg ezt fontos indokként, mint 2019-ben, vagyis a külcsín némileg felértékelődik e két iskolázottsági csoport esetében (különösen a 11 osztályt végzettek körében).

7.10**. Régiók**: A külalak javítását a legnagyobb számban 2019-ben a fejlett régiókban élők jelölték be: 157 fő, 2021-ben ugyancsak: 115 fő.

7.11. A **külalak javítását megjelölők régiók szerinti megoszlása** egyedül a közepesen fejlett régiók esetében követi a mintán belüli arányt. A fejlett régiókban lakók mindként évben az átlagnál lényegesen magasabb, a fejletlen régiókban élők pedig lényegesen alacsonyabb arányban jelölték meg ezt a szempontot. 2019 és 2021 között a fejlett régiókban élők aránya csökkent, a közepesen fejlett és a fejletlen régiókban lakóké pedig nőtt. A hangsúlyeltolódás minimális: a fejlett régiókban kismértékben csökkent a közepesen fejlett és a fejletlen régiókban pedig minimális mértékben nőtt a külalak javítása iránti elkötelezettség.

7.12. A külalak javítását bejelölők régiónkénti aránya mindhárom régiócsoport esetében csökkent 2019 és 2021 között, de a csökkenés a fejlett régiókban jelentős mértékű, a másik két régiócsoportban minimális.

7.13. **Településtípus:** 2019-ben a legnagyobb számban a községekben élők jelölték a külalak javítását: 114 fő, 2021-benpedig az egyéb városokban lakók: 93 fő.

7.14. **A külalak javítását indokul felhozók lakóhely településtípusa szerinti megoszlása** nagyságrendileg a mintán belüli megoszlást követi, de lényeges eltérésekkel. 2019-ben és 2021-ben a nagyvárosaik sokkal nagyobb arányban szerepelnek az külcsíny opcióját választók között, mint a mintán belüli arányuk, az egyéb városokban élők aránya csak kicsivel kevesebb, a községek lakói esetében ez a különbség már jelentős: sokkal kisebb arányban jelöltékbe azt a választ, mint a mintán belüli részesdésük. Ami érdemi változás, az a községek lakóinak a mintán belüli arányánál sokkal kisebb részesedése 2021-ben, mint 2019-ben. A különböző településtípusokon élés érdemben befolyásolja a külalak iránti elkötelezettség mértékét.

7.15. **Az egyes településtípusok lakóinak aránya** nagyon karakteresen változik 2019 és 2021 között. A külalak javítása iránti igényt jelölő nagyvárosok lakóinak aránya nagymértékben nagyobb 2021-ben, mint 2019-ben, az egyébvárosokban élők kismértékben csökkent, a községekben élők esetében a csökkenés már igen jelentős. A lakóhely településtípusa úgy hat a külalak iránti igényre, hogy a nagyobb településeken ez az igény széleskörű, a kisebbeken viszont mérsékelt.

7.16. **Anyagi-jövedelmi helyzet:** 2019-ben a külalak javítását legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadók tartották fontosnak: 192 fő, 2021-ben szintén e csoportból került ki a többség: 157 fő.

7.17. **A külalak javítását sporttal kapcsolatos motivációnak tartók anyagi-jövedelmi helyzet szerinti megoszlása** 2019-ben szorosan követi a válaszadók helyzetét: a legnagyobb arányban a jó helyzetűek, a legkisebb arányban a rossz helyzetűek szerepelnek közöttük. A jó helyzetűek messze a válaszadókon belüli arányukat meghaladó arányban jelölték be ezt a választ, a közepes helyzetűek mintán belüli arányuknál kicsivel kisebb mértékben, a rossz helyzetűek viszont igen nagy mértékben kisebb arányban jelölték ezt a lehetőséget. 2021-ben a jó helyzetűek abszolút túlsúlya dacára a mintán belüli arányukhoz képest kisebb mértékben szerepelnek, a közepes helyzetűek mintához viszonyított aránya alig változik viszont a rossz helyzetűek relatív pozíciója javul. Az adatok azt mutatják, hogy 2019-hez képest a külalak

javítása iránti elkötelezettség a jó anyagi-jövedelmi helyzetűek esetében csökken, a közepes helyzetűek esetében változatlan, a rossz helyzetűek körében viszont némileg erősödik.

7.18. **A különböző anyagi-jövedelmi helyzetű csoportba tartozók külalakkal kapcsolatos opciót bejelölő aránya** 2019-ben a válaszadó helyzetének logikáját követi: a jó helyzetűek nagy arányban, a rossz helyzetűek kis arányban jelölték meg a külalak javítását elérendő célként. 2021-ben a sorrend teljesen megfordul: a legnagyobb arányban a rossz helyzetűek jelölték meg célként a külalak javítását, őket a jó helyzetűek követik és a legkisebb a közepes helyzetűek körében ez az arány. Az adatok tanúsága szerint 2019-ben a jólét logikáját követi a külalaknak tulajdonított fontosság, 2021-ben viszont már nem érvényesülnek az anyagi-jövedelmi körülmények, más tényezők alakítják a válaszadók attitűdjeit.

8. Lelki kiegyensúlyozás

8.1. Nemek: A lelki kiegyensúlyozást indokként megjelölők nemek szerinti megoszlása alapvetően változott 2019 és 2021 között. 2019-ben a férfiak a mintaátlaghoz képest is igen alacsony arányban szerepelnek a válaszadók között, a nők viszont ennek megfelelően igen magas arányban. 2021-ben ennek a helyzetnek pont a fordítottja látszik: a nők aránya sokkal kisebb a mintaátlagnál, a férfiaké sokkal nagyobb. 2019-ben a nők számára fontosabb a lelki kiegyensúlyozás, 2021-ben pedig a férfiak számára.

8.2. A **lelki kiegyensúlyozást megjelölők nemenkénti arányát** az jellemzi, hogy mindkét felmérési évben nagyobb arányban jelölték be a férfiak ezt az indokot, mint a nők, emellett 2021-re mindkét nem esetében hasonló mértékben csökkent az e választ választók aránya. A nemi hovatartozás hat a lelki kiegyensúlyozás fontosságának megítélésére, oly módon, hogy a férfiak a nőknél fogékonyabbak erre.

8.3. Életkor: A lelki kiegyensúlyozást fontosnak tartók életkor szerinti megoszlása 2019-ben a 18-34 évesek átlag alatti részesedését, a 35-59 évesek és a 60-x évesek minimális mértékben átlag feletti részesedését mutatja. 2021-ben a legfiatalabbak részesedése messze átlag feletti, a másik két korcsport részesedése viszont lényegesen csökken. A két időpont közötti átrendeződés során drasztikus a 18-34 éves korcsport előtérbe kerülése olyan mértékben, hogy a 2019-ben – az akkori legnagyobb hányadot reprezentáló - 35-59 évesekével azonos arányt mutat. A 21. század első pandémiája minden korcsoporttól elvett valamit, de a legsérülékenyebbek a fiatalok. Lelkileg ők a legkiszolgáltatottabbak, hisz kevés élettapasztalatukra hagyatkozni, abban lelkierőt találni igen nehéz. Számukra nagyon lényeges még a közösség, az összetartozás, amit ez a vírus elsőként vett el, ráadásul sokuk személyisége még képlékeny, így nehezen találnak egyensúlyt egy sokk-helyzetben.

8.4. *Az **egyes korcsoportok aránya** a lelki kiegyensúlyozás megjelölését tekintve úgy alakul, hogy 2019-ben még a legkisebb mértékben a 18-34 évesek tartották ezt fontosnak, a legnagyobb mértékben pedig a 35-59 évesek. 2021-ben viszont a 18-34 évesek aránya jelentősen megnőtt, a másik két korcsoport aránya csökkent.* A két időpont közötti változás lényege az, hogy a 35-59 és a 60-x évesek aránya mérséklődött, a 18-34 évesek körében viszont megnőtt a lelki kiegyensúlyozást fontosnak tartók aránya.

8.5. **Iskolai végzettség**: A lelki kiegyensúlyozást legnagyobb számban 2019-ben a 12-x osztályt végzettek jelölték be: 153 fő, 2021-ben is ez a csoport a legnépesebb: 95 fő. Az iskolai végzettség nem befolyásolja a lelki egyensúly keresését, úgy tűnik, az főleg az életkorral, élettapasztalattal van szoros kapcsolatban.

8.6. **A lelki kiegyensúlyozást a sportolás indokaként megjelölők iskolai végzettség szerint megoszlása** mindkét évben az iskolai hierarchiát követi: az alacsony végzettségűek részesedése csekély, a magas végzettségűeké nagy. Annyi változás történt 2019 és 2021 között, hogy a 11 osztályt végzettek részaránya a 12-x osztályt végzettek rovására megnőtt,

amit csak hangsúlyossá tesz az a tény, hogy közben a 11 osztályt végzettek mintán belüli aránya csökkent, a 12-x osztályt végzetteké pedig nőtt. A lelki kiegyensúlyozás fontossága a 11 osztályt végzettek körében értékelődik fel és a 12-x osztályt végzettek esetében csökken a jelentősége.

8.7. **A lelki kiegyensúlyozást az egyes végzettségi csoportokban fontosnak tartók aránya** az iskolai hierarchiát követi, de 2019 és 2021 között a 11 osztályt végzettek körében jelentősen megnőtt az ezt indokként megjelölők aránya, miközben a 12-x osztályt végzettek körében lényegesen csökkent. Az iskolázottság egyértelműen hatással van a lelki jelenségek megítélésre: minél magasabb az iskolai végzettség, annál nagyobb arányban jelölik be ezt az indokot a válaszadók, A két mérési időpont között azonban ennek jelentősége a magas iskolázottságúak között csökken, a 11 osztályt végzettek körében nő.

8.8. **Régiók**: A lelki kiegyensúlyozást a legnagyobb számban 2019-ben a fejlett régiókban élők jelölték be: 104 fő, 2021-ben ugyancsak: 69 fő.

8.9. A **lelki kiegyensúlyozást fontosnak tartó válaszadók régiónkénti megoszlása** a válaszadók mintán belüli megoszlását követi, de a fejlett régiókban élők aránya igen nagy mértékben meghaladja a régió átlagát, a közepesen fejlett és fejletlen régiók lakói esetében viszont lényegesen elmarad attól. A két időpont között a közepesen fejlett régiók esetében jelentősen nő a különbség az ezt megjelölők és a minta átlag között, a fejletlen régiók esetében viszont mérséklődik, a fejlett régiók esetében pedig kismértékben csökken. Összességében a fejletlen régiók lakói körében értékelődik fel 2019-hez 2021-re a lelki kiegyensúlyozás fontossága, még ha az abszolút többség a fejlett régiókban él is.

8.10. **A lelki kiegyensúlyozást régiónként bejelölők aránya 2019-ben a régiók** fejlettségi szintjét követi, 2021-ben viszont a közepesen fejlett régiókban kisebb a lelki kiegyensúlyozást szempontnak tartó válaszadók aránya, mint 2019-ben. A fejlett és a közepesen fejlett régiókban 2019-hez képest jóval kisebb 2021-ben a lelki kiegyensúlyozást fontosnak tartók aránya, a fejletlen régiók esetében nincs változás.

8.11. **Településtípus**: 2019-ben a legnagyobb számban a községekben élők jelölték ezt az opciót: 61 fő, 2021-benpedig az egyéb városokban lakók: 48 fő.

8.12. **A lelki kiegyensúlyozás lakóhely településtípusa szerinti megoszlása nem követi a települési hierarchiát. 2019-ben a legnagyobb arányban az egyéb városokban lakók csoportja szerepel, őket a községekben élők követik és a legkisebb a nagyvárosi lakósok aránya. 2021-ben annyi változás látszik, hogy a nagyvárosiak szerepelnek a második legnagyobb aránnyal, a községek pedig a harmadikkal. Ennél fontosabb, hogy a nagyvárosiak aránya úgy lett nagyobb 2021-ben, hogy közben a mintán belüli arányuk a felére csökkent, a községekben lakók aránya pedig jelentősen kisebb a mintán belüli részarányuknál. A 2019 és 2021 közötti átrendeződés a válaszadók lakóhelyének településtípusa szerint úgy jellemezhető, hogy a nagyvárosokban felértékelődik a sport lelki kiegyensúlyozásra kifejtett pozitív hatása, a községekben pedig, ahol a legerősebb az összetartás és a szociális háló, a sport kiegyensúlyozó szerepe csökken – hisz minél kisebb egy közösség, annál jobban képes adaptálódni a hirtelen változáshoz. Arról nem is beszélve, hogy a kistelepülésen élők egymásra utaltsága, közösségi ereje olyan alapvető lelki támaszt képes adni, hogy ezt a szerepet nem a sportnak kell betöltenie. Ugyanennek a folymatnak az ellenkezője zajlott le a nagyvárosokban .**

8.13. A **lelki kiegyensúlyozást a sportolás indokaként megjelölő válaszadók településtípusonkénti aránya** 2019-ben nem követi a települési hierarchiát: a legnagyobb arányban az egyéb városok lakói jelölték be ezt az okot. 2021-ben viszont már a települési hierarchiához igazodik a válaszok sorrendje. A nagyvárosi lakósok körében rendkívül felértékelődik a lelki kiegyensúlyozás szempontja, az egyéb városok és a községek lakói körében viszont lényegesen mérséklődik jelentősége.

8.14. **Anyagi-jövedelmihelyzet**: 2019-ben a lelki kiegyensúlyozást legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadók tartották fontosnak: 123 fő, 2021-ben szintén e csoportból került ki a többség: 80 fő.

8.15. A **lelki kiegyensúlyozást megjelölők anyagi-jövedelmi helyzet szerinti megoszlása** 2019-ben együtt mozog a válaszadók egzisztenciális helyzetével: a jó helyzetűek nagy, a rossz helyzetűek kis arányban jelölték be ezt az indokot. 2021-ben a rossz helyzetűek aránya jelentősen megnőtt, a közepes helyzetűeké pedig csökkent. Miközben mindkét évben a legnagyobb arányban a jó helyzetűek jelölték meg a lelki kiegyensúlyozást a sportolás céljaként, a mintán belüli arányukhoz képet csökkent a súlyuk, a rossz helyzetűek aránya viszont közelebb került a mintán belüli részesedésükhöz. Az adatok tanúsága szerint 2019 és 2021 között a jó anyagi-jövedelmi helyzetűek számára csökkent a lelki kiegyensúlyozás jelentősége, a közepes helyzetűeknél változatlan jelentőségű, a rossz helyzetűek esetében viszont némi növekedés tapasztalható akkor is, ha mindkét évben a jó helyzetűek aránya a legnagyobb

8.16. **A lelki kiegyensúlyozást a különböző anyagi-jövedelmi csoportokhoz tartozók arányai** nagyjából a válaszadók helyzetéhez igazodik: a jó helyzetűek magas, a rossz helyzetűek kis arányban jelölték be ez a választ mindkét évben. Az adatok tanúsága szerint a jó helyzetűek aránya felére csökkent, a közepes helyzetűeké kismértékben csökkent,a rossz helyzetűeké pedig kismértékben javult 2019 és 2021 között. A két időpont között a lelki kiegyensúlyozás fontosságának mérséklődése annak tudható be, hogy a jó anyagi-jövedelmi helyzetűek körében mérséklődött e szempont jelentősége.

9. Jó társaság, edző

9.1. **Nemek**: A jó társaságot, edzőt 2019-ben legnagyobb számban a férfiak: 219 fő, 2021-ben is a férfiak: 51 fő tartották fontos indoknak a sportolással kapcsolatban.

9.2**. A társaságot, edzőt megjelölő válaszadók nemek szerint megoszlása** mindkét időpontban a férfiak többségét mutatja, oly módon, hogy 2019-hez képest 2021-ben a férfiak mintán belüli és a kérdésen belüli arányai közötti különbség lényegesen megnőtt**.** Az adatok tanúsága szerint a férfiak számára fontosabbá vált a jó társaság, edzők a sportolás indítékaként.

9.3. **A jó társaságot, edzőt indokként megjelölők nemenkénti aránya** mindkét évben elsöprő férfitöbbséget mutat. Ezek szerint a férfiaknak jóval fontosabb a társaság, az edző és bár az ezt jelölő férfiak aránya 2021-re radikálisan csökken, de a férfiak fölénye változatlan. A csökkenés mindkét nem esetében azonos mértékű, e szempont tehát nemtől függetlenül veszített jelentőségéből.

9.4. **Életkor**: 2019-ben a jó társaságot, edzőt a legnagyobb számban a 35-59 évesek tartották fontosnak: 140 fő, 2021-ben szintén ez a csoport volt a legnagyobb létszámú: 30 fő.

9.5. **A társaságot, edzőt a sportolás indokaként megjelölők életkor szerinti megoszlása** mindkét évben azonos: a legnagyobb hányadot a 35-59 évesek teszik ki, őket a 60-x évesek követik. Ugyanakkor a legfiatalabbak részesedése kismértékben nő, de a korcsport mintán belüli arányánál nagyobb mértékben, a 35-59 évesek esetében a mintán belüli részesedés jelentős növekedését a kérdéses indokot választók aránya csökken, a 60-x évesek körében pedig a mintán belüli részesedés mérséklődéséhez a társaságot, edzőt megjelölők aránya kismértékben nagyobb lett. A társaság, edző fontossága a 35-59 évesek körében látványosan kisebb 2021-ben, mint 2019-ben, a 18-35 évesek körében kicsit nagyobb, a 60-x évesek esetében pedig igen nagy mértékű a növekedés.

9.6. **A társaságot, edzőt a sportolás okaként megjelölők arányát** tekintve mindkét időpontban a 60-x évesek kiugróan nagy arányban szerepelnek, bár az arányok csökkenése az ő körükben a legnagyobb mértékű. A 35-59 évesek esetében is igen nagymértékű a jelölők arányának mérséklődése 2019 és 2021 között. A legkevésbé a 18-34 évesek esetében is

jelentős a két időpont közötti csökkenés. A társaság, edző fontossága a legnagyobb mértékben a 60-x évesek körében látszik, őket a 35-594 évesek követik, a legkisebb mértékű a csökkenés a 18-34 évesek csoportjában.

9.7. **Iskolai végzettség**: A jó társaságot, edzőt legnagyobb számban 2019-ben a 12-x osztályt végzettek jelölték be: 241 fő, 2021-ben is ez a csoport a legnépesebb: 62 fő.

9.8. A **társaságot, edzőt a sportolás indokaként megjelölők iskolázottság szerinti megoszlása** a korcsportok mintán belüli megoszlását követi. Egyetlen kivétel 2019-ben a 12-x osztályt végzettek felülreprezentáltsága, ami azonban 2021-re eltűnik. Az adatok tanúsága szerint az iskolázottság nem áll kapcsolatban a társaság, edző favorizálásával.

9.9. A **társaságot, edzőt megjelölők iskolázottsági szintenkénti aránya** az iskolai hierarchiát követi mindkét évben: a legnagyobb arányban a 12-x osztályt végzettek jelölték meg ezt az opciót. 2019 és 2021 között mindhárom végzettségi csoport esetében csökkentek az arányok, de a legkisebb mértékben az x-8 osztályt végzettek, a legnagyobb arányban pedig a 12-x osztályt végzettek körében.

9.10. **Régiók**: A jó társaságot, edzőt a legnagyobb számban 2019-ben a fejlett régiókban élők jelölték be: 163 fő, 2021-ben ugyancsak: 39 fő.

9.11. **A társaságot, edzőt s portolás indokaként megjelölők lakóhely régiója szerinti megoszlása** úgy alakul, hogy mindkét évben a legnagyobb arányban a fejlett régiókban élők szerepelnek, akiket a fejletlen régiókban élők követnek. Ez teljesen összhangban áll a régiók mintasokaságon belüli megoszlásával. 2019 és 2021 között annyi változás történt, hogy a közepesen fejlett régiókban élők aránya csökkent, a fejletlen régiókban élőké pedig nőtt. Ez a csekély elemszám dacára jelzi azt a tendenciát, hogy a fejletlenséggel párhuzamosan növekszik a társaság, edző fontossága.

9.12. **A társaságot, edzőt megjelölők régiónkénti arányát** az jellemző, hogy a legkisebb mértékben a közepesen fejlett régiókban élők jelölték be ezt a válaszlehetőséget, a legnagyobb arányban pedig a fejlett régiók lakói. 2019 és 2021 között mindhárom csoport részesedése csökkent, a legnagyobb mértékben a fejlett régiók, a legkisebb mértében pedig a fejletlen régiók esetében. Az adatok arra utalnak, hogy a régiók közötti különbségek mérséklődtek a jó társaságot, edzőt favorizálók körében.

9.13. **Településtípus**: 2019-ben a legnagyobb számban a nagyvárosokban élők jelölték ezt az opciót: 136 fő, 2021-benpedig a községekben: 30 fő.

9.14. **A jó társaságot, edzőt a sportolás indokaként megjelölők lakóhely településtípusa szerinti megoszlása** a nagyvárosok lakóinak túlsúlyát mutatja mindkét időpontban. Az egyéb városokban élők számára 2019-hez képest 2021-ben ez már kevésbé fontos, a községekben élők esetében nincs érdemi változás. Azon a tényen túlmenően, hogy a megyei jogú városokban, megyeszékhelyeken élők aránya mind 2019-ben 2021-ben a mintán belüli részesedésükhöz képest aránytalanul magas mértékben tekintik fontosan ezt a megfontolást,, az egyéb városokban lakók esetében meglehetősen alacsony, a községekben élők szemében pedig változatlan e szempont jelentősége, vagyis az idő múlása nem változtatott a preferenciák mértékén.

9.15. A **társaságot, edzőt megjelölők településtípusonkénti arányai** a nagyvárosok lakóinak dominanciáját mutatják mindkét időpontban, az egyéb városok lakóinak aránya kisebb a községi lakósokénál. A 2019 és 2021 közötti csökkenés a jelölések arányaiban egyformán érinti mindhárom településtípus lakóit.

9.16. **Anyagi-jövedelmi helyzet**: 2019-ben társaságot, edzőt a legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadók tartották fontosnak: 181 fő, 2021-ben szintén e csoportból került ki a többség: 44 fő.

9.17. **A jó társaságot, edzőt fontosnak tartó válaszadók anyagi jövedelmi helyzet szerinti megoszlása** 2019-benjelentősen eltér a minta egészén belüli arányoktól: a jó helyzetűek felülreprezentáltak, a közepes és rossz helyzetűek alulreprezentáltak. 2021-ben ez

az aránytalanság csak a rossz helyzetűek esetében marad fenn: a mintaátlag mértékének növekedése mellett a csoportba tartozók közül a társaságot, edzőt jelölők aránya csökken. Az anyagi-jövedelmi helyzet jó társasággal, edzővel kapcsolatos hatása 2021-ben alig bír jelentőséggel.

9.18. A **jó társaságot, edzőt a sportolás indokaként megjelölők anyagi-jövedelmi helyzet szerinti arányai** a válaszadók egzisztenciális helyzetével mozognak együtt: a jó helyzetűek nagy arányban, a rossz helyzetűek kis arányban jelölték be ezt a választ mindkét időpontban. Mindhárom csoportban csökkent 2019 és 2021 között az e választ bejelölők aránya, de a csökkenés a legnagyobb mértékű a jó anyagi-jövedelmi helyzetű csoportban.

10, Erőnlét

10.1. **Nemek**: Az erőnlét javítását 2019-ben legnagyobb számban a férfiak: 194 fő, 2021-ben pedig a nők ÉS férfiak egyenlő számban tartották fontos indoknak a sportolással kapcsolatban (87-87 fő).

10.2. Az **erőnlétet a sportolás indokaként megjelölők nemenkénti megoszlása** 2019-ben is a nemek mintán belüli megoszlását követi, de a férfiak nagymértékben felülreprezentáltak, a nők pedig alulreprezentáltak. 2021-ben ugyanígy a férfiak nagyobb arányban szerepelnek a mintaátlagnál, a nők pedig kisebb arányban. 2019 és 2021 között annyi változott, hogy a férfiak körében leértékelődött, a nők körében pedig felértékelődött az erőnlét szempontja.

10.3. **Az erőnlétez sportolás indokaként megjelölők nemenkénti arányai** mindkét évben azt mutatják, hogy a férfiak nagyobb arányban tartják ezt fontosnak, mint a nők. 2019-hez képest azonban a férfiak körében az e választ megjelölők aránya igen nagy mértékben kisebb, a nők esetében a csökkenés kisebb mértékű. 2019-hez képest a férfiak szemében az erőnlét fontossága lényegesen leértékelődik 2021-re.

10.4. **Életkor**: 2019-ben az erőnlétet a legnagyobb számban a 18-34 évesek tartották fontosnak: 123 fő, 2021-ben a 35-59 évesek képezték s legnagyobb létszámú csoportot: 74 fő.

10.5. Az **erőnlétet bejelölő válaszadók életkor szerinti megoszlása** eltér a mintán belüli kormegoszlástól: a 18-34 évesek nagymértékben felülreprezentáltak, a 35-59 évesek és a 60-x évesek alulreprezentáltak. 2019-hez képest a különbség a 35-59 évesek körében növekszik, a 60-x évesek körében csökken. 2019 és 2021 között a legfiatalabbak esetében nem változik az erőnlét fontossága, a 35-59 évesek körében jelentősen csökken, a 60-x évesek körében kismértékben csökken.

10.6. **Az erőnlétet bejelölők életkor szerinti arányai** azt mutatják mindkét időpontban, hogy az életkor növekedésével csökken az erőnlétet fontosnak tartók arány. Mindhárom korcsoport esetében csökken 2019 és 2021 között az erőnlétet fontosnak tartók aránya, a legkisebb mértékben a 60-x évesek körében.

10.7. **Iskolai végzettség**: Az erőnlétet legnagyobb számban 2019-ben a 12-x osztályt végzettek jelölték be: 183 fő, 2021-ben is ez a csoport a legnépesebb: 116 fő.

10.8. Az **erőnlétet fontosnak tartók iskolai végzettség szerinti megoszlása** a mintán belüli arányokat követi azzal a megszorítással, hogy 2019-ben a 12-x osztályt végzettek felülreprezentáltak, 2021-ben pedig a 11 osztályt végzettek. Ugyanakkor a 12-x osztályt végzettek aránya 2021-ben csökken 2019-hez képest és az átlagnál jelentős mértékben kisebb.

10.9. **Az erőnlétet fontosnak tartó válaszadók körében 2019-ben a legnagyobb arányban** a 12-x osztályt, 2021-ben a 11 osztályt végzettek jelöltek a legnagyobb arányban. 2019-hez képest az x-8 osztály és a 12-x osztályt végzettek körében a jelölési aránya lényegesen csökkent, a 11 osztályt végzettek esetében jelentősen nagyobb lett.

10.10. **Régiók**: Az erőnlétet a sportolás indokaként a legnagyobb számban 2019-ben a fejlett régiókban élők jelölték be: 124 fő, 2021-ben a fejletlen régiókban: 81 fő.

10.11. Az **erőnlétet a sportolás indokaként megjelölők lakóhely régiója szerinti megoszlása** az összes régió esetében mindkét évben jelentősen eltér a régiókban élők mintasokaságon belüli arányaitól. 2019-ben a többség fejlett régiókban lakik és arányuk nagyobb a mintaátlagénál, a fejletlen régiókban élők követik őket a mintaátlagnál kisebb arányban és a közepesen fejlet régiók lakói képviselik a legkisebb arányt, ami kisebb a mintaátlagnál. 2021-ben a fejlett régiókban élők aránya jelentősen csökken és jóval a mintaátlag alatti érétket mutat, a fejletlen régiókban élők aránya ebben az időpontban a legnagyobb és nagymértékben meghaladja mintaátlagot, a közepesen fejlett régiók lakóinak aránya csökken 2019-hez képest és jelentősen a mintaátlag alatt marad. A két időpont közötti különbséget az jellemzi, hogy az erőnlét fontossága a fejlett régiókban leértékelődik, a fejletlen régiókban pedig felértékelődik.

10.12. Az erőnlét fontosságának régiónkénti arányai mindkét évben ugyanazt a sorrendet mutatják: a legtöbben a fejlett, a legkevesebben a közepesen fejlett régiókban élők közül jelölték be ezt a választ. 2019-hez képest 2021-ben a fejlett és a közepesen fejlett régiókban élők körében csökkent az erőnlét fontosságának tudata, a fejletlen régiókban ez a csökkenés elenyésző, vagyis a másik két régióhoz képest a fejletlenrégiókban felértékelődik az erőnlét jelentősége.

10.13.**Településtípus**: 2019-ben a legnagyobb számban a községekben élők jelölték ezt az opciót: 103 fő, 2021-benp ugyancsak: 62 fő.

10.14. Az **erőnlét megjelölésének lakóhely szerinti település típusonkénti megoszlása** 2019-ben a nagyvárosokban és az egyéb városokban lakók túlsúlyát mutatja, míg a községekben élők aránya kisebb a mintaátlagnál. 2021-ben a nagyvárosiak dominanciája növekedett, az egyéb városok lakói körében lényegesen a mintaátlag alá csökkent, a községek lakói esetében pedig kismértékben nőtt az erőnlétet a sportolás indokaként bejelölők aránya.

10.15. **Az erőnlétet településtípusonként megjelölők aránya** 2019-ben a települési hierarchiát követi, 2021-ben viszont az egyéb városok lakóinak körében a legalacsonyabb ez az arány. Mindhárom településtípus esetében csökken 2019 és 2021 között a jelölések aránya, a legnagyobb mértékben az egyéb városiak körében, a legkisebb mértékben pedig a nagyvárosiak körében. Az erőnlét szempontja a nagyvárosiak körében megőrzi fontosságát, az egyéb városiak körében jelentősen csökken ez, a községek lakói körében is csökken, de az egyéb városiakénál kisebb mértékben.

10.16. **Anyagi-jövedelmi helyzet**: 2019-ben az erőnlétet legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadók tartották fontosnak: 161 fő, 2021-ben szintén e csoportból került ki a többség: 124 fő.

10.17. Az **erőnlétet megjelölők anyagi-jövedelmi helyzet szerinti megoszlása** a mintán belüli megoszlást követi, de 2019-ben csak a jó anyagi-jövedelmi helyzetűek csoportja tér el jelentős mértékben a mintaátlagtól, a másik két csoport aránya átlag közeli. 2021-ben a jó helyzetűek aránya a mintán belüli részesedésüknél nagyobb mértékben nő meg, a másik két anyagi-jövedelmi helyzetű csoport részesedése nagymértékben csökken és jóval az átlag alatti értéket mutat. 2019 és 2021 között a változás az erőnlét jó helyzetűek körében felértékelődik, a másik két csoport esetében leértékelődik.

10.18. Az **erőnlétet megjelölők anyagi jövedelmi csoportonkénti arányai** a jó helyzetűek dominanciáját mutatják, akiket a rossz helyzetűek követnek 2019-ben és a közepes helyzetűek 2021-ben. 2019-hez képest a jó és a rossz helyzetűek jelölési arányai nagymértékben csökkennek, a közepes helyzetűeké viszont csak kismértékben. Az adatok tanúsága szerint a legnagyobb arányban a jó helyzetűek jelölték be az erőnlétet a sportolás indokaként, viszont 2019-hez képest e csoport tagjainak aránya mérséklődött a legnagyobb és a rossz helyzetűekéhez hasonló mértékben. Ezek szerint a közepes helyzetűek esetében relatíve felértékelődött az erőnlét szempontja.

11. Hogy ne legyek beteg

11.1**. Nemek**: A betegségmegelőzést 2019-ben legnagyobb számban a férfiak: 125 fő, 2021-ben a nők: 221 fő tartották fontos indoknak a sportolással kapcsolatban.

11.2. A betegségmegelőzést megjelölők nemek szerinti megoszlása egyértelműen azt mutatja, hogy a két nem részesedése ugyanakkora, mint a mintasokaságban, vagyis a nemi hovatartozás egyik időpontban sem befolyásolja a válaszokat.

11.3. A betegségmegelőzést megjelölő válaszadók arányai 2019-hez képest a sokszorosára növekedtek, de mindkét nem esetében nagyon hasonló mértékben.

11.4. **Életkor**: 2019-ben a betegségmegelőzést a legnagyobb számban a 35-59 évesek tartották fontosnak: 118 fő, 2021-ben szintén ez a csoport volt a legnagyobb létszámú: 223 fő.

11.5. A **betegségmegelőzést fontosnak tartó válaszadók életkor szerinti megoszlása** úgy alakul, hogy 2019-ben a 18-34 évesek aránya kisebb a mintaátlagnál, a 35-59 éveseké szignifikánsan nagyobb, a 60-x éveseké kisebb. 2021-beneltűnnek ezek az aránytalanságok és az egyes korcsportok arányai azonosak a mintán belüli megoszlása. **2021-ben az életkor nem befolyásolja az egészségmegőrzéshez való viszonyt.**

11.6. A betegségmegelőzést fontosnak tartó egyes korcsportok aránya mindhárom korosztály esetében jelentősen megnőtt, de sorrendjük nem változott lényegesen, vagyis az életkor nem befolyásolja a betegségmegelőzéshez való viszonyt.

11.7. **Iskolai végzettség**: A betegségmegelőzést legnagyobb számban 2019-ben a 12-x osztályt végzettek jelölték be: 128 fő, 2021-ben is ez a csoport a legnépesebb: 295 fő.

11.8. A **betegségmegelőzést megjelölők iskolai végzettség szerinti megoszlása** 2019-ben eltér a minta egészén belüli iskolázottsági megoszlástól: a 11 osztályt végzettek aránya kisebb, a 12-x osztályt végzettek aránya nagyobb a mintaátlagnál. 2021-ben ez a különbség csökken, de a 11 osztályt végzettek felülreprezentáltak, a 12-x osztályt végzettek felülreprezentáltak. 2019-hez képest gyengült az iskolázottság és a betegségmegelőzési szándék közötti kapcsolat.

11.9. A betegségmegelőzést fontosnak tartók iskolázottsági szintek szerinti arányai 2019-hez képest mindegyik végzettségi csoport esetében jelentősen megnőtt, a legnagyobb mértékben a 11 osztályt végzettek körében, a legkisebb mértékben pedig a 12-x osztályt végzettek esetében. Az iskolázottság a betegségmegelőzést lényegében csak a 12-x osztályt végzettek esetében értékeli fel.

11.10. **Régiók**: A betegségmegelőzést a legnagyobb számban 2019-ben a fejlett régiókban élők jelölték be: 109 fő, 2021-ben ugyancsak: 206 fő.

11.11. A betegségmegelőzést fontosnak tartók régiók szerinti megoszlása lényegesen eltér a mintán belüli megoszlástól. 2019-ben és 2021-ben is a fejlett régiók lakóinak aránya a legnagyobb és a mintaátlagnál is számottevő mértékben nagyobb, a másik két régió esetében lényegesen kisebb. A régió fejlettsége kedvez az egészségtudatosságnak.

11.12. A **betegségmegelőzést preferálók régiónkénti arányainak** képe úgy fest, hogy a régiók fejlettsége nagyobb egészségtudatossággal jár együtt, a fejletlen régióké pedig kisebb mértékűvel- A két időpont között mindegyik régióban nőtt a betegségmegelőzést bejelölők aránya és nagyjából azonos mértékben.

11.13. Településtípus: 2019-ben a legnagyobb számban a községekben élők jelölték be a betegségmegelőzést: 73 fő, 2021-benpedig az egyéb városokban lakók: 182 fő.

11.14. **A betegségmegelőzést megjelölők lakóhely településtípusa szerinti megoszlása** több ponton is eltér a mintán belüli megoszlástól. 2019-ben a nagyvárosiak jelentősen felülreprezentáltak, az egyéb városok lakóinak aránya megegyezik a mintán belüli arányukkal, a községekben lakók viszont alulreprezentáltak. 2021-ben a nagyvárosiak aránya a mintán belüli mértékkel megegyezik, az egyéb városokban élők felülreprezentáltak a községekben élők szintén alulreprezentáltak. A két időpont között annyi változás történt, hogy

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

a nagyvárosiak szemében jelentősen csökkent, az egyéb városok lakói körében pedig jelentősen megnőtt a betegségmegelőzés fontossága a sportolás indokai között.

11.15. A **betegségmegelőzést megjelölők településtípusonkénti arányai** 2019-ben a települési hierarchiát követik: a nagyvárosiak nagy arányban, a községiek ks arányban jelölték ezt az opciót. 2021-ben viszont a legnagyobb arányban az egyéb városok lakói tartották ezt fontos indoknak, őket a községiek követték és a nagyvárosiak jelölési aránya a legkisebb. Mindhárom településtípus esetében nőtt a betegségmegelőzést fontos indoknak tartók aránya, de a legnagyobb mértékben az egyéb városok lakói körében, őket a községiek követték és a legkisebb mértékben a nagyvárosiak körében nőtt ennek az indoknak a fontossága.

11.16. **Anyagi-jövedelmi helyzet**: 2019-ben a betegségmegelőzést a legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadók tartották fontosnak: 136 fő, 2021-ben szintén e csoportból került ki a többség: 262 fő.

11.17. A **betegségmegelőzést megjelölők anyagi-jövedelmihelyzet szerinti megoszlása** 2019-ben az egzisztenciális helyzettel együtt mozog: a jó helyzetűek a mintán belüli arányuknál jelentősen nagyobb arányban szerepelnek, a rossz helyzetűek számottevően kisebb arányban részesednek, mint amekkora a mintán belüli hányaduk. 2021-ben a jó helyzetűek dominanciája megmarad, viszont a rossz helyzetűek részaránya megnő – bár mintán belüli részesedésük is. 2019 és 2021 között a betegségmegelőzés fontossága a jó helyzetűek körében némileg csökkent, a rossz helyzetűek esetében nőtt.

11.18. **A betegségmegelőzést bejelölők anyagi-jövedelmi helyzet szerinti arányai** mindkét időpontban az egzisztenciális helyzettel együtt mozognak. Mindhárom csoportban lényegesen megnőtt 219 és 2021 között a betegségmegelőzést megjelölők aránya, a legnagyobb mértékben a rossz helyzetűek körében. Ez arra utal, hogy az anyagi-jövedelmi egyenlőtlenségek némileg mérséklődhettek.

14. Milyen jellegű sporttevékenységet szokott Ön választani?

A vizsgálandó kérdés az, hogy a társadalmi-demográfiai tényezők hogyan befolyásolják az alkalmi sportolók sportágválasztását. Az adatkezelő program sajátosságai miatt csak a viszonylag nagy esetszámú sportágak vizsgálhatóak ilyen módon.[1]

A kérdésnél felsoroltunk több sporttevékenységet, amit a válaszadóknak be kellett jelölnie. Az adatfeldolgozás során a jelölés-nem jelölés kifejezéseket használtuk ahol a jelölés nyilvánvalóan azokat a személyeket jelenti, akik az adott sporttevékenységet kisebb, vagy nagyobb rendszerességgel, de elvégezték..

Valamennyi kérdés esetében a 3. számú kereszttáblák ugyanazokat az abszolút számokat tartalmazzák, mint az 1. számúak, de indokoltnak tűnt beiktatásuk azért, mert a 4. számú táblázatok az egyes csoportokon belül a kérdéses tevékenységet bejelölők arányát tartalmazza és e százalékos értékek abszolút számokbeli megfelelője könnyebben kikereshető.

ABSTRACT

[1] Az SPSS követelménye, hogy értékelhető eredménynek csak az tekinthető, ha egy cellába minimum 5 eset kerül.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1. A tevékenységek gyakorisági sorrendjében minimális eltérés tapasztalható, csupán felcserélődött néhány sporttevékenység: 2019-ben a kerékpározás, 2021-ben a szabadban futás a legnépszerűbb,

2. 2021-ben többen jelölték meg a szabadban futást, a fitneszgép-kardiót, a túrázást, nordic walkingot, mint 2019-ben. 2019-hez képest 2021-ben kevesebben gyakorolták az erősítést, súlyzózást és a munka utáni csapatsportot. Az erősítések általában teremhez kötöttek, melyek 2021-ben többségében zárva voltak, míg a csapatsportokat a járványvédelmi előírások kifejezetten versenyengedélyhez kötötték.

3. 2019-ben 97 férfi és 75 nő jelölte a szabadban futást, 2021-ben pedig 158 férfi és 177 nő.

1. Szabadban futás

1. 2019-ben 172 fő futott, a 800 válaszadó 21.5 százaléka, 2021-ben 336 fő, a válaszadók 44.4 százaléka.

2. Mindkét időpontban a férfiak nagyobb arányban futnak, mint a nők. 2019 és 2021 között mindkét nem esetében a duplájára nőtt a futást megjelölők aránya és ez a növekedés a férfiaknál enyhén nagyobb mértékű, mint a nőknél. A két nem a szabadban futás népszerűsége közel azonos mértékben nagyobb 2021-ben, mint 2019-ben.

3. A két nem a szabadban futás népszerűsége közel azonos mértékben nagyobb 2021-ben, mint 2019-ben.

4. 2019-ben a szabadban futást legnagyobb számban a 35-59 évesek jelölték meg: 70 fő, 2021-ben is ez a csoport a legnépesebb: 194 fő.

5. A szabadban futás népszerűsége lényegesen megnőtt 2019 és 2021 között a 35-59 éveseknél, ezzel összhangban nagymértékben csökkent a 18-34 és a 60-x évesek esetében.

6. A szabadban futás népszerűsége a legnagyobb arányban a 35-59 évesek körében növekedett, a legkisebb mértékben pedig a 60-x évesek körében.

7. 2019-ben a legnagyobb számban a 12-x osztályt végzetek jelölték meg a szabadban futást: 120 fő és 2021-ben is ez a csoport volt a legnépesebb: 370 fő.

8. A futást bejelölők aránya a magasabb iskolázottságú válaszadók körében kismértékben magasabb 2021-ben, mint 2019-ben.

9. Valamennyi iskolázottsági csoportban növekedett a szabadban futók aránya, a legnagyobb mértékben a 11 osztályt végzettek körében lett magasabb az e tevékenységet bejelölők részesedése. A legkisebb mértékben a 12-x osztályt végzettek körében nőtt a szabadban futók aránya.

10. 2019-ben szabadban futást legnagyobb számban a fejlett régiókban élők jelölték: 89 fő. 2021-en ugyancsak ez a csoport a legnépesebb: 222 fő.

11. A különbség a futást illetően a fejletlen régiók esetében nagyobb: az ezt jelölők aránya jelentősebb mértékben nőtt, mint a közepesen fejlett régiók lakói esetében

12. 2019-ben a legtöbben a fejlett régiókban élők közül jelölték be a szabadban futást gyakorolt sporttevékenységként: 89 fő. 2021-ben is e régióból jelölők voltak a legnépesebbek: 142 fő.

13. A szabadban futás népszerűsége a leginkább a fejletlen és a legkevésbé a fejlett régiókban nőtt meg 2019 és 2021 között.

14. Nagymértékben csökkent a megyei jogú városokban, megyeszékhelyeken lakók körében a futást bejelölők aránya, nőtt a községekben élők és igen jelentősen az egyéb városok lakóinak részesedése. Ez egybevághat azzal a trenddel, hogy aki tehette, a lezárások idején kiköltözött a városokból a kisebb településekre.

15. Mindhárom településtípus esetében nagyobb lett az ilyen tevékenységet folytatók aránya, de a legnagyobb mértékű a községekben, ezt követően az egyéb városokban, végül a legkisebb mértékben a nagyvárosokban látható ez a változás.

16. 2019-ben a legtöbben a jó anyagi helyzetűek jelölték meg a szabadban futást: 147 fő, 2021-ben a rossz helyzetűek élők: 76 fő

17. A rossz helyzetűek esetében lényeges csökken a szabadban futást jelölők aránya 2019 és 2021 között, a közepes és jó helyzetűek esetében nő és a jó helyzetűek részesedése lett nagyobb igen jelentős mértékben.

18. A szabadban futást a rossz anyagi-jövedelmi helyzetűek kevésbé jelentős mértékben jelölték meg, mint a közepes és a jó helyzetűek, ahol viszont a különbség igen nagy a két év adatai között.

2. Kerékpározás

1. 2019-ben 261 fő kerékpározott, a 800 válaszadó 32.6 százaléka, 2021-ben 199 fő, a 756 válaszadó 26.3 százaléka

2. 2019-ben a kerékpározást 144 férfi és 117 nő jelölte meg, 2021-ben 73 férfi és 126 nő.

3. A kerékpározók közül 2019-ben a többség férfi, 2021-ben pedig nő. A nemek ilyen eltolódását részben az magyarázza, hogy 2021-ben több a női válaszadó, mint a férfi, de a mintán belüli női többletnél (55.0 százalék) sokkal nagyobb a kerékpározó nők aránya (63.3 százalék). E váltásnak egyéb magyarázata kell, hogy legyen

4. 2019-ben a kerékpározók többsége férfi: 144 fő, 2021-ben nő: 126 fő.

5. A nők a férfiaknál nagyobb arányban bicikliztek, de mindkét nem esetében csökkent a kerékpározók aránya 2019 és 2021 között, a férfiaké a nőknél nagyobb mértékben.

6. 2019-ben a legtöbben a 35-59 éves korcsoportból kerékpároztak: 111 fő, 2021-ben ugyancsak: 82 fő.

7. 2019-hez képest 2021-ben csökkent a 18-34 évesek aránya, stagnált a 35-59 éveseké és lényegesen megnőtt a 60-x éveseké.

8. 2019-ben az életkorral csökken a kerékpározók aránya, 2021-ben a 18-34 évesek és a 35-59 évesek körében kisebb a jelölők aránya, a 60-x évesek körében viszont jelentős mértékben nagyobb.

9. 2019-ben a legtöbben a 12-x osztályt végzettek közül kerékpároztak: 164 fő. 2021-ben szintén ez a végzettségi csoport volt a legnépesebb: 110 fő.

10. 2019 és 2021 között a kerékpározók körében a magas végzettségűek aránya rendkívüli mértékben nagyobb lett.

11. Az alacsony és a magas végzettségűek körében csökkent a kerékpározás kedveltsége 2019 és 2021 között, a 11 osztályt végzettek körében viszont rendkívüli mértékben megnőtt.

12. 2019-ben a legtöbben a fejletlen régiókban kerékpároztak: 110 fő, 2021-ben viszont a fejlett régiókban: 95 fő.

13. 2021-ben jelentősen nagyobb a fejlett régiókban élő kerékpározók aránya és kisebb a közepesen fejlett és a fejletlen régiókban lakóké.

14. 2021-ben 2019-hez képest a fejlett régiókban élő kerékpározók aránya változatlan, viszont mind a közepesen fejlett, mind a fejletlen régiókban kisebb.

15. 2019-ben a legtöbben a községekben élők közül kerékpároztak: 104 fő, 2021-ben ugyancsak: 90 fő.

16. A nagyvárosok részesedésének jelentős csökkenése mellett nőtt az egyéb városokban és a községekben lakók aránya, a nagyobb mértékben a községi lakósoké.

17. A kerékpározás népszerűsége a nagyvárosokban és az egyéb városokban nagymértékben csökkent 2019 és 2021 között, a községekben viszont változatlanmaradt.

18. 2019-ben a legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadók kerékpároztak, 2021-benis e csoportban volt a legnépszerűbb ez a sport.

19. Az anyagi helyzet és a kerékpározás közötti kapcsolat 2021-ben már egyértelmű: a jó anyagi-jövedelmi helyzetűek aránya rendkívül magas a kerékpározók között, az egyéb városokban és a községekben élőké pedig alacsony.

20. Az egyes anyagi-jövedelmi helyzetű csoportokból kerékpározók arányait az jellemzi, hogy a 2019 és 2021 közötti eltérés a rossz helyzetűek kerékpáros aktivitásának drámai csökkenésével, a jó helyzetűeknél mérséklődéssel, a közepes helyzetűeknél pedig növekedéssel szembesülünk.

3. Súlyzózás, erősítés

1. 2019-hez képest az ilyen tevékenységet gyakorlók száma és aránya csökkent: 2019-ben 151 fő, az összes válaszadó 18.9 százaléka, 2021-ben 107 fő, az összes válaszadó 14.1 százaléka űzte ezt a sportágat.

2. Az erősítés, súlyzózás népszerűsége a férfiak esetében csökken, a nők esetében nőtt 2019 és 2021 között.

3. A nemek közötti különbség az erősítés-súlyzózás gyakorlásában lényegesen mérséklődött 2019 és 2021 között.

4. 2019-ben a legnagyobb számban a 35-59 évesek erősítettek, súlyzóztak: 6 fő, 2021-ben a 18-34 évesek: 48 fő. Egyértelműen csökkent 2019 és 2021 között az erősítéssel,súlyzózással magukat edzők száma.

5. A legfiatalabbak részaránya 2019 és 2021 között megnőtt az összes erősítő, súlyzózó válaszadó körében, a két idősebb korcsoport részesedése csökkent.

6. 2019 és 2021 között a legfiatalabbak körében csak kismértékben csökkent az erősítés, súlyzózás népszerűsége, a 35-59 évesek és a 60-x évesek körében már jelentősebb mértékben.

7. Az erősítést, súlyzózást gyakorló válaszadók legnagyobb számban 2019-ben a 12-x osztályt végzettek közül kerültek ki: 114 fő, 2021-ben ugyancsak: 86 fő.

8. 2019-ben és 2021-ben egyaránt egyenes összefüggés van az iskolázottság szintje és az erősítés-súlyzózás elterjedtsége között (az iskolázottság növekedésével nő az e sportágat művelők aránya) és ez az összefüggés jóval erősebb 2021-ben, mint 2019-ben.

9. 2021-ben 2019-hez képest az erősítő, súlyzózó válaszadók körében az x-8 osztályt végzettek és a 12-x osztályt végzettek aránya nagymértékben kisebb, a 11 osztályt végzettek aránya egy kicsit nagyobb.

10. 2019-ben az erősítést, súlyzózást legnagyobb számban a fejlett régiókban élők jelölték meg, 2021-ben viszont a fejletlen régió lakói.

11. Az erősítést, súlyzózást megjelölő válaszadók régiók szerinti megoszlása mögött nem fedezhető fel logika. Mindkét időpontban a közepesen fejlett régiókból kerül ki az ezt választók aránya. 2019-ben azonban a fejlett, 2021-ben a fejletlen régiókban élők aránya a legmagasabb.

12. 2019-hez képest alapvetően más az erősítő, súlyzózó válaszadók régiók közötti arányának megoszlása: 219-ben a legnagyobb arányban a fejlett régiókban élők végeztek ilyen tevékenységet, 2021-ben viszont a fejletlenrégiók lakói.

13. 2019-ben a legnagyobb számban a nagyvárosokban élők jelöltékbe az erősítést, súlyzózást: 59 fő, 2021-ben minimális eltérés van a három településtípus között: nagyvárosban 32 fő, egyéb városban 32 fő, községben 31 fő.

14. Az erősítés, súlyzózás gyakorlatának településtípusok közötti megoszlása annyiban változott a két időpont között, hogy 2019-hez képest a nagyvárosokban és a községekben csökkent az e tevékenységet megjelölők aránya, míg az egyéb városokban nőtt olyannyira, hogy 2021-ben a nagyvárosokban és az egyéb városokban élők azonos arányban képviseltették magukat.

15. Az egyes településtípusokon élők jelölési arányai lényegileg azonosak 2019 és 2021 esetében. 2019-ben a legnagyobb arányban a nagyvárosok lakói szerepelnek, 2021-ben növekszik, a másik két településtípus esetében csökken az e tevékenységet jelölők aránya.

16. 2019-ben a legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadók jelölték meg az erősítést, súlyzózást: 109 fő, 2021-ben szintén: 121 fő.

17. Az erősítést-súlyzózást megjelölők anyagi-jövedelmi helyzet szerinti megoszlása hasonló a két évben: a legnagyobb arányt a jó helyzetűek, a legkisebbet pedig a rossz helyzetűek képviselik azzal a kiegészítéssel, hogy jó helyzetűek aránya sokkal kisebb, a közepes helyzetűeké változatlan, a rossz helyzetűeké pedig kétszeresére növekszik.

18. Az erősítés-súlyzózás tevékenységének anyagi-jövedelmi helyzetenkénti gyakorlása némileg különbözik a két vizsgált időpontban. 2019-ben a legnagyobb arányban a közepes helyzetűek jelölték ezt a tevékenységet, 2021-ben a jó helyzetűek. A jó helyzetű csoport aránya 2019-ben a legkisebb, 2021-re viszont egy olyan összefüggés látszik kialakulni, hogy a jó helyzet nagyobb aktivitással, a rossz kisebbel jár.

4. Túrázás, nordic walking

1. 2019-ben a válaszadók 15.6 százaléka, 2021-ben 22.9 százaléka jelölte meg a túrázást, nordic walkingot. Ezek szerint 2021-ben népszerűbb volt ez a sportág, mint 2019-ben. A karantén helyzet egyik kedvelt kültéri sportága a rendszeres séta lett.

2. A férfiak esetében csökkent, a nők esetében nőtt 2019 és 2021 között az e sportágat gyakorlók száma.

3. **A nők körében a túrázás, nordic walking népszerűsége nagyobb mértékben erősödött, mint a férfiak körében, miközben mindkét nem esetében növekedett 2019 és 2021 között az e tevékenységet gyakorlók aránya.**

4. **A túrázást, nordic walkingot gyakorlók nemenkénti megoszlása** 2019-ben a férfiak, 2021-ben a nők nagyobb arányát mutatja. Míg azonban 2019-hez képest 2021-ben nagyobb a férfiak részesedése, a nőké kisebb. A két felvétel időpontja között a túrázás, nordic walking népszerűsége mindkét nem esetében nagyobb lett, de a nők körében 2019 és 2021 között nagyobb az e sportágakat gyakorló válaszadók arányainak növekedése, mint a férfiakéban.

5. Egyértelműen nőtt 2019 és 2021 között a túrázók, nordic walkingozók száma, a növekedés a 35-59 éves korsportban a legnagyobb mértékű. Nyilván felvetődik a kérdés, hogy a sportág ízületekre, kardiovaszkuláris rendszerre gyakorolt kíméletes terhelése miatt miért nem a legidősebbeknél volt tapasztalható a legnagyobb növekedés. A járvány összes hulláma az időseket súlytotta leginkább, ezért logikus magyarázat az idős korú gyaloglók számának enyhe csökkenésére kiemelkedő veszélyeztetettségi állapotuk.

6. 2019 és 2021 között a legnagyobb arányban a 35-59 évesek körében nőtt meg a túrások, nordic walkingozók aránya.

7. Az idősebb korcsoport tagjai körében 2019 és 2021 között mérséklődött e sportág népszerűsége, a két fiatalabb korcsoport esetében azonban jelentősen megnőtt a nordic walking kedveltsége.

8. A túrázók, nordic walkingozók legnagyobb számban 2019-ben a 12-x osztályt végzettek közül kerültek ki: 78 fő, 2021-ben ugyancsak: 144 fő. Egyértelműen nőtt a magas iskolázottságúak körében e sportág népszerűsége.

9. A két alacsonyabb végzettségű csoportban a túrázás, nordic walkingozás elterjedtsége jelentősen csökken, a 12-x osztályt végzettek körében viszont számottevően növekszik.

10. A túrázás, nordic walkingozás az x-8 osztályt végzettek körében háttérbe szorul, a 11 osztályt végzetteknél kicsit népszerűbb 2021-ben, mint 2019-ben, a 12-x osztályt végzettek esetében ugrásszerű az e tevékenységet folytatók arányának növekedése.

11. 2019-ben a túrázók, nordic walkingozók legnagyobb számban a fejlett régiókban élők jelölték meg: 47 fő, 2021-ben viszont a fejletlen régió lakói: 81 fő.

12. A túrázás, nordic walking elterjedtsége 2019-hez képest 2021-ben a fejletlen régiókban megnő, olyannyira, hogy az e sportot űzők legnagyobb arányban e régiókból kerülnek ki. E területek alacsonyabb lakottsága miatt a kültéren gyaloglók jóval kevésbé veszélyeztetik egymást, mint fejlettebb, sűrűn lakott településeken.

13. 2019-hez képest 2021-ben az egyes régiókban a túrázók, nordic walkingozók aránya nagyobb, de míg a fejlett régiókban nincs elmozdulás, addig a közepesen fejlett régiókban nő az e tevékenységet végzők aránya, a fejletlenrégiókban pedig több, mint a duplájára nő

14. 2019-ben a legnagyobb számban a nagyvárosokban élők jelöltékbe a túrázást, nordic walkingot: 51 fő, 2021-ben kiugróan nagy számban az egyéb városokban végzik ezt a tevékenységet: 93 fő.

15. Míg 2019-ben a megyei jogú városokban, megyeszékhelyeken élők preferálták ezt a tevékenységet a legnagyobb arányban, addig részesedésük 2021-ben igen alacsony, a községekben is csökken e tevékenység népszerűsége, az egyéb városokban viszont az összes túrázónak, nordic walkingozónak közel kétharmada található.

16. 2019-ben a legnagyobb arányban a nagyvárosok lakói szerepelnek, 2021-ben viszont az egyéb városok lakónak aránya a legmagasabb: a két időpont között megkétszereződik az e településen lakók körében a túrázók, nordic walkingozók aránya.

17: 2019-ben a legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadók jelölték meg a túrázást nordic walkingot: 71 fő. 2021-ben szintén: 113 fő.

18. A túrázók, nordic walkingozók anyagi-jövedelmi helyzet szerinti megoszlása hasonló a két évben: a legnagyobb arányt a jó helyzetűek, a legkisebbet pedig a közepes helyzetűek képviselik azzal a kiegészítéssel, hogy jó helyzetűek aránya sokkal nagyobb, a közepes helyzetűeké sokkal kisebb, a rossz helyzetűeké pedig némileg nagyobb.

19. A túrázás, nordic walking anyagi-jövedelmi helyzetenkénti gyakorlása csak annyiban különbözik a két vizsgált időpontban, hogy mindhárom anyagi-jövedelmihelyzetű csoportban nőtt az e tevékenységet folytatók aránya, de a jó helyzetűek esetében ez elég nagy különbség, a közepes helyzetűeknél még nagyobb a növekedés, a rossz helyzetűek esetében viszont alig tapasztalható változás.

5. Munka utáni csapatsport

1. 2019-ben az összes válaszadóból 123 fő (15.4 százalék), 2021-ben 94 fő (12.4 százalék) végzett ilyen sporttevékenységet. A munka utáni csapatsport jelentősen veszít, de nem a népszerűségéből, hanem az infrastruktúrából adódóan: a sportközpontok nagy része zárva maradt, csapatsportok pedig kizárólag a versenyengedélyesek számára volt engedélyezett.

2. 2019-ben 102 férfi és 21 nő jelölte a munka utáni csapatsportot, 2021-ben pedig 60 férfi és 33 nő. A férfiak esetében csökkent, a nők esetében nőtt 2019 és 2021 között az e sportágat gyakorlók száma.

3. Hozzávetőleges azonos arányban kedveli mindkét nem ezt a sportágat mindkét vizsgált időpontban. (beleszámítva a két minta nemi eloszlásának lényeges eltérését).

4. A munka utáni csapatsportokat gyakorlók nemenkénti arányát az jellemzi, hogy a férfiaknak 2019-ben négyszer akkora hányada űzte e sportokat, mint a nőknek, 2021-ben ez a különbség háromszorosra csökkent. A 2019 és 2021 közötti csökkenés a munka utáni csapatsportokat űzők körében alapvetően a férfiak visszavonulásával magyarázható.

5. A munka utáni csapatsportokat 2019-ben a legnagyobb számban a 35-59 évesek űzték: 48 fő. 2021-ben szintén ez a korcsoport volt a legaktívabb: 41 fő.

6. A munka utáni csapasportokat megjelölő válaszadók korcsoportonkénti megoszlása egyértelmű képet mutat: 2019-hez képest némileg megnőtt a 18-34 évesek és a 25-59 évesek aránya, a 60-x éveseké pedig csökkent.

7. Lényegét tekintve az e tevékenységet folytatók arányának egyes korcsoportokon belüli csökkenése a sportolók egészén belüli csökkenés mértékének felel meg, így az életkor nem gyakorol hatást a munka után csapatsportok kedveltségére.

8. A munka utáni csapatsportot legnagyobb számban 2019-ben a 12-x osztályt végzettek : 87 fő, 2021-ben ugyancsak e csoport tagjai gyakorolták: 64 fő.

9. A munka utáni csapatsportot gyakorlók iskolázottsági szintenkénti megoszlása mindkét vizsgált időpontban azonos szerkezetű: minél magasabb az iskolai végzettség, annál nagyobb az e sportot űzők aránya. Lényegét tekintve a változások a két időpont válaszadói csoportjainak életkori változásait követi.

10. Lényegileg 2019-ben a magas iskolázottság kedvez a munka utána csapatsportoknak, 2021-ben viszont az alacsony végzettség kedvez.

11. 2019-ben a munka utáni csapatsportot a legtöbben a fejlett régiókban élők jelölték be: 59 fő, 2021-ben ugyancsak: 47 fő.

12. A munka utáni csapasportokat bejelölők régiónkénti megoszlása mindkét évben ugyanazt a szerkezetet mutatja: a legkisebb arányban a fejletlen, a legnagyobb arányban pedig a fejlett régiókban élők jelölték be ezt a tevékenységet. Lényegében érdemi változás 2019 és 2021 között nem történt a munkautáni csapatsportokat gyakorlók régiók közötti arányát tekintve.

13. Mindhárom régióban kisebb a munka utáni csapatsportokat űzők aránya 2019-hez képest 2021-ben, de a csökkenés a közepesen fejlett régiókban a legnagyobb mértékű.

14. 2019-ben a legnagyobb számban a község lakói jelölték be ezt a sporttevékenységet: 51 fő, 2021-ben ugyancsak: 45 fő.

15. A munka utáni csapatsportokat gyakorlók településtípusok közötti megoszlásának változása nehezen értelmezhető. 2019-ben és 2021-ben is a községekben élők képviselték a legnagyobb arányt, addig 2019-ben őket a nagyvárosokban lakók követték, 2021-ben viszont az egyéb városokban élők. Az elmozdulás a viszonylag kis esetszám dacára is igen jelentős.

16. A munka utáni csapatsportokat gyakorlók településtípusonkénti arányai 2019-ben és 2021-ben is ugyanazt a mintát követték: első helyen a nagyvárosok, másodikon a községek, harmadikon az egyéb városok.

17. 2019-ben a jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadók jelölték be legnagyobb számban ezt a sporttevékenységet: 69 fő, 2021-ben ugyancsak: 56 fő.

18. A munka utáni csapatsportokat megjelölők anyagi-jövedelmi helyet szerinti megoszlása 2019-ben a várható képet mutatja: a legnagyobb arányban a jó helyzetűek jelölték meg és a legkisebb arányban a rossz helyzetűek. 201-ben változik a kép: a jó helyzetűek túlsúlya megmarad, de a közepes helyzetűek aránya rendkívül csekély lett, a községekben élőké pedig nagyobb.

19. A munka utáni csapasportokat a különböző anyagi-jövedelmi helyzetűek eltérő arányban űzik. 2019-ben a legnagyobb arányban a közepes helyzetűek jelölték ezt a tevékenységet, őket a jó helyzetűek követték. 2021-ben egészen más a kép: a legnagyobb arányban a rossz anyagi-jövedelmi helyzetűek jelölték meg a csapasportokat, őket a jó helyzetűek követik, a közepes helyzetűek esetében viszont a felére csökkent az ilyen sportokat gyakorlók aránya.

Főbb megállapítások szöveges formában

1. A tevékenységek gyakorisági sorrendjében minimális eltérés tapasztalható, csupán felcserélődött néhány sporttevékenység: 2019-ben a kerékpározás, 2021-ben a szabadban futás a legnépszerűbb,

2. 2021-ben többen jelölték meg a szabadban futást,a fitneszgépet-kardiót, a túrázást, nordic walkingot, mint 2019-ben. 2019-hez képest 2021-ben kevesebben gyakorolták az erősítést, súlyzózást és a munka utáni csapatsportot.

3. **A munka utáni csapatsportot megjelölő válaszadók nemek szerinti megoszlásából** az látszik, hogy mind 2019-ben, mind 2021-ben a férfiak a nőknél nagyobb arányban jelölték be ezt a tevékenységet. Hozzávetőleges azonos arányban kedveli mindkét nem ezt a sportágat mindkét vizsgált időpontban. (beleszámítva a két minta nemi eloszlásának lényeges eltérését).

4. **A munka utáni csapatsportokat gyakorlók nemenkénti arányá**t az jellemzi,hogy a férfiaknak 2019-ben négyszer akkora hányada űzte e sportokat, mint a nőknek, 2021-ben ez a különbség háromszorosra csökkent. A 2019 és 2021 közötti csökkenés a munka utáni csapatsportokat űzők körében alapvetően a férfiak visszavonulásával magyarázható.

1. Szabadban futás:

1. 2019-ben 172 fő futott, a 800 válaszadó 21.5 százaléka, 2021-ben 336 fő, a válaszadók 44.4 százaléka.

2. **A nem**: 2019-ben 97 férfi és 75 nő jelölte a szabadban futást, 2021-ben pedig 158 férfi és 177 nő.

3. **Az egyes nemek szabadban futás választása terén tapasztalt megoszlásból** az látszik, hogy míg 2019-ben a férfiak a nőknél nagyobb arányban jelölték be ezt a tevékenységet, addig 2021-ben a férfiak aránya alacsonyabb. 2019-ben mindkét nem a mintán belüli arányánál némileg magasabb arányban jelölte be ezt a tevékenységet.

4. A **szabadban futást megjelölő válaszadók nemenkénti megoszlását** az jellemzi, hogy mindkét időpontban a férfiak nagyobb arányban futnak, mint a nők. 2019 és 2021 között mindkét nem esetében a duplájára nőtt a futást megjelölők aránya és ez a növekedés a férfiaknál enyhén nagyobb mértékű, mint a nőknél. A két nem a szabadban futás népszerűsége közel azonos mértékben nagyobb 2021-ben, mint 2019-ben.

5. **Az életkor**: 2019-ben a szabadban futást legnagyobb számban a 35-59 évesek jelölték meg: 70 fő, 2021-ben is ez a csoport a legnépesebb: 194 fő.

6. **A szabadban futást megjelölők korcsoportok közötti megoszlását** az jellemzi, hogy mindkét időpontban a 35-59 évesek a legaktívabbak. Mind a 18-35 évesek, mind a 60-x évesek esetében kisebb a jelölések aránya 2021-ben, mint 2019-ben, a 35-59 évesek körében viszont igen nagymértékben nagyobb. A szabadban futás népszerűsége lényegesen megnőtt 2019 és 2021 között a 35-59 éveseknél, ezzel összhangban nagymértékben csökkent a 18-34 és a 60-x évesek esetében.

7. **A szabadban futás kiválasztásának korcsoportokon belüli megoszlásából** az derül ki, hogy valamennyi korosztályban nőtt a futók aránya, a növekedés a legnagyobb arányú a 35-59 évesek korcsoportjában, amely ezzel a legnagyobb részesedésű korosztály. Jelentősen nagyobb a jelölők aránya a 18-34 évesek körében és kisebb mértékben a 60-x évesek esetében. A szabadban futás népszerűsége a legnagyobb arányban a 35-59 évesek körében növekedett, a legkisebb mértékben pedig a 60-x évesek körében.

8. **Az iskolai végzettség**: 2019-ben a legnagyobb számban a 12-x osztályt végzetek jelölték meg a szabadban futást: 120 fő és 2021-ben is ez a csoport volt a legnépesebb: 370 fő.

9. A szabadban futás jelölésének iskolai végzettség szerinti megoszlásának struktúrája nem változott2019 és 2021 között. Ugyanakkor kisebb arányban szerepelnek az x-8 osztályt végzettek 2021-ben és nagyobb arányban a 11 illetve 12-x osztályt végzettek. A futást

bejelölők aránya kismértékben a magasabb iskolázottságú válaszadók körében magasabb 221-ben, mint 2019-ben.

10. **A szabadban futást bejelölő válaszadók megoszlása iskolai végzettségi csoportonként** struktúrájában megváltozott 2021-ben 2019-hez képest. Míg 2019-ben a legnagyobb arányban a 12-x osztályos végzettségűek közül jelölték meg a futást gyakorolt sporttevékenységként, addig 2021-ben a legnagyobb arányban a 11 osztályt végzettek közül futottak. Valamennyi iskolázottsági csoportban növekedett a szabadban futás sportágát űzők aránya, a legnagyobb mértékben a 11 osztályt végzettek körében lett magasabb az e tevékenységet bejelölők részesedése. A legkisebb mértékben a 12-x osztályt végzettek körében nőtt a szabadban futók aránya.

11. **A régiók:** 2019-ben szabadban futást legnagyobb számban a fejlett régiókban élők jelölték: 89 fő. 2021-en ugyancsak ez a csoport a legnépesebb: 222 fő.

12. **A szabadban futást megjelölők régiók közötti megoszlása** oly módon változott 2019 és 2021 között, hogy a fejlet régiókban kisebb, a közepesen fejlett és a fejlett régiókban pedig nagyobb lett a szabadban futók aránya. A különbség a fejletlen régiók esetében nagyobb: az ezt jelölők aránya jelentősebb mértékben nőtt, mint a közepesen fejlett régiók lakói esetében.

13. **A településtípusok:** 2019-ben a legtöbben a megyei jogú városokban, megyeszékhelyeken jelölték meg a szabadban futást: 75 fő. 2021-ben viszont a községekben élők tették ki a többséget: 300 fő.

14. 2019-ben a legtöbben a megyei jogú városokban, megyeszékhelyeken jelölték meg a szabadban futást: 75 fő. 2021-ben viszont a községekben élők tették ki a többséget: 137 fő.

15. **A szabadban futást megjelölők településtípusok közötti megoszlásának** szerkezete annyiban változott, hogy míg 2019-ben a nagyvárosokban élők alkották a többséget, addig 2021-ben az egyéb városokban élők. Nagymértékben csökkent a megyei jogú városokban, megyeszékhelyeken lakók körében a futást bejelölők aránya, nőtt a községekben élők és igen jelentősen az egyéb városok lakóinak részesedése.

16. **A szabadban futás településtípusokon belüli jelölési arányainak** megoszlása strukturálisan változatlan: a legnagyobb arányban a nagyvárosokban élők, a legkisebb arányban a községekben lakók jelölték ezt a tevékenységet mindkét évben. Mindhárom településtípus esetében nagyobb lett az ilyen tevékenységet folytatók aránya, de a legnagyobb mértékű a községekben, ezt követően az egyéb városokban, végül a legkisebb mértékben a nagyvárosokban látható ez a változás.

17. **Anyagi-jövedelmi helyzet:** 2019-ben a legtöbben a rossz anyagi helyzetűek jelölték meg a szabadban futást: 147 fő, 2021-ben a jó helyzetűek élők: 76 fő

18. A szabadban futást megjelölők anyagi-jövedelmi helyzetenként megjelölők arányai úgy alakulnak, hogy mindkét időpontban azonos a sorrend közöttük: a legnagyobb arányban a rossz helyzetűek jelölték be, őket a jó helyzetűek követik és a legkisebb a közepes helyzetűek részesedése. A rossz helyzetűek esetében azonban lényeges csökken a jelölők aránya 2019 és 2021 között, a közepes és jó helyzetűek esetében nő és a jó helyzetűek részesedése lett nagyobb igen jelentős mértékben.

19. Az anyagi-jövedelmi csoportonkénti jelölési arány egyértelmű tendenciát mutat: mindhárom anyagi-jövedelmi csoportban nagyobb a jelölések aránya 2021-ben, mint 2019-ben. A szabadban futást a rossz helyzetűek kevésbé jelentős mértékben jelölték meg, mint a közepes és a jó helyzetűek, ahol viszont a különbség igen nagy a két év adatai között.

2. Kerékpározás

1. 2019-ben 261 fő kerékpározott, a 800 válaszadó 32.6 százaléka, 2021-ben 199 fő, a 756 válaszadó 26.3 százaléka

2. 2019-ben a kerékpározást 144 férfi és 117 nő jelölte meg, 2021-ben 73 férfi és 126 nő.

3. A kerékpározók közül 2019-ben a többség férfi, 2021-ben pedig nő. A nemek ilyen eltolódását részben az magyarázza, hogy 2021-ben több a női válaszadó, mint a férfi, de a mintán belüli női többletnél (55.0 százalék) sokkal nagyobb a kerékpározó nők aránya (63.3 százalék). E váltásnak egyéb magyarázata kell, hogy legyen

4. 2019-ben a kerékpározók többsége férfi: 144 fő, 2021-ben nő: 126 fő.

5. **A kerékpározás nemenkénti megoszlása** egyértelmű képet mutat. Minkét időpontban a nők a férfiaknál nagyobb arányban bicikliztek, de mindkét nem esetében csökkent a kerékpározók aránya, a férfiaké a nőknél nagyobb mértékben 2019 és 2021 között.

6. **Korcsoportok:** 2019-ben a legtöbben a 35-59 éves korcsoportból kerékpároztak: 111 fő, 2021-ben ugyancsak: 82 fő.

7. A **kerékpározók életkori megoszlására** az a jellemző, hogy mindkét időpontban a 35-59 évesek alkották a többséget. 2019-hez képest 2021-ben csökkent a 18-34 évesek aránya, stagnált a 35-59 éveseké és lényegesen megnőtt a 60-x éveseké.

8. **Az egyes korcsportokon belül a kerékpározók megoszlása** furcsán alakul, míg 2019-ben az életkorral csökken a kerékpározók aránya, addig 2021-ben a 18-34 évesek és a 35-59 évesek körében kisebb a jelölők aránya,a 60-x évesek körében viszont jelentős mértékben nagyobb.

9. **Iskolai végzettség:** 2019-ben a legtöbben a 12-x osztályt végzettek közül kerékpároztak: 164 fő. 2021-ben szintén ez a végzettségi csoport volt a legnépesebb: 110 fő.

10. **A kerékpározok iskolázottság szerinti megoszlása** a végzettség sorrendjét követi: a legkisebb arányban az x-8 osztályt végzettek, a legnagyobban pedig a 12-x osztályt végzettek szerepelnek. 2019 és 2021 között lényeges különbség, hogy az alacsonyabb végzettségűek aránya csökken, s ennek megfelelően a 12-x osztályt végzett kerékpározók aránya nagymértékben megnő. A két időpont között a kerékpározók körében a magas végzettségűek aránya rendkívüli mértékben nagyobb lett.

11. **A különböző iskolázottságú csoportokon belül** a kerékpározók aránya lényegesen különbözik2019 és 2021 között. 2019-ben a legnagyobb arányban a 12-x osztályt végzettek kerékpároztak, 2021-ben re csoporton belül lényegesen kisebb lett a sportolók aránya, miközben a 11 osztályt végzettek körében a duplájára nőtt ez a részesedés. Az alacsony és a magas végzettségűek körében csökkent a kerékpározás kedveltsége 2019 és 2021 között, a 11 osztályt végzettek körében viszont rendkívüli mértékben megnőtt.

12**. A régiók:** 2019-ben a legtöbben a fejletlen régiókban kerékpároztak: 110 fő, 2021-ben viszont a fejlett régiókban: 95 fő.

13. **A kerékpározók régiók közötti megoszlását** az jellemzi mindkét időpontban, hogy a sportolók zöme a fejlett és a fejletlen régiókban él. 2021-ben jelentősen nagyobb a fejlett régiókban élő kerékpározók aránya és kisebb a közepesen fejlett és a fejletlen régiókban lakóké.

14. **Az egyes régiókban kerékpározók aránya** úgy alakul, hogy a legnagyobb mértékben a fejletlen régiókban találhatóak 2019-ben, 2021-ben viszont a fejlett régiókban a legmagasabb az e sportot gyakorlók aránya. 2021-ben 2019-hez képest a fejlett régiókban élő kerékpározók aránya változatlan, viszont mind a közepesen fejlett, mind a fejletlen régiókban kisebb.

15. **Településtípusok:** 2019-ben a legtöbben a községekben élők közül kerékpároztak: 104 fő, 2021-ben ugyancsak: 90 fő.

16. **A kerékpározók településtípusok közötti megoszlása** lényegesen változott a két felvétel időpontja között. 2019-ben a nagyvárosokban élők igen nagy hányada kerékpározott, 20211-re viszont arányuk harmadára esett vissza. A nagyvárosok részesedésének jelentős csökkenése mellett nőtt az egyéb városokban és a községekben lakók aránya, a nagyobb mértékben a községi lakósoké.

17. **Az egyes településtípusokon élő válaszadók közül kerékpározók aránya** egyrészt lényegesen változott, másrészt sorrendjük is más lett. 2019-hez képest lényegesen csökkent a megyei jogú városokban, megyeszékhelyeken lakók és az egyéb városokban élők körében a kerékpározók aránya, miközben a községekben a két időpontban nincs eltérés. Másrészt míg 2019-ben a legnagyobb arányban a nagyvárosaik kerékpároztak, 2021-ben viszont a községekben élők és még az egyéb városokban is nagyobb arányban használták ezt az eszközt, mint a nagyvárosokban. A kerékpározás népszerűsége a nagyvárosokban és az egyéb városokban nagymértékben csökkent 2019 és 2021 között, a községekben viszont változatlanmaradt.

18. **Anyagi-jövedelmihelyzet**: 2019-ben a legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadók kerékpároztak, 2021-benis e csoportban volt a legnépszerűbb ez a sport.

19. A kerékpározás és az anyagi-jövedelmi helyzet között 2019-ben nem létszik összefüggés, azonban 2021-benmár egyértelmű, hogy a jó helyzetűek elsöprő többségét alkotja az e sportot gyakorlóknak, a rossz helyzetűek pedig 2019-hezképest nagy arányban hagynak fel a kerékpározással. Az anyagi helyzet és a kerékpározás közötti kapcsolat 2021-ben már egyértelmű: a jó anyagi-jövedelmi helyzetűek aránya rendkívül magas a kerékpározók között, az egyéb városokban és a községekben élőké pedig alacsony.

20. Az egyes anyagi-jövedelmi helyzetű csoportok tagjai közül 2019-ben a jó helyzetűek kerékpároztak a legnagyobb arányban, őket a rossz helyzetűek követték és a közepes helyzetűek körében volt a legalacsonyabb az e sportot gyakorlók aránya. 2021-ben más a helyzet: a közepes helyzetűek kerékpározók aránya jelentős mértékben nő, a jó s a rossz helyzetűeké csökken, de a rossz anyagi-jövedelmihelyzetűek között a csökkenés mértéke egészen drámai. A 2019 és 2021 közötti eltérés a rossz helyzetűek kerékpáros aktivitásának drámai csökkenésével, a jó helyzetűeknél mérséklődéssel, a közepes helyzetűeknél pedig növekedéssel szembesülünk.

3. Súlyzózás, erősítés

1. 2019-hez képest az ilyen tevékenységet gyakorlók száma és aránya csökkent: 2019-ben 151 fő, az összes válaszadó 18.9 százaléka, 2021-ben 107 fő, az összes válaszadó 14.1 százaléka űzte ezt a sportágat.

2. **Nemek**: 2019-ben az **erősítéssel, súlyzózással foglalkozók nemi arányait tekintve** az elsöprő többség férfi volt, 2021-ben viszont a nők tették ki a nagyobb hányadot. A férfiak azonban az átlagot messze meghaladó arányban foglalkoznak ezzel, míg a nők az átlagnál kisebb arányban. Az átlagtól való eltérés 2019-ben igen nagy, 2021-ben viszont csekély. Az erősítés, súlyzózás népszerűsége a férfiak esetében csökken, a nők esetében nőtt 2019 és 2021 között.

3. **Az egyes nemek körében az erősítés, súlyzózás eltérő mértékű**, a többséget a férfiak teszik ki. 2019-ben azonban a férfiak jelentősen nagyobb hányada folytatta ezt a tevékenységet, mint a nőké, 2021-ben azonban a férfiak aránya csökkent, a nőké növekedett és közel azonos arányában végzett ilyen tevékenységet a két nem. A nemek közötti különbség az erősítés-súlyzózás gyakorlásában lényegesen mérséklődött 2019 és 2021 között.

4. **Korcsoportok**: 2019-ben a legnagyobb számban a 35-59 évesek erősítettek, súlyzóztak: 6 fő, 2021-ben a 18-34 évesek: 48 fő. Egyértelműen csökkent 2019 és 2021 között az erősítéssel,súlyzózással magukat edzők száma.

5. Az **erősítő, súlyzózó csoport kormegoszlását** vizsgálva szembeszökő, hogy a 18-35 évesek a válaszadókon belüli arányuknál mindkét évben számottevően nagyobb arányban

vannak jelen. A többséget ugyan mindkét évben a 35-59 évesek képviselik, de mind 2019-ben, mind 2021-ben jelentősen kisebb az arányuk a korcsport egészének részesedésénél. A legfiatalabbak részaránya 2019 és 2021 között megnőtt az összes erősítő, súlyzózó válaszadó körében, a két idősebb korcsoport részesedése csökkent.

6. Az **egyes korcsoportokon belül az erősítést, súlyzózást bejelölők aránya** azt mutatja, hogy mindhárom korosztály esetében csökkent az ilyen tevékenységet végzők aránya, de a mérséklődés a 18-34 évesek körében elenyésző, a 35-59 és a 60-x évesek körében nagyobb. 2019 és 2021 között a legfiatalabbak körében csak kismértékben csökkent az erősítés, súlyzózás népszerűsége, a 35-59 évesek és a 60-x évesek körében már jelentősebb mértékben.

7. **Iskolai végzettség**: Az erősítést, súlyzózást gyakorló válaszadók legnagyobb számban 2019-ben a 12-x osztályt végzettek közül kerültek ki: 114 fő, 2021-ben ugyancsak: 86 fő.

8. Az **erősítést, súlyzózást végzők csoportjának belső arányait** mindkét időpontban a 12-x osztályt végzettek abszolút túlsúlya jellemzi. Az x-8 osztály végzettek aránya lényegesen csökken, a 11 osztályt végzetteké kismértékben nő, a 12-x osztályt végzetteké jelentősen nagyobb. 2019-ben és 2021-ben egyaránt egyenes összefüggés van az iskolázottság szintje és az erősítés-súlyzózás elterjedtsége között (az iskolázottság növekedésével nő az e sportágat művelők aránya) és ez az összefüggés jóval erősebb 2021-ben, mint 2019-ben.

9. Az **erősítő, súlyzózó sportolók aránya** 2019-hez képest 2021-ben kisebb. Mindkét évben az e sportot űzök aránya nő az iskolázottság szintjével. Ugyanakkor 2021-ben 2019-hez képest az x-8 osztályt végzettek és a 12-x osztályt végzettek aránya nagymértékben kisebb, a 11 osztályt végzettek aránya egy kicsit nagyobb.

10. **Régiók**: 2019-ben az erősítést, súlyzózást legnagyobb számban a fejlett régiókban élők jelölték meg, 2021-ben viszont a fejletlen régió lakói.

11. **Az erősítést, súlyzózást megjelölő válaszadók régiók szerinti megoszlása** mögött nem fedezhető fel logika. Mindkét időpontban a közepesen fejlett régiókból kerül ki az ezt választók aránya. 2019-ben azonban a fejlett, 2021-ben a fejletlen régiókban élők aránya a legmagasabb.

12. 2019-hez képest alapvetően más **az erősítő, súlyzózó válaszadók régiók közötti** arányának megoszlása: 219-ben a legnagyobb arányban a fejlett régiókban élők végeztek ilyen tevékenységet, 2021-ben viszont a fejletlenrégiók lakói.

13. **Településtípus**: 2019-ben a legnagyobb számban a nagyvárosokban élők jelöltékbe az erősítést, súlyzózást: 59 fő, 2021-ben minimális eltérés van a három településtípus között: nagyvárosban 32 fő, egyéb városban 32 fő, községben 31 fő.

14. Az **erősítés, súlyzózás gyakorlatának településtípusok közötti megoszlása** annyiban változott a két időpont között, hogy 2019-hez képest a nagyvárosokban és a községekben csökkent az e tevékenységet megjelölők aránya, míg az egyéb városokban nőtt olyannyira, hogy 2021-ben a nagyvárosokban és az egyéb városokban élők azonos arányban képviseltették magukat.

15. **Az egyes településtípusokon élők jelölési arányai** lényegileg azonosak 2019 és 2021 esetében. 2019-ben a legnagyobb arányban a nagyvárosok lakói szerepelnek, 2021-ben növekszik, a másik két településtípus esetében csökken az e tevékenységet jelölők aránya.

16. **Anyagi-jövedelmi helyzet**: 2019-ben a legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadók jelölték meg az erősítést, súlyzózást: 109 fő, 2021-ben szintén: 121 fő.

17. **Az erősítést-súlyzózást megjelölők anyagi-jövedelmi helyzet szerinti megoszlása** hasonló a két évben: a legnagyobb arányt a jó helyzetűek, a legkisebbet pedig a rossz helyzetűek képviselik azzal a kiegészítéssel, hogy jó helyzetűek aránya sokkal kisebb, a közepes helyzetűeké változatlan, a rossz helyzetűeké pedig kétszeresére növekszik.

18. **Az erősítés-súlyzózás tevékenységének anyagi-jövedelmi helyzetenkénti gyakorlása** némileg különbözik a két vizsgált időpontban. 2019-ben a legnagyobb arányban a rossz helyzetűek jelölték ezt a tevékenységet, 2021-ben a közepes helyzetűek. A jó és a rossz

anyagi-jövedelmi helyzetűek erősítő, súlyzózó tagjainak aránya kisebb 2021-ben, mint 2019-ben, a közepes helyzetűeké viszont nagyobb.

4. Túrázás, nordic walking

1. 2019-ben a válaszadók 15.6 százaléka, 2021-ben 22.9 százaléka jelölte meg a túrázást, nordic walkingot. Ezek szerint 2021-ben népszerűbb volt ez a sportág, mint 2019-ben.

2. **Nemek**: 2019-ben 86 férfi és 39 nő jelölte a túrázást, nordic walkingot, 2021-ben pedig 69 férfi és 104 nő. A férfiak esetében csökkent, a nők esetében nőtt 2019 és 2021 között az e sportágat gyakorlók száma.

3. A **túrázást, nordic walkingot megjelölő válaszadók nemek szerinti megoszlását** az jellemzi, hogy a férfiak. 2019-ben nagyobb arányban végeznek ilyen tevékenységet, mint a nők, 2021-ben viszont az e sportágat űző nők aránya a nagyobb. A nők körében a túrázás, nordic walking népszerűsége nagyobb mértékben erősödött, mint a férfiak körében, miközben mindkét nem esetében növekedett 2019 és 2021 között az e tevékenységet gyakorlók aránya.

4. A **túrázást, nordic walkingot gyakorlók nemenkénti megoszlása** 2019-ben a férfiak, 2021-ben a nők nagyobb arányát mutatja. Míg azonban 2019-hez képest 2021-ben nagyobb a férfiak részesedése, a nőké kisebb. A két felvétel időpontja között a túrázás, nordic walking népszerűsége mindkét nem esetében nagyobb lett, de a nők körében 2019 és 2021 között nagyobb az e sportágakat gyakorló válaszadók arányainak növekedése, mint a férfiakéban.

5. **Korcsportok**: 2019-ben a legnagyobb számban a 35-59 évesek túráztak, nordic walkingoztak: 51 fő, 2021-ben is: 100 fő. Egyértelműen nőtt 2019 és 2021 között a túrázók, nordic walkingozók száma, a növekedés a 35-59 éves korsportban a legnagyobb mértékű..

6. **A túrázó, nordic walkingozó csoport kormegoszlását** vizsgálva szembeszökő, hogy mindkét évben a legnagyobb arányban a 35-59 évesek szerepelnek e kategóriában. A két fiatalabb korosztály részaránya 2019 és 2021 között nagyobb lett, a 60-x éveseké kisebb. A 35-59 évesek körében a a különbség rendkívül nagy, jóval meghaladja a 18-34 évesek körében tapasztalt népszerűség növekedést. 2019 és 2021 között a legnagyobb arányban a 35-59 évesek körében nőtt meg a túrások, nordic walkingozók aránya.

7. Az **egyes korcsoportokon belül a túrázók nordic walkingozók aránya** azt mutatja, hogy a 18-34 évesek és a 35-59 évesek körében 2019-hez képest nagyobb az e tevékenységet végzők aránya, a 60-x évesek körében kisebb. Az idősebb korcsoport tagjai körében mérséklődött e sportág népszerűsége, a két fiatalabb korcsoport esetében azonban jelentősen megnőtt a nordic walking kedveltsége.

8. **Iskolai végzettség**: A túrázók, nordic walkingozók legnagyobb számban 2019-ben a 12-x osztályt végzettek közül kerültek ki: 78 fő, 2021-ben ugyancsak: 144 fő. Egyértelműen nőtt a magas iskolázottságúak körében e sportág népszerűsége.

9. A **túrázók, nordic walkongozók csoportjának belső arányait mindkét** időpontban a 12-x osztályt végzettek abszolút túlsúlya jellemzi. Az x-8 osztályt és a 11 osztályt végzettek aránya lényegesen csökken, a 12-x osztályt végzetteké jelentősen nagyobb. 2019-ben és 2021-ben egyaránt egyenes összefüggés van az iskolázottság szintje és a sportág művelésének népszerűsége között között (az iskolázottság növekedésével nő az e sportágat művelők aránya) és ez az összefüggés jóval erősebb 2021-ben, mint 2019-ben. A két alacsonyabb végzettségű csoportban a túrázás, nordic walkingozás elterjedtsége jelentősen csökken, a 12-x osztályt végzettek körében viszont számottevően növekszik.

10. **A túrázó, nordic walkingozó csoport aránya** 2019-hez képest 2021-ben jelentős mértékben nagyobb. Mindkét évben az e sportot űzök aránya nő az iskolázottság szintjével. Ugyanakkor 2021-ben 2019-hez képest az x-8 osztályt végzettek aránya kisebb, a 11 osztályt végzettek aránya egy kicsit nagyobb, a 12-x osztályt végzetteké pedig nagyon jelentős

mértékben haladja meg a 219-es szintet. A túrázás, nordic walkingozás az x-8 osztályt végzettek körében háttérbe szorul, a 11 osztályt végzetteknél kicsit népszerűbb 2021-ben, mint 2019-ben, a 12-x osztályt végzettek esetében ugrásszerű az e tevékenységet folytatók arányának növekedése.

11. **Régiók**: 2019-ben a túrűzók, nordic walkingozók legnagyobb számban a fejlett régiókban élők jelölték meg: 47 fő, 2021-ben viszont a fejletlen régió lakói: 81 fő.

12. A **túrázást, nordic walkingot megjelölő válaszadók régiók szerinti megoszlása** mögött nem fedezhető fel logika. 2019-ben a fejlett régiókban túráznak nordic walkingoznak a legnagyobb arányban, ezt a közepesen fejlett régiók követik, a legkisebb arányban a fejletlen régiók sportolói szerepelnek. 2021-ben viszont a fejlett és a közepesen fejlett régiók részesedése jelentősen lecsökken, a fejletlen régiókban viszont ugrásszerűen megnő az e sportágat művelők aránya. A túrázás, nordic walking elterjedtsége 2019-hez képest 2021-ben a fejletlen régiókban megnő, olyannyira, hogy az e sportot űzők legnagyobb arányban e régiókból kerülnek ki.

13. 2019-hez képest 2021-ben **az egyes régiókban a túrázók, nordic walkingozók aránya** nagyobb, de míg a fejlett régiókban nincs elmozdulás, addig a közepesen fejlett régiókban nő az e tevékenységet végzők aránya, a fejletlenrégiókban pedig több, mint a duplájára nő. 2021-ben a fejlett régiókban a túrázás, nordic walking népszerűsége egyformán alacsony, a közepesen fejlet régiókban ennél magasabb és nagyobb is 2021-ben, mint 2019-ben, a fejletlen régiókban pedig a növekedés ugrásszerű. Másként fogalmazva: minél fejlettebb egy régió, annál kevésbé népszerű a túrázás, nordic walking mindkét időpontban és ennek fordítottja érvényes a fejletlen régiók esetében.

14. **Településtípus**: 2019-ben a legnagyobb számban a nagyvárosokban élők jelöltékbe a túrázást, nordic walkingot: 51 fő, 2021-ben kiugróan nagy számban az egyéb városokban végzik ezt a tevékenységet: 93 fő.

15. A **túrázás, nordic walking gyakorlatának településtípusok közötti megoszlása** annyiban változott a két időpont között, hogy 2019-hez képest a nagyvárosokban és a községekben csökkent az e tevékenységet megjelölők aránya, míg az egyéb városokban rendkívüli mértékben megnőtt. Míg 2019-ben a megyei jogú városokban, megyeszékhelyeken élők preferálták ezt a tevékenységet a legnagyobb arányban, addig részesedésük 2021-ben igen alacsony, a községekben is csökken e tevékenység népszerűsége, az egyéb városokban viszont az összes túrázónak, nordic walkingozónak közel kétharmada található.

16. **Az egyes településtípusokon élők jelölési arányai** a nagyvárosok és a községek esetében lényegileg azonosak 2019 és 2021 esetében. 2019-ben a legnagyobb arányban a nagyvárosok lakói szerepelnek, 2021-ben viszont az egyéb városok lakónak aránya a legmagasabb: a két időpont között megkétszereződik az e településen lakók körében a túrázók, nordic walkingozók aránya.

17. **Anyagi helyzet**: 2019-ben a legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadók jelölték meg a túrázást nordic walkingot: 71 fő. 2021-ben szintén: 113 fő.

18. A **túrázók, nordic walkingozók anyagi-jövedelmi helyzet szerinti megoszlása** hasonló a két évben: a legnagyobb arányt a jó helyzetűek, a legkisebbet pedig a közepes helyzetűek képviselik azzal a kiegészítéssel, hogy jó helyzetűek aránya sokkal nagyobb, a közepes helyzetűeké sokkal kisebb, a rossz helyzetűeké pedig némileg nagyobb.

19. A **túrázás, nordic walking anyagi-jövedelmi helyzetenkénti gyakorlása** csak annyiban különbözik a két vizsgált időpontban, hogy mindhárom anyagi-jövedelmihelyzetű csoportban nőtt az e tevékenységet folytatók aránya, de a jó helyzetűek esetében ez elég nagy különbség, a közepes helyzetűeknél még nagyobb a növekedés, a rossz helyzetűek esetében viszont alig tapasztalható változás.

5. Munka utáni csapatsport

1. 2019-ben az összes válaszadóból 123 fő (15.4 százalék), 2021-ben 94 fő (12.4 százalék) végzett ilyen sporttevékenységet. A munka utáni csapatsport némileg veszítet népszerűségéből, ami összefügghet a Covid-19 járvánnyal és a homeoffice viszonylag széles körű elterjedtségével.

2. **Nemek:** 2019-ben 102 férfi és 21 nő jelölte a munka utáni csapatsportot, 2021-ben pedig 60 férfi és 33 nő. A férfiak esetében csökkent, a nők esetében nőtt 2019 és 2021 között az e sportágat gyakorlók száma.

3. **A munka utáni csapatsportot megjelölő válaszadók nemek szerinti megoszlásából** az látszik, hogy mind 2019-ben, mind 2021-ben a férfiak a nőknél nagyobb arányban jelölték be ezt a tevékenységet. Hozzávetőleges azonos arányban kedveli mindkét nem ezt a sportágat mindkét vizsgált időpontban. (beleszámítva a két minta nemi eloszlásának lényeges eltérését).

4. **A munka utáni csapatsportokat gyakorlók nemenkénti arányát** az jellemzi,hogy a férfiaknak 2019-ben négyszer akkora hányada űzte e sportokat, mint a nőknek, 2021-ben ez a különbség háromszorosra csökkent. A 2019 és 2021 közötti csökkenés a munka utáni csapatsportokat űzők körében alapvetően a férfiak visszavonulásával magyarázható.

5. **Korcsoportok**: A munka utáni csapatsportokat 2019-ben a legnagyobb számban a 35-59 évesek űzték: 48 fő. 2021-ben szintén ez a korcsoport volt a legaktívabb: 41 fő.

6. **A munka utáni csapasportokat megjelölő válaszadók korcsoportonkénti megoszlása** egyértelmű képet mutat: 2019-hez képest némileg megnőtt a 18-34 évesek és a 25-59 évesek aránya, a 60-x éveseké pedig csökkent. A változás azonban nem számottevő a 60-x évesek aktivitásának jelentősebb mértékű mérséklődésétől eltekintve.

7. A **munka utáni csapatsportokat gyakorlók aránya az egyes életkori csoportokban** 2019 éa 2021 között a 18-34 évesek esetében minimálisan növekedett, a másik két korcsportban kisebb lett, a 60-x évesek körében ez a mérséklődés már jelentős mértékű (bár az esetszám kicsi mindkét évben: 2019-ben 29 fű, 2021-ben 14 fő). Lényegét tekintve az e tevékenységet folytatók arányának egyes korcsoportokon belüli csökkenése a sportolók egészén belüli csökkenés mértékének felel meg, így az életkor nem gyakorol hatást a munka után csapatsportok kedveltségére.

8. A munka utáni csapatsportot legnagyobb számban 2019-ben a 12-x osztályt végzettek : 87 fő, 2021-ben ugyancsak e csoport tagjai gyakorolták: 64 fő.

9. A **munka utáni csapatsportot gyakorlók iskolázottsági szintenkénti megoszlása** mindkét vizsgált időpontban azonos szerkezetű: minél magasabb az iskolai végzettség, annál nagyobb az e sportot űzők aránya. 2021-ben némileg nagyobb arányban szerepelnek az x-8 osztályt és a 11 osztályt végzettek és kicsivel alacsonyabb a 12-x osztályt végzettek részesedése. Lényegét tekintve a változások a két időpont válaszadói csoportjainak életkori változásait követi.

10. A **munka utáni csapasportokat gyakorlók aránya az egyes iskolázottsági csoportokban** 2019-ben és 2021-ben némileg eltérő szerkezetű: az iskolázottság szintjének növekedésével nő az e tevékenységet folytatók aránya 2019-ben. 2021-ben viszont megfordul a sorrend: a legnagyobb arányban az x-8 osztályt végzettek végeznek ilyen tevékenységet, a legkisebben pedig a 12-x osztályt végzettek. Mivel az abszolút esetszámok kicsik, ezért legfeljebb hibaszázalékon belüli tendenciáról lehet szó. Lényegileg 2019-ben a magas iskolázottság kedvez a munka utána csapatsportoknak, 2021-ben viszont az alacsony végzettség kedvez.

11. **Régiók:** 2019-ben a munka utáni csapatsportot a legtöbben a fejlett régiókban élők jelölték be: 59 fő, 2021-ben ugyancsak: 47 fő.

12. **A munka utáni csapatsportokat bejelölők régiónkénti megoszlása** mindkét évben ugyanazt a szerkezetet mutatja: a legkisebb arányban a fejletlen, a legnagyobb arányban pedig a fejlett régiókban élők jelölték be ezt a tevékenységet. A két időpont között annyi változás

történt, hogy a fejlett és a fejletlen régiókban élők aránya kismértékben nagyobb lett, a közepesen fejlett régiókban lakóké kisebb. Lényegében érdemi változás 2019 és 2021 között nem történt a munkautáni csapatsportokat gyakorlók régiók közötti arányát tekintve.

13. **A munka utáni csapatsportokat gyakorlók aránya** 2019-ben a régiók fejlettségi sorrendjét követi: a fejlettekben nagyobb, a fejletlenekben kisebb az e tevékenységet folytatók aránya. 2021-ben megbomlik ez a sorrend: a legnagyobb arányban a fejlett régiók lakói jelölik ezt a tevékenységet, őket a fejletlen régiókban élők követik és a közepesen fejlett rigókban lakók aránya a legkisebb. Mindhárom régióban kisebb a munka utáni csapatsportokat űzők aránya 2019-hez képest 2021-ben, de a csökkenés a közepesen fejlett régiókban a legnagyobb mértékű.

14. **Településtípus**: 2019-ben a legnagyobb számban a község lakói jelölték be ezt a sporttevékenységet: 51 fő, 2021-ben ugyancsak: 45 fő.

15. **A munka utáni csapatsportokat gyakorlók településtípusok közötti megoszlásának** változása nehezen értelmezhető. 2019-ben és 2021-ben is a községekben élők képviselték a legnagyobb arányt, addig 2019-ben őket a nagyvárosokban lakók követték, 2021-ben viszont az egyéb városokban élők. Az elmozdulás a viszonylag kis esetszám dacára is igen jelentős.

16. A **munka utáni csapatsportokat gyakorlók településtípusonkénti arányai** 2019-ben és 2021-ben is ugyanazt a mintát követték: a legnagyobb arányban a nagyvárosok lakói jelölték meg ezt a tevékenységet, őket a községekben élők követték, a legkisebb mértékben az egyéb városok lakói űztek ilyen sportokat. Lényegileg 2019-benés 2021-benis ugyanaz a szerkezete z e sortokat gyakorlók településtípusonkénti arányait tekintve: első helyen a nagyvárosok, másodikon a községek, harmadikon az egyéb városok.

17. **Anyagi-jövedelmi helyzet**: 2019-ben a jó anyagi-jövedelmi helyzetű válaszadók jelölték be legnagyobb számban ezt a sporttevékenységet: 69 fő, 2021-ben ugyancsak: 56 fő.

18. A **munka utáni csapatsportokat megjelölők anyagi-jövedelmi helyet szerinti megoszlása** 2019-ben a várható képet mutatja: a legnagyobb arányban a jó helyzetűek jelölték meg és a legkisebb arányban a rossz helyzetűek. 201-ben változik a kép: a jó helyzetűek túlsúlya megmarad, de a közepes helyzetűek aránya rendkívül csekély lett, a községekben élőké pedig nagyobb.

19. **A munka utáni csapasportokat a különböző anyagi-jövedelmi helyzetűek eltérő arányban** űzik. 2019-ben a legnagyobb arányban a közepes helyzetűek jelölték ezt a tevékenységet, őket a jó helyzetűek követték. 2021-ben egészen más a kép: a legnagyobb arányban a rossz anyagi-jövedelmi helyzetűek jelölték meg a csapasportokat, őket a jó helyzetűek követik, a közepes helyzetűek esetében viszont a felére csökkent az ilyen sportokat gyakorlók aránya.

A 15. kérdés: Fogyaszt-e Ön húst?

ABSTRACT

1. 2019-ben heti gyakorisággal fogyasztanak a legtöbben húst, míg 2021-ben naponta.
2. A férfi válaszadókra 2019-ben nagyobb számban jellemző a napi vagy ennél ritkább, de rendszeres húsfogyasztás. 2021-ben megfigyelhető, hogy nagymértékű az arányeltolódás a napi rendszerességű fogyasztás felé, főleg a férfiaknál.

3. A nők 2019-ben hetente többször vagy ritkábban fogyasztanak húst, illetve egyáltalán nem - a két nem átlagához mérten ez utóbbi igen gyakori. 2021-ben is kimutatható ez az aránylag nagy eltérés az átalagtól a női válaszadóknál.
4. 2021-ben valamivel nagyobb számú női válaszadó fogyaszt húst naponta (252 fő), mint férfi válaszadó (237 fő). Kimutatható a későbbi adatfelvételnél mind a két nem esetében, hogy a legtöbb esetben a húsfogyasztás napi gyakoriságú, illetve az ennél ritkább fogyasztás aránya ennek következtében jelentősen visszaesett.
5. 2019-ben mindegyik korcsoportokra a hetente többszöri vagy ritkább húsfogyasztás jellemző, amely a 2021-es kutatásban mindegyik típusú korosztálynál napi rendszerességgel jellemző.
6. A 18-34 év közötti korosztálynál a húsfogyasztás gyakoriságánál nem figyelhető meg feltűnő aránytalanság a többi korosztályhoz viszonyítva 2019-ben, viszont a 2021-es adatfelvételnél a legmagasabb számban naponta, illetve kimagasló arányban rendszeresen, de ennél ritkábban fogyasztanak húst.
7. A 35-59 éves korcsoportból a legtöbben 2019-ben rendszeresen, de nem naponta fogyasztanak húst, azonban 2021-ben már a legnagyobb számban és jelentősen magas arányban naponta.
8. A 60-x évesek 2019-ben hetente többször vagy ritkábban fogyasztanak arányaiban a legtöbben húst (64.2 százalék), amely arány 2021-re a naponta történő húsfogyasztásra fordul át ennek a korcsoportnak az esetében (75.0 százalék).
9. A 12-x osztályt végzett válaszadók kerültek be mind a két kutatásnál a legnagyobb számban a mintába, akiknél számszerűsítve 2019-ben a hetente többszöri vagy ritkább húsfogyasztás volt a leggyakoribb, míg 2021-ben a napi rendszerességű.
10. Az alacsonyabb iskolai végzettségűeknél arányaiban mind a két kutatásnál a hetente többszöri vagy ritkább húsfogyasztás jellemző arányaiban. Az ilyen végzettségű válaszadók esetében fontos még megjegyezni, hogy jelentősen nőtt a számuk a napi rendszerességű fogyasztás tekintetében, ami főként a 8 osztályt vagy kevesebbet végzettek esetében figyelemre méltó.
11. A 2019-es kutatásban arányaiban sokan sohasem fogyasztanak húst a 12-x osztályt végzettek közül, de a húst egyáltalán nem fogyasztók aránya már semelyik iskolai végzettségi kategóriában sem kiemelkedő.
12. A különböző régió típusok mindegyikénél kimutatható, hogy a napi rendszerességű fogyasztás vált a legjellemzőbbé 2021-re.
13. A fejlett régiók esetében a 2019-es adatfelvétel során a rendszeres húsfogyasztás a többi régióhoz mérten a legszámottevőbb. 2021-re a többi régió átlagának relációjában feltűnő arányeltolódás figyelhető meg a húsfogyasztás gyakoriságában a napi rendszerességűről az ennél ritkább rendszerességűre.
14. A közepesen fejlett régiókban kimagasló arányban naponta kezdtek el húst fogyasztani 2021-re, míg 2019-ben ezekre a régiókra az ennél ritkább, de rendszeres fogyasztás volt inkább jellemző.
15. A fejletlen régiók lakosairól elmondható, hogy 2019-ben hetente többször vagy ritkábban fogyasztanak húst a régiók átlagához mérten számottevően. 2021-ben nem figyelhető meg hasonló kiugró tendencia regionális arányokban, de kijelenthető, hogy az arányok a napi rendszerességű fogyasztás felé mozdultak el nagy mértékben, 23.4 százalékról 75.4 százalékra.
16. Település típusok szerinti bontásban is jól érzékelhető jelenség a napi rendszerességű húsfogyasztás térnyerése, ami válaszadók közel háromnegyed részére jellemző már 2021-ben.
17. A megyei jogú városokon, megyeszékhelyeken 2019-ben a rendszeres, de a nem napi szintű húsfogyasztás a legjellemzőbb az abszolút számokat vizsgálva, bár a napi

rendszeresség ezeken a helyeken kimagasló arányú. 2021-ben az ilyen típusú településeken már a legtöbben naponta fogyasztanak húst.
18. Az egyéb városokban 2019-ben a hetente többszöri vagy ritkább gyakoriságú húsfogyasztás kiemelkedő esetben és arányban, 76.6 százalékban fordul elő. 2021-ben már a napi rendszeresség a legszámottevőbb az ebbe a kategóriába tartozó településeken 210 fő.
19. Kevés válaszadó nem fogyaszt sohasem húst 2021-ben, akik többségében az egyéb városokba koncentrálódnak, hasonlóan a 2019-es adatfelvételhez.
20. A községek vagy kisebb települések lakói 2019-ben hetente többször vagy ritkábban fogyasztanak húst a legtöbben, és nagy arányban a nagyobb településekhez mérten. 2021-ben már az ilyen helyeken élők is a legtöbben naponta fogyasztanak húst.
21. A különböző anyagi helyzetű csoportok mindegyikénél a napi rendszerességű húsfogyasztás a legjellemzőbb 2021-ben. 2019-ben ez a húsfogyasztási gyakoriság a jó anyagi helyzetűeknél kimagasló arányú, míg 2021-ben a rossz anyagi helyzetűeknél.
22. Hetente többszöri vagy ritkább húsfogyasztás a rossz anyagi helyzetűek jelentős hányadára volt jellemző 2019-ben felvett adatok esetében. A 2021-es adatok esetében az ilyen rendszerességű húsfogyasztás hányada a közepes anyagi helyzetűeknél szembeötlő.
23. Azok aránya, akik nem fogyasztanak húst nem markáns a 2021-es felvételben, bár 2019-ben a jó anyagi helyzetűek válaszainak megoszlásában kiugró volt az alacsony esetszám ellenére is.
24. 2021-re tekintélyesen magasabb arányban rendszeresen költenek a válaszadók húsfélékre, mint 2019-ben.

A főbb megállapítások szöveges formában

1. Alapmegoszlások: 2019-ben a legtöbben hetente többször vagy ritkábban fogyasztanak húst: 529 fő, viszont 2021-ben már naponta fogyasztanak a legtöbben: 489 fő. **Nagy eltérés figyelhető meg a két adatfelvétel között, mert 2021-ben a válaszadók jelentősen nagyobb hányada táplálkozik kiegyensúlyozottan. Ez a nagyobb arányú odafigyelés adódhat abból, hogy az elmúlt egy évben több időt szánhattunk saját elfoglaltságainkra, mint munkára, de a veszélyhelyzetre adott természetes reakció is lehet, hogy jobban vigyázunk magunkra.**

2. Nemek szerint: A 2019-es kutatásnál a férfiak fogyasztottak a legtöbben naponta húst (156 fő), illetve hetente többször vagy ritkább gyakoriságú fogyasztás is a férfiakra volt jellemző (293 fő). 2021-ben nagyobb számban fogyasztanak a nők húst napi gyakorisággal (252 fő), illetve hetente többször vagy ritkábban (109 fő), mint a férfiak.

A változatos és egészséges táplálkozás része a húsfogyasztás és fontos a mindennapi táplálkozások alkalmával, de túlzott fogyasztás esetén magában hordozza a túlsavasodás, elhízás és egyéb krónikus kondíciók kialakulásának lehetőségét és feltételezhetően ezért is fogyasztottak ritkábban 2019-ben, de 2021-re már valószínűleg a kiegyensúlyozott és tudatos táplálkozás szerepe felértékelődött, így a női válaszadók is gyakrabban fogyasztanak hústermékeket ebben az évben. **Azt mindenesetre érdemes megjegyezni, hogy a férfi válaszadók arányaiban továbbra is nagyobb gyakorisággal fogyasztanak húst, mint a nők 2021-ben is, akárcsak 2019-ben. A két kutatás vizsgálati eredményeit összevetve kirajzolódik, hogy naponta jelentősen nagyobb arányban kezdtek el húst fogyasztani a férfiak (2019: 33.1 százalék, 2021: 77.5 százalék) és a nők is (2019: 16.3 százalék, 2021: 67.9 százalék), illetve párhuzamosan az ennél ritkább húsfogyasztás aránya visszaesett mind a két nem esetében.**

3. Korcsoportok szerint: A korcsoportok szerinti bontásban 2019-ben látható, hogy a hetente többször vagy ritkábban húst fogyasztó válaszadók vannak a legtöbben, ami a 18-34 éves korcsoport esetében 170 főt, a 35-59 éves korcsoport esetében 235 főt és a 60-x éves korcsoport esetében 122 főt jelent. 2021-ben mindegyik korcsoportból a napi rendszerességű húsfogyasztók vannak a legtöbben, ami a 18-34 éves korcsoport esetében 107 főt, a 35-59 éves korcsoport esetében 279 főt és a 60-x éves korcsoport esetében 102 főt foglal magába.

2021-re növekedett és egyben a legmeghatározóbbá vált a naponta történő húsfogyasztás mindegyik korcsoportnál, és az átlaghoz mérten szignifikáns arányban a középkorúaknál. A rendszeres, de nem napi szintű húsfogyasztás kimagasló arányban a 18-34 év közöttieknél jelentkezik 2021-ben. A hússzármazékokból viszonylag könnyen biztosítható a szervezet fehérjeszükséglete, ami az immunrendszer megfelelő működéséhez is elengedhetetlen. A tudatosabb táplálkozás és az egészségmegőrzés látványos felértékelődése miatt (a 2020-2021-ben drasztikusan megváltozott egészségügyi körülmények hatására) mindegyik korosztály esetében megfigyelhető, hogy a húsfogyasztás rendszeresebbé, napi szintűvé vált.

4. Iskolai végzettség szerint: Az x-8 osztály iskolai végzettségűek 2019-ben a legtöbb esetben rendszeresen, de nem naponta fogyasztanak húst (109 fő), illetve 2021-ben a legszámottevőbb mértékben naponta (33 fő). 2019-ben a 11 osztály: szakiskola végzettséggel rendelkező válaszadókra hetente többszöri vagy ritkább húsfogyasztás a legjellemzőbb az abszolút számokat vizsgálva (150 fő), míg közülük a legtöbben már naponta fogyasztanak húst 2021-ben (76 fő). A 12-x osztály: érettségi, felsőfokú szakképzés (OKJ), felsőfokú végzettségűek 2019-ben a legtöbben rendszeresen fogyasztanak húst (270 fő), illetve 2021-ben a napi rendszeresség jellemző inkább rájuk számszerűleg (380 fő).

A magasabb iskolai végzettségűek mind a két felmérésben felülreprezentáltak a megkérdezettek esetében. Mind a két kutatás eredményei alapján kijelenthető, hogy naponta arányaiban a legtöbben a 12-x osztályt végzettek csoportján belül fogyasztanak húst. Hetente többszöri vagy ritkább húsfogyasztás pedig arányaiban meghatározó mértékben az alacsonyabb végzettségű csoportokon belül mutatható ki 2019-ben és 2021-ben. Kimutatható mindegyik típusú iskolai végzettségű válaszadónál, hogy 2019-ben még napi rendszerességnél ritkábban, de 2021-ben már napi rendszerességgel fogyasztanak húst közülük a legtöbben. Az alacsonyabb iskolai végzettségű megkérdezettek esetében rendkívül nagy arányban nőtt a napi rendszerességű húsfogyasztás 2021-re a 2019-es kutatáshoz viszonyítva, amiből kiváltképpen figyelemre méltó a x-8 osztály végzettek esetében a 9.4 százalékról a 55.9 százalékra történő növekedés. Feltehetően a pozitív hatásai a húsfogyasztásnak egészségügyi szempontból felértékelődtek nem csak a magasabb- (akiknél a húsfogyasztás eleve gyakoribb volt 2019-ben), de az alacsonyabb iskolai végzettségűek esetében is a későbbi adatfelvétel idején.

5. Régiók szerint: A fejlett régiókban a legtöbben napi gyakorisággal fogyasztanak húst 2019-ben (139 fő), és 2021-ben is naponta (175 fő). A közepesen fejlett régiókban 2019-es adatfelvétel alapján a legszámosabban hetente többször vagy ritkábban fogyasztanak húst (139 fő), míg 2021-ben már naponta (126 fő). A fejletlen régiók esetében megállapítható, hogy többségében 2019-ben rendszeresen, de ritkábban, mint naponta fogyasztanak húst (257 fő), illetve 2021-ben naponta (187 fő).

2019-ben húst naponta fogyasztottak a fejlett régiókban viszonylag sokan, míg a 2021-es felmérésben a közepesen fejlett régiókban jellemző ez a gyakoriság inkább, bár az arányok már jóval kiegyenlítettebb képet mutatnak gyakori húsfogyasztás esetében a különböző régióknál. Heti többszöri vagy ennél ritkább húsfogyasztás 2019-ben még a kevésbé fejlett

régiók lakóinál meghatározó arányú, de 2021-ben a fejletteknél kimagasló. 2019-hez képest 2021-ben a húsfogyasztás gyakorisága némileg mérséklődött a régiók átlagfogyasztásához mérten a fejlett régiókban, és a kevésbé fejlettek esetében határozottan növekedett. Mindegyik régió típusnál jelentős arányban növekedett a húsfogyasztás gyakorisága a 2021-ben lezárult adatfelvétel idejére, ami a közepesen régiók esetében szembeötlő, ahol napi rendszerességű fogyasztásnál 17.6 százalékról 84.0 százalékra növekedett az arány. A fejlett régiók esetében érdemes azt megemlíteni, hogy a 2021-es kutatásban a napi rendszerességnél ritkább, de rendszeres húsfogyasztás nagy mértékű, 34.2 százalék a régiók átlagához viszonyítva. Az adatfelvételek hangsúlyosabban a kevésbé fejlett régiókra koncentrálódtak. A későbbi kutatásban már a fejletlen régiók esetében nincs nagy eltérés a húsfogyasztásnál arányaiban a többi régióhoz mérten, de a napi rendszeresség fordul elő a legnagyobb hányadban, 75.4 százalékban.

6. Település típusok szerint: A megyei jogú város, megyeszékhely típusú településeken 2019-ben a legnagyobb számban hetente többször vagy ritkábban fogyasztanak húst (114 fő), 2021-ben az itt élők közül naponta (89 fő). Az egyéb városokban élők 2019-ben a legtöbben rendszeresen, de nem napi szinten fogyasztanak húst (157 fő), illetve 2021-ben naponta fogyasztanak ezeken a helyeken a legtöbben (210 fő). A községek vagy kisebb települések lakói 2019-ben az esetek túlnyomó részében hetente többször vagy ritkábban fogyasztanak húst (256 fő), és 2021-ben már inkább naponta (186 fő).

2021-ben a napi rendszerességű húsfogyasztásnál az arányok eltolódtak 43.3 százalékára az egyéb város típusú településeknek a megyei jogú város, megyeszékhely típusú településekről, amely településeknél 2019-es adatfelvétel során 48.8 százalék volt az arány a kisebb településekhez mérten. A hetente többszöri vagy ritkább gyakoriságú húsfogyasztás 2021-ben is a kisebb típusú településekre jellemző arányaiban inkább, de nem olyan statisztikai szempontból meghatározó módon, mint 2019-ben. 2021-ben kevesen jelölték, hogy nem fogyasztanak húst, de az ilyen válaszadók főként az egyéb városokban élnek, akárcsak a 2019-es felmérés eredményei szerint. A különböző típusú városokban hasonló mértékben 2021-ben jelentősen elterjedtebb a napi rendszerességű húsfogyasztás, mint 2019-ben volt, ami főként az egyéb város típusú települések esetében kimutatható, ahol az ilyen helyen élő válaszadók aránya 76.1 százalékra nőtt 13.7 százalékról. A kisebb települések esetében emellett fontos megjegyezni, hogy rendszeresebben kezdtek el húst fogyasztani 2021-re, mert 2019-ben még kimagasló hányadukra az itt lakóknak a hetente többszöri vagy ritkább húsfogyasztás volt jellemző. A napi húsfogyasztás aránya mindegyik település típuson tehát sokat emelkedett, átlagosan közel 75 százalékra, ami a kiegyensúlyozott és egészséges táplálkozás fontosságának felértékelődését erősíti meg.

7. Anyagi helyzet szerint: A jó anyagi helyzetűek 2019-ben a legtöbben naponta fogyasztanak húst (282 fő), és 2021-ben is ez a gyakoriság a legjellemzőbb rájuk abszolút számok tekintetében (127 fő). A közepes anyagi helyzetűek a 2019-es adatfelvételnél a legnagyobb számban hetente többször vagy ritkábban fogyasztanak húst (126 fő), illetve 2021-ben ezekre az anyagi helyzetűeknél már a napi rendszeresség kimutathatóan a legmagasabb (66 fő). A rossz anyagi helyzetűeknél a rendszeres, de nem a naponta történő húsfogyasztásnál a legmarkánsabb számszerűleg (186 fő), 2021-ben viszont már naponta fogyasztanak túlnyomórészt (137 fő).
2019-ben napi rendszerességgel a jó anyagi helyzetűek fogyasztanak húst a mintában szereplő arányukhoz mérten, 61.7 százalékban, míg 2021-ben ez a gyakoriság főképpen a rossz anyagi helyzetűek esetében kimagasló. Rendszeresen, de ennél ritkábban a rossz anyagi helyzetűekre volt jellemző húsfogyasztás a 2019-es adatok alapján, de 2021-ben már gyakoribb náluk a

húsfogyasztás, és az arányok a közepes anyagi helyzetűeknél kimagaslóak ilyen gyakoriságú húsfogyasztás esetében. A jó és főként a rossz anyagi helyzetűek esetében jelentősen megnőtt a naponta húst fogyasztók aránya 2021-ben, hiszen 2019-ben még a rossz anyagi helyzetűek tekintélyes hányadára, 89.4 százalékára a hetente többször vagy ritkábban megvalósuló húsfogyasztás volt jellemző. A 2021-es felmérésben, habár a közepes anyagi helyzetűekre is nagy mértékben, 64.1 százalékban jellemző a napi rendszerességű húsfogyasztás, de az ő esetükben kiemelt arány az rendszeres, de ennél kevésbé gyakori húsfogyasztás viszonylatában jelentkezik. Azok esetében, akik nem fogyasztanak húst az anyagi helyzet viszonylatában nincs kimagasló arányeltolódás 2021-ben, ami még 2019-ben a jó anyagi helyzetűeknél bizonyos mértékben jelentkezett. Anyagi helyzettől függetlenül látható, hogy 2021-re többet kezdtek hústermékekre költeni a felmérésben részt vevők.

A 16. kérdés: Fogyaszt-e Ön zöldséget-gyümölcsöt?

ABSTRACT

1. 2019-ben legtöbben a heti gyakoriságnál ritkábban fogyasztottak zöldséget, gyümölcsöt. 2021-ben viszont a naponta fogyasztók alkotják a többséget.
2. A zöldség-gyümölcs fogyasztást tekintve 2019-ben a legnagyobb számban a férfiak heti rendszerességnél ritkábban, a nők legnagyobb számban heti rendszerességgel teszik ezt. 2021-ben a nők legtöbben naponta, a férfiak heti rendszerességgel.
3. A nők mindkét kutatás adatai szerint a férfiaknál nagyobb gyakorisággal fogyasztanak zöldséget-gyümölcsöt.
4. 2019-hez képest 2021-ben mindkét nem esetében dominánssá vált a napi rendszerességű zöldség-gyümölcsfogyasztás.
5. 2021-ben az összes korcsoportnál jelentősen megnőtt a naponta zöldséget-gyümölcsöt fogyasztó válaszadók aránya 2019-hez képes.
6. 2019-ben a 18-34 évesek hetente többször fogyasztanak a legtöbben zöldséget gyümölcsöt, ami 2021-ben rájuk már naponta jellemző.
7. A 35-59 év közötti válaszadók 2019-ben többségében ritkábban fogyasztanak zöldséget, gyümölcsöt, de 2021-ben már a jellemző módon naponta fogyasztanak ilyen élelmiszereket.
8. A 60-x éves korosztály a 2019-es kutatás tanulsága szerint nagy számban ritkán fogyaszt gyümölcsöt, amely sajátosság 2021-ben is kimutatható, bár kevésbé gyakorinak tekinthető.
9. Mind a két kutatásból látható, hogy a magasabb iskolai végzettségűek fogyasztanak rendszeresebben ilyen jellegű egészséges élelmiszereket.
10. A 8 osztály vagy kevesebb osztályt végzettekre 2019-ben egyértelműen jellemző, hogy ritkán fogyasztanak zöldséget, gyümölcsöt. 2021-ben az abszolút számokból látszik, hogy ez jellemző marad az esetükben, de a ritka fogyasztás aránya csökkent.
11. A 11 osztály: szakiskolai végzettségűekre 2019-ben az volt a jellemző, hogy többségében ritkán fogyasztják ezeket az élelmiszereket, viszont 2021-ben már kimagasló arányban hetente többször teszik ezt.
12. A 12-x osztályt végzettek esetében napi gyakoriságú a zöldség-gyümölcsfogyasztás kimagasló arányban 2019-ben, ami 2021-ben is érzékelhető és még nagyobb százalékukra igaz.
13. A fejlett régiókban fogyasztanak a legtöbben naponta zöldséget, gyümölcsöt a 2019-es adatfelvételkor és a regionális besorolás szerint kevésbé fejlettekre a ritkább fogyasztás jellemző. A 2021-es felmérésben a közepesen fejlett és fejletlen régiókban jelentős mértékben

gyakrabban fogyasztják az ilyen típusú élelmiszereket, illetve a fejlett régiókban továbbra is a gyakori fogyasztás inkább a jellemző.
14. A fejletlen régiókban a ritka zöldség-gyümölcsfogyasztás volt megfigyelhető 2019-ben, ami 2021-ben a legtöbb esetben már napi rendszerességű.
15. A közepesen fejlett régiókra is a fejletlenekre leírt tendencia jellemző.
16. A fejlett régiókban 2019-ben a naponta történő fogyasztás a legmarkánsabb, amely régióknál 2021-ben jelentős aránynövekedés figyelhető meg az átlaghoz mérten a ritka fogyasztást vizsgálva, mivel a másik két régió típusnál ennek aránya jelentősen csökkent.
17. 2019-ben a megyei jogú városokra, megyeszékhelyekre jellemző leginkább a napi zöldség-gyümölcsfogyasztás, és a községekben vagy kisebb településeken ennél ritkábban jellemző ez. 2021-ben a nagyobb településeken fogyasztanak naponta gyümölcsöt, ami az egyéb városok esetében kimagasló arányú, illetve a kisebb települések a legtöbb esetben naponta fogyasztanak ilyen élelmiszereket, de az átlaghoz mérten nagy arányban ritkábban.
18. A megyei jogú város, megyeszékhely településtípusoknál 2019-ben mérten 2021-ben már nem csak hetente többször, hanem naponta fogyasztanak a legtöbben zöldséget, gyümölcsöt.
19. Az egyéb városokban 2019-ben még a hetente többszöri fogyasztásnál ritkább gyakoriság a meghatározó, de 2021-ben már kimagasló számban fogyasztanak ezeken a helyeken zöldséget, gyümölcsöt naponta.
20. A községek vagy kisebb települések esetében a 2019-es kutatásnál megfigyelhető a ritka zöldség-gyümölcsfogyasztás, de az ilyen település típusok esetében 2021-es kutatással kapcsolatban kijelenthető, hogy már a legtöbben napi rendszerességgel fogyasztanak.
21. 2019-ben a jó anyagi helyzetűek körében a legelterjedtebb a napi zöldség-gyümölcsfogyasztás, ami 2021-ben is igazolható. A 2019-es kutatásban a rossz anyagi körülmények között élő válaszadók fogyasztják ezeket az élelmiszereket a legtöbben ritkán, de 2021-ben már közülük a legszámottevőbb naponta.
22. A jó anyagi helyzetűek esetében 2021-re jelentősen nőtt a napi fogyasztás aránya, ami a későbbi felmérésnél a 71.0 százalékuknál figyelhető meg.
23. A közepes anyagi helyzetűeknek 2019-ben hasonló arányban hetente többször vagy ennél ritkábban fogyasztottak zöldséget, gyümölcsöt. 2021-ben már a legtöbben közülük naponta fogyasztanak.
24. 2019-ben a rossz anyagi helyzetűek kimagasló arányban ritkán fogyasztják ezeket az egészségmegőrzés szempontjából fontos élelmiszereket, viszont 2021-ben az arány náluk említésre méltó módon mérséklődött 79.3 százalékról 31.4 százalékra.

A főbb megállapítások szöveges formában

1. Alapmegoszlások: **2019-ben legtöbben a heti gyakoriságnál is ritkábban fogyasztottak zöldséget, gyümölcsöt: 300 fő, 2021-ben viszont a naponta fogyasztók alkotják a többséget: 434 fő. A két időpont között jelentős a különbség, 2021-ben látványosan egészségesebben táplálkoznak a válaszadók, mint 2019-ben. Annak ellenére történt mindez, hogy jelentős méretű élelmiszer inflációval kellett szembenéznie a lakósságnak, különösen, ami a gyümölcsöket illeti. Mindemellett, a veszélyhelyzet sok olyan pozitív változást indukált, amit normális körülmények között igen nehéz elérni. Ilyen például a magunkra történő odafigyelés.**

2. Nemek szerint: A 2019-es kutatásban a heti rendszerességgel zöldséget-gyümölcsöt fogyasztók tekintetében a női válaszadók vannak többen (116 fő), a férfiak közül a legtöbben viszont heti rendszerességnél ritkábban fogyasztanak ilyen élelmiszert (198 fő). 2021-ben napi rendszerességgel több nő fogyaszt zöldséget, gyümölcsöt (247 fő), míg ennél ritkábban heti rendszerességgel a férfiak fogyasztanak nagyobb számban zöldséget, gyümölcsöt (116 fő).

Kiolvasható mind a két kutatásnál, hogy jelentősen nagyobb hányadára jellemző a nőknek, hogy nagyobb rendszerességgel fogyasztanak az egészség megőrzése szempontjából fontos zöldséget-gyümölcsöt, mint a férfiak.
Ami feltűnő változás a táplálkozási szokások tekintetében 2021-ben az az, hogy a férfi válaszadók legnagyobb aránya már napi rendszerességgel kezdett el zöldséget, gyümölcsöt fogyasztani és így a két nem táplálkozási gyakorlata közelít egymáshoz.

3. Korcsoportok szerint: A 2019-es kutatásnál a legtöbb válaszadó a 35-59 év közötti korosztályból került ki, így a naponta, hetente többször, illetve az ennél ritkábban történő zöldség-gyümölcsfogyasztást az ilyen korú válaszadók jelölték be a legnagyobb számban, de közülük a legtöbben ritkán fogyasztanak ilyen élelmiszert (132 fő). A 2021-es kutatásnál a válaszadók közül legnagyobb számban a 35-59 éves korúak válaszoltak a kérdésre, akik legtöbben naponta fogyasztanak zöldséget, gyümölcsöt (230 fő).

A 18-34 évesek közül kiugróan magas arányban táplálkoznak egészségtudatosabban napi rendszerességgel 2021-ben (71,5 százalék) már 2019-hez mérten (28,9 százalék). A hetente történő fogyasztása a zöldség-gyümölcs termékeknek a 35-59 éves korosztálynál növekvő tendenciát mutat, mert 45,0 százalékról 59,9 százalékra nőtt 2021-re. Az ennél ritkábban való fogyasztása az ilyen jellegű élelmiszereknek 2019-ben jelentős arányban a 60-x éves korcsoportra volt jellemző (30,5 százalék) és ez a kiugró arány 2021-ben is kimutatható (30,1 százalék).

4. Iskolai végzettség szerint: Napi rendszerességgel a legtöbben a 12-x osztályt végzettek körében fogyasztottak zöldséget-gyümölcsöt 2019-ben (165 fő) és fogyasztanak 2021-ben is (360 fő). Hetente többször egészségtudatosabban a legalább érettségivel rendelkezők táplálkoztak a legtöbben 2019-ben (197 fő) és számukat tekintve ez az állítás 2021-ben is fennáll (75 fő). A minimum 12 osztályt végzettek vannak a legtöbben a mintában, akik ennél ritkábban fogyasztanak ilyen élelmiszereket 2019-ben (129 fő), illetve 2021-ben is (59 fő).

Kivehető mindezekből, hogy annál rendszeresebben fogyaszt zöldég-gyümölcs élelmiszereket a mintában szereplők közül a megkérdezett minél magasabb iskolai végzettségű, emellett érdemes megjegyezni, hogy 2019-hez mérten 2021-ben már a 11 osztály: szakiskolai végzettségűek esetében nőtt az ilyen termékek fogyasztása kimutatható mértékben. Az alacsony iskolai végzettségűek körében ritkább arányaiban az ilyen fajta élelmiszerek fogyasztása, ami a megváltozott körülmények hatására sem módosult növekvő irányba 2021-re.

5. Régiók szerint: Regionális bontásban a napi rendszerességű zöldség-gyümölcsfogyasztás a fejlett régiókra jellemző leginkább számottevő mértékben 2019-ben (136 fő) és 2021-ben (162 fő). Hetente többször 2019-ben a fejlett régiókban fogyasztanak ilyen élelmiszereket (132 fő), illetve 2021-ben szintén (61 fő). Ennél ritkábban a legtöbben 2019-ben a fejletlen régiókban fogyasztanak zöldséget, gyümölcsöt (169 fő), viszont 2021-ben az abszolút számokat vizsgálva a fejlett régiók esetében látható ez a legtöbb esetben (52 fő).

Feltételezhetően regionálisan nézve a kevésbé fejlett helyeken arányaiban tudatosabban kezdtek el a megkérdezettek táplálkozni 2021-re a 2019-es adatfelvételhez mérten, és ezért a ritkábban történő fogyasztás arányeltolódása a fejlett régióknál jól kimutatható.
Konklúzióként le lehet vonni azt, hogy a fejlettlen és a közepesen fejlett régiókban jelentős

arányban nőtt a zöldség-gyümölcs fogyasztás, ami az adatok tükrében felzárkózott a fejlett régiókhoz.

6. Település típusok szerint: Zöldséget, gyümölcsöt naponta a legtöbben a megyei jogú városokban, megyeszékhelyeken fogyasztanak 2019-ben (82 fő), 2021-ben napi rendszerességgel az egyéb városokban jelentkezik a legnagyobb esetszám (205 fő). Hetente többször 2019-ben a legtöbben községeken vagy kisebb településeken fogyasztják ezeket az élelmiszereket (128 fő), amely gyakoriság 2021-ben a legkisebb település típusra mutatható ki szintén a legnagyobb számban (60 fő). Ennél ritkábban 2019-ben községeken vagy kisebb településeken fogyasztanak (155 fő), és 2021-ben ugyancsak ezekre a település típusoknál mutatható ki a legnagyobb esetszám (60 fő).

Elmondható, hogy a napi rendszerességű fogyasztása a zöldségeknek, gyümölcsöknek kiegyenlítettebbé vált 2021-re, illetve a heti rendszerességű fogyasztás arányosan jelentőssé vált a megyei jogú városokhoz, megyeszékhelyhez mérten kisebb település típusok esetében, és a ritkább fogyasztás arányaiban továbbra is a legkisebb település típusokra jellemző kimagasló mértékben. A nagyobb típusú településeken arányaiban többen fogyasztanak rendszeresebben zöldséget, gyümölcsöt 2021-ben, mint 2019-ben, amely tendencia a kisebb települések esetében is megfigyelhető (52,9 százalék), de azokon a helyeken továbbra is nagy arányú a mérsékeltebb fogyasztása az ilyen típusú egészségesebb élelmiszereknek.

7. Anyagi helyzet szerint: A jó anyagi helyzetűek közül naponta fogyasztanak a legtöbben zöldséget, gyümölcsöt 2019-ben (175 fő), és 2021-ben a legtöbben szintén naponta fogyasztanak közülük (281 fő). A közepes anyagi helyzetűek esetében a legtöbben 2019-ben hetente többszöri gyakoriságnál ritkábban fogyasztanak ilyen termékeket (92 fő), de 2021-ben a legtöbben közülük naponta (59 fő). A rossz anyagi helyzetűek az abszolút számokat nézve 2019-ben a legtöbben ritkán fogyasztanak egészséges élelmiszereket (165 fő), viszont 2021-ben már naponta a legtöbben (88 fő).

Látható, hogy akárcsak 2019-ben 2021-ben is gyakran a jó anyagi helyzetűek jutnak hozzá a fogyasztásához ilyen típusú élelmiszereknek a legnagyobb arányban, viszont már a rosszabb anyagi helyzetűek is arányaiban gyakrabban fogyasztanak 2021-ben, például 2019-ben 3,0 százalékuk fogyasztott naponta a felmérés alapján, ami 20,6 százalékra nőtt. A különböző anyagi helyzetek vonatkozásában érzékelhető, hogy nőtt a zöldség-gyümölcsfogyasztás aránya, főként nagy mértékben a napi rendszeresség tekintetében, ami a közepes anyagi helyzetűek között 8,6 százalékról 57,8 százalékra nőtt, illetve a rossz anyagi helyzetűeknél 2,9 százalékról 52,1 százalékra módosult. Joggal feltételezhető, hogy az egészségmegőrzés fontossága jelentősen felértékelődött a jónál rosszabb anyagi helyzetűek esetében a 2020-as kedvezőtlen árváltozások ellenére is, amihez nagyban hozzájárulhat a minél rendszeresebb zöldség-gyümölcsfogyasztás.

17. Diétázik-e Ön?

A vizsgálandó kérdés az, hogy a társadalmi-demográfiai tényezők hogyan befolyásolják az alkalmi sportolók táplálkozási, diétázási szokásait.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

ABSTRACT

1. A 2019. évi és a 2021. évi kutatás adatait összevetve a leginkább szembeszökő, hogy lényegesen kevesebben diétáznak 2021-ben, mint 2019-ben.

2. Míg mindkét időpontban a legtöbben cukorbetegség miatt diétáztak, a második leggyakoribb ok 2019-ben a tejérzékenység miatti, 2021-ben a sószegény diéta.

3. 2019-ben a legtöbb diétázó férfi volt: 202 fő, 2021-ben ugyancsak: 46 fő.

4. A diétázás nemek közötti aránya 2019 és 2021 között alapvetően változott meg. Míg 2019-ben a férfiak, addig 2021-ben a nők alkották a többséget. Ez azonban szinte teljes mértékben a válaszadók nemi megoszlásából adódik.

5. A diétázók nemeken belüli arányai különböznek 2019 és 2021 között: míg 2019-ben a nők a férfiaknál nagyobb arányban diétáztak, addig 2021-ben a férfiak aránya nagyobb, mint a nőké.

6. 2019-ben a legtöbb diétázó a 35-59 éves korcsportból: 164, 2021-ben 3gyenlő számban a 18-34 és a 35-59 évesek közül került ki: 33-33 fő.

7. Az adatok tanúsága szerint a fiatalok diéta iránti vonzalma nőtt, a középkorúaké csökkent, az időseké szinte változatlan.

8. A jelek szerint a 35-59 évesek körében csökkent, a 18-34 évesek körében pedig nőtt a diétázással kapcsolatos pozitív attitűd.

9. 2019-ben 2021-ben is a legnagyobb számban a 12-x osztályt végzettek diétáztak: 2019: 239 fő, 2021: 58 fő.

10. A diétázok iskolázottsági csoportok közötti megoszlása nem változik 2019-hez képest, viszont az x-8 osztályt végzettek aránya kismértékben nőtt, a 11 osztályt végzetteké kisebb mértékben csökkent, a 12-x osztályt végzetteké igen nagy arányban nőtt.

11. Az egyes végzettségi csoportokon belül a diétázók aránya meglepő képet mutat: mindkét időpontban a legalacsonyabb végzettségűek körében diétáztak a legnagyobb arányban.

12. 2019-ben és 2021-ben is a legnagyobb számban a fejlett régiókban élők diétáztak: 2019: 164 fő, 2021: 52 fő.

13. A diétázók régiók közötti megoszlása mindkét évben azonos szerkezetű: a legnagyobb arányba a fejlett régiók lakói szerepelnek a legkisebben a fejletlenekéi. A súlyok azonban változnak: a fejlet régiókban 2019-hez képest jelentősen nagyobb a diétázók aránya, a közepesen fejlettekben némileg kisebb, a fejletlenekben pedig jóval kisebb.

14. A diétázók régiókon belüli arányát az jellemzi, hogy valamennyi régióban csökkent 2019-hez képest a diétázók aránya és ez a csökken közel azonos mértékű mindhárom régiócsoportban. Ez azt jelenti, hogy a regionális helyzet hatása a diétázási hajlandóságra nem változott az eltelt két év alatt.

15. 2019-ben a legnagyobb számban a községek lakói diétáztak: 144 fő, 2021-ben ugyancsak: 41 fő.

16. A diétázok településtípusok szerinti megoszlása úgy alakul, hogy mind 2019-ben, mind 2021-ben a községekben lakók tették ki a legnagyobb hányadot, de 2019-ben őket a nagyvárosiak követték, 2021-ben viszont ez utóbbiak aránya a felére csökkent, az egyéb városokban lakók részesedése viszont jelentősen megnőtt.

17. Az egyes településtípusokon élő diétázók aránya 2019-ben logikusnak tűnő sorrendet követ: a legnagyobb arányban a nagyvárosiak, a legkisebben a községekben élők diétáztak. 2021-ben viszont a nagyvárosiak és a községiek azonos arányban diétáztak, az egyéb városokban lakók ennél kisebb mértékben, de a három településtípus között különbség mindkét évben csekély.

18. 2019-ben és 2021-ben egyaránt a legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmi helyzetűek diétáztak. 2019-ben 205 fő, 2021-ben: 65 fő.

19. A diétázók anyagi-jövedelmi helyzet szerinti megoszlása 2019-ben kicsit furcsa képet mutat: a jó helyzetűek magas arányát a rossz helyzetűek egyéb városoknál nagyobb aránya követi a sorrendben. 2021-ben helyére rázódni látszanak a dolgok: a legnagyobb arányban a jó helyzetűek, a legkisebben pedig a rossz helyzetűek szerepelnek. A rossz helyzetűek esetében részarányuk csökkenése egészen drámai mértékű.

20. Az egyes anyagi-jövedelmi csoportokon belül a diétázók részaránya az összes diétázó számbeli csökkenésének megfelelően csökken, de aránytalanul. Az adatok azt jelzik, hogy a rossz anyagi-jövedelmi helyzetűek diétázási lehetőségei (hajlandósága) drámai mértékben romlottak.

Főbb megállapítások szöveges formában

1. A 2019. évi és a 2021. évi kutatás adatait összevetve a leginkább szembeszökő, hogy lényegesen kevesebben diétáznak 2021-ben, mint 2019-ben.

2. Míg mindkét időpontban a legtöbben cukorbetegség miatt diétáztak, a második leggyakoribb ok 2019-ben a tejérzékenység miatti, 2021-ben a sószegény diéta.

3. **Nemek:** 2019-ben a legtöbb diétázó férfi volt: 202 fő, 2021-ben ugyancsak: 46 fő.

4. A **diétázás nemek közötti aránya** 2019 és 2021 között alapvetően változott meg. Míg 2019-ben a férfiak, addig 2021-ben a nők alkották a többséget. Ez azonban szinte teljes mértékben a válaszadók nemi megoszlásából adódik.

5. A **diétázók nemeken belüli arányai** különböznek 2019 és 2021 között: míg 2019-ben a nők a férfiaknál nagyobb arányban diétáztak, addig 2021-ben a férfiak aránya nagyobb, mint a nőké.

6. **Korcsportok:** 2019-ben a legtöbb diétázó a 35-59 éves korcsportból: 164, 2021-ben 3gyenlő számban a 18-34 és a 35-59 évesek közül került ki: 33-33 fő.

7. A **diétázok korcsoportonkénti megoszlása** különbözik 2019-benés 2021-ben: 2019-ben a legnagyobb arányban a 35-59 évesek diétáztak, őket a 18-34 évesek követték, 2021-ben a 18-34 évesek és a 35-59 évesek arány azonos, de a 18-34 évesek aránya nőtt, a 35-59 évesek aránya csökkent, míg a 60-x éveseké csak kismértékben lett nagyobb. Az adatok tanúsága szerint a fiatalok diéta iránti vonzalma nőtt, a középkorúaké csökkent, az időseké szinte változatlan.

8. A **diétázók egyes korcsoportokon belüli aránya** 2019-ben logikusnak tűnő képet mutat: az életkor előrehaladtával nő a diétázók aránya. 2021-benez már nem igaz: bár ekkor is a legnagyobb arányban az idősek szerepelnek, de a 18-34 évesek aránya a kétszerese a 35-59 éveseknek. A jelek szerint a 35-59 évesek körében csökkent, a 18-34 évesek körében pedig nőtt a diétázással kapcsolatos pozitív attitűd.

9. **Iskolai végzettség:** 2019-ben 2021-ben is a legnagyobb számban a 12-x osztályt végzettek diétáztak: 2019: 239 fő, 2021: 58 fő.

10. A **diétázok iskolázottsági csoportok közötti megoszlása** nem változik 2019-hez képest, viszont az x-8 osztályt végzettek aránya kismértékben nőtt, a 11 osztályt végzetteké kisebb mértékben csökkent, a 12-x osztályt végzetteké igen nagy arányban nőtt.

11. Az **egyes végzettségi csoportokon belül a diétázók aránya** meglepő képet mutat: mindkét időpontban a legalacsonyabb végzettségűek körében diétáztak a legnagyobb arányban, holott egészségtudatosság tekintetében valószínűleg a magasabb iskolázottságúak előrébb tartanak. Az egyetlen kézenfekvő magyarázat az, hogy az iskolázottsággal javul az egészségi állapot s ezért a diétázás szükségessége.

12. **Régiók:** 2019-ben és 2021-ben is a legnagyobb számban a fejlett régiókban élők diétáztak: 2019: 164 fő, 2021: 52 fő.

13. A **diétázók régiók közötti megoszlása** mindkét évben azonos szerkezetű: a legnagyobb arányba a fejlett régiók lakói szerepelnek a legkisebben a fejletlenekéi. A súlyok azonban változnak: a fejlet régiókban 2019-hez képest jelentősen nagyobb a diétázók aránya,

a közepesen fejlettekben némileg kisebb, a fejletlenekben pedig jóval kisebb. A regionális fejlettség 2019-benis meglévő különbségei a diétázás terén 2021-ben felerősödnek: amennyiben a diétázást az egészségtudatosság fejlettségének indikátoraként fogjuk fel, akkor ennek fejlettsége tökéletes összhangban van a regionális fejlettséggel.

14. A **diétázók régiókon belüli arányát** az jellemzi, hogy valamennyi régióban csökkent 2019-hez képest a diétázók aránya és ez a csökken közel azonos mértékű mindhárom régiócsoportban. Ez azt jelenti, hogy a regionális helyzet hatása a diétázási hajlandóságra nem változott az eltelt két év alatt.

15. **Településtípusok.** 2019-ben a legnagyobb számban a községek lakói diétáztak: 144 fő, 2021-ben ugyancsak: 41 fő.

16. A **diétázok településtípusok szerinti megoszlása** úgy alakul, hogy mind 2019-ben, mind 2021-ben a községekben lakók tették ki a legnagyobb hányadot, de 2019-ben őket a nagyvárosiak követték, 2021-ben viszont ez utóbbiak aránya a felére csökkent, az egyéb városokban lakók részesedése viszont jelentősen megnőtt.

17. Az egyes településtípusokon élő diétázók aránya 2019-ben logikusnak tűnő sorrendet követ: a legnagyobb arányban a nagyvárosiak, a legkisebben a községekben élők diétáztak. 2021-ben viszont a nagyvárosiak és a községiek azonos arányban diétáztak, az egyéb városokban lakók ennél kisebb mértékben,de a három településtípus között különbség mindkét évben csekély.

18. **Anyagi-jövedelmi helyzet**: 2019-ben és 2021-ben egyaránt a legnagyobb számban a jó anyagi-jövedelmi helyzetűek diétáztak. 2019-ben 205 fő, 2021-ben: 65 fő.

19. A **diétázók anyagi-jövedelmi helyzet szerinti megoszlása** 2019-ben kicsit furcsa képet mutat: a jó helyzetűek magas arányát a rossz helyzetűek egyéb városoknál nagyobb aránya követi a sorrendben. 2021-ben helyére rázódni látszanak a dolgok: a legnagyobb arányban a jó helyzetűek, a legkisebben pedig a rossz helyzetűek szerepelnek. A rossz helyzetűek esetében részarányuk csökkenése egészen drámai mértékű.

20. Az **egyes anyagi-jövedelmi csoportokon belül a diétázók részaránya** az összes diétázó számbeli csökkenésének megfelelően csökken, de aránytalanul. A legnagyobb mértékű a csökkenés a rossz anyagi-jövedelmi helyzetűek esetében, őket a jó helyzetűek követik és a legkisebb mértékben a közepes helyzetűek körében mérséklődik a diétázók aránya. Az adatok azt jelzik, hogy a rossz anyagi-jövedelmi helyzetűek diétázási lehetőségei (hajlandósága) drámai mértékben romlottak.

A 18. kérdés: Fogyaszt-e Ön alkoholt?

ABSTRACT

1. Heti gyakorisággal vagy annál ritkábban fogyasztanak alkoholt a legtöbben 2019-ben és ez 2021-ben is igaz a válaszadók többségére. Fontos megjegyezni, hogy közel a fele a válaszadóknak egyáltalán nem fogyaszt alkoholt 2021-ben.
2. A férfiakra volt inkább jellemző heti vagy ritkább rendszerességű alkoholfogyasztás aránylag nagy mértékben 2019-ben, de 2021-ben a női válaszadóknál markáns ez az arány.
3. Nem fogyaszt alkoholt a nők meghatározó százaléka 2019-ben, viszont 2021-ben inkább a férfiaknál kimagasló az alkoholfogyasztás mellőzése.
4. Nemek szerinti megoszlásban látszik, hogy jelentősen kisebb hányada fogyaszt alkoholt mind a két csoportnak 2021-ben, mint 2019-ben. A rendszeres alkoholfogyasztás nagy mértékben a férfi populációnál csökkent.

5. A rendszeres, de nem napi rendszerességű alkoholfogyasztás mindegyik korcsoport esetében csökkent 2021-ben, illetve a napi rendszerességű még kevésbé számottevő, mint 2019-ben.
6. A 35-59 éves korcsoportnak meghatározó hányada hetente vagy ritkábban fogyaszt alkoholt a többi korcsoport relációjában, ami azzal magyarázható a fentiekkel összefüggésben, hogy 2019-hez mérten a fiatalabbaknál és idősebbeknél is mérséklődött az alkoholfogyasztás.
7. Nagyarányú absztinencia 2019-ben a középkorúaknál volt kimutatható. Jelentősen megnőtt azok aránya a mintában 2021-re, akik nem fogyasztanak egyáltalán alkoholt, ami főként a 18-34 év közötti és a legidősebb korcsoportoknál mutatható ki.
8. A különböző iskolai végzettségűek esetében nagy számban azok válaszoltak, akik a 12-x osztály: érettségi, felsőfokú szakképzés (OKJ), felsőfok iskolai végzettség csoportjához tartoznak. Esetükben 2021-re jelentősen mérséklődött a heti néhány alkalommal vagy annál ritkábban megvalósuló alkoholfogyasztás, illetve több, mint a háromszorosára nőtt az absztinensek aránya 2019-hez viszonyítva.
9. Az x-8 általános iskolai végzettségűek esetében az alkohol fogyasztást mellőzök aránya magas mind a két felmérésben, de 2019-ben kimagasló mértékben. 2021-re tovább mérséklődött az alacsonyabb iskolai végzettségűek alkoholfogyasztása.
10. Az 11 osztály: szakiskola iskolai végzettségű kategóriába eső válaszadóknál a rendszeres, de nem napi rendszerességű alkoholfogyasztás figyelemre méltó arányaiban a 2021-ben rögzített adatok tükrében, bár hányaduk 2019-re valamelyest csökkent.
11. A 2021-es kutatásban regionális bontásban mindenhol hasonló arányban csökkent a heti rendszerességű vagy ritkább alkoholfogyasztás, illetve a nem alkoholfogyasztók hányada mindenhol egységesen növekedett.
12. 2019-ben arányosítva kiemelten sokan fogyasztanak naponta alkoholt a fejletlen régiókban, ám ezekben a térségekben 2021-ben ez már nem kimutatható.
13. 2019-ben a fejlett régiókban hangsúlyosan nem fogyasztanak alkoholt, amely jelenség 2021-ben ezeken a helyeken továbbra is aránylag magas, de már nem kiemelkedő mértékű a többi régió viszonylatában.
14. Az elérő településtípusoknál általánosságban arányosan mérséklődött a heti vagy ritkább rendszerességű alkoholfogyasztás 2021-re, illetve az alkoholt nem fogyasztók aránya növekedett.
15. A megyei jogú városok esetében 2019-ben kiugróan nagy arányban fogyasztanak rendszeresen, de nem naponta alkoholt. 2021-ben is az ilyen típusú településeken a legmagasabb az arány, de már nem olyan markáns az eltérés a más típusú településekhez mérten.
16. Az egyéb városok nem mutatnak egyik kutatásban sem jelentős eltérést más településektől az alkohol fogyasztás gyakoriságában.
17. A kisebb településeken mérséklődött a legkisebb mértékben az alkoholfogyasztás, bár ez a tendencia itt is jelentősen. A napi rendszerességű alkoholfogyasztás kimagasló ezeken a helyeken elvileg, de az ilyen gyakoriságú fogyasztás kis esetszáma miatt a mintában, inkább a mérséklődő tendencia tekinthető relevánsnak.
18. A közepes- illetve a rossz anyagi helyzetűeknél érzékelhető kimagasló arányú napi rendszerességű alkoholfogyasztás 2019-ben, ami 2021-ben a rossz anyagi helyzetűek esetében kimutatható. Mind ehhez hozzá kell fűzni, hogy a rossz anyagi helyzetű válaszadóknál mérséklődött legnagyobb arányban az alkoholfogyasztás mértéke.
19. A jó anyagi helyzetű válaszadók 2019-ben a legtöbben és kiugróan magas arányban még heti gyakorisággal vagy ritkábban fogyasztanak alkoholt. 2021-ben az alkoholfogyasztás kerülése a leginkább jellemző az esetükben.

20. Általánosságban anyagi helyzettől függetlenül csökkent a mintában bekerült válaszadóknál az alkoholfogyasztás 2021-ben, ami feltehetőleg az egészségtudatosság nagymértékű növekedésére vezethető vissza.

A főbb megállapítások

1. Alapmegoszlások: **2019-ben a legtöbben heti gyakorisággal vagy annál ritkábban fogyasztanak alkoholt: 592 fő, és 2021-ben is a megkérdezettekre az ilyen gyakoriságú alkoholfogyasztás a legjellemzőbb: 337 fő. A 2021-es kutatásban magas azok aránya, akik nem fogyasztanak alkoholt (48.7 százalék), ami a többszöröse a 2019-ben kapott eredményeknek (16.7 százalék). 2021-ben a válaszadók közül jelentősen kevesebben fogyasztottak alkoholt, mint 2019-ben. Ez szembe megy az országos tendenciával, mely szerint az elmúlt két évben nőtt az alkoholfogyasztás. Ugyanakkor vegyük figyelembe, hogy a vizsgált csoport tudatosan vett részt testmozgás programokon, tehát szándékában áll az önfejlesztés, a jobb, sportosabb küllem elérése – melynek egyik legnagyobb ellensége az alkohol. Így az eredmények nem meglepőek.**

2. Nemek szerint: 2019-ben a férfiak a legnagyobb számban heti gyakorisággal vagy ritkábban fogyasztanak alkoholt (373 fő), 2021-ben nem fogyasztanak közülük a legtöbben (173 fő). A nők a 2019-es kutatásban heti gyakorisággal vagy ritkábban fogyasztanak alkoholt az esetek túlnyomó többségében (219 fő), és a 2021-es felmérésben nagyobbrészt egyáltalán nem isznak (159 fő).

A 2019-es felmérésben a férfi válaszadók voltak többségében, de 2021-ben a nemek aránya jóval kiegyenlítettebb, bár valamivel több esetben a nők kerültek be a felmérésbe. Napi rendszerességgel kis hányada fogyaszt alkoholt mind a két nemnek, ami 2021-ben még csökkent is, illetve az arány a nőknél alacsonyabb mind a két felmérésben. A heti rendszerességű alkoholfogyasztás 2019-ben inkább a férfiaknál magas arányú a nőkhöz mérten (63.0 százalék), míg 2021-ben ennek fordítottja állapítható meg (59.8 százalék). Azok esetében, akik nem fogyasztanak alkoholt is érzékelhető az arányok elmozdulása 2021-ben a férfiak javára (52.1 százalék), míg 2019-ben a nőkre volt ez inkább jellemző (59.8 százalék). A férfi válaszadók csoportján belül jelentősen csökkent az alkoholfogyasztás gyakorisága 2021-re, ami főként abból látszik, hogy több, mint a felük nem fogyaszt egyáltalán alkoholt. A nő nemű válaszadókat vizsgálva látható, hogy valamivel ritkábban fogyasztanak alkoholt rendszeresen 2021-ben, pontosan 14.5 százalékkal, és azok hányada is nőtt esetükben közel 20 százalékkal, akik nem fogyasztanak. Mindkét nem esetében csökkent azok száma a mintában, akik rendszeresen, de nem naponta fogyasztanak alkoholt és nőt azok száma, akik nem fogyasztanak, elsősorban a férfiakra kimutatható mértékben.

3. Korcsoportok szerint: Túlnyomó számban a 18-34 éves korcsoport tagjai 2019-ben heti vagy ritkább rendszerességgel fogyasztanak alkoholt (187 fő), és 2021-ben a legtöbben mellőzik az alkoholfogyasztást (110 fő). A 35-59 év közöttiek 2019-ben döntően heti rendszerességgel vagy ritkábban fogyasztanak alkoholt (254 fő), valamint erre a korcsoportra 2021-ben is a rendszeres, de nem napi használat jellemző a legnagyobb számban (198 fő). A 60-x évesek 2019-ben heti rendszerességgel fogyasztanak alkoholt főként (149 fő), illetve 2021-ben a legidősebb korcsoportban javarészt nem fogyasztanak alkoholt (76 fő).

A napi rendszerességű alkoholfogyasztás ugyan nőtt 2021-re a 35-59 év közöttiek esetében, de ez nem meghatározó mértékű. A heti rendszerességű vagy ritkább alkoholfogyasztás jelentősen magas a 35-59 éves válaszadók vonatkozásában (58.8 százalék), miközben párhuzamosan az absztinencia mértéke a 18-34 éves (33.4 százalék) és a 60-x éves (23.1

százalék) korcsoportok esetében feltűnően magas. A fiatalabb korcsoportban visszaesett a rendszeres alkoholfogyasztás mértéke kevesebb, mint a felére (43.4 százalék). A középkorúak esetében is mérséklődött az alkoholfogyasztás gyakorisága összességében a 2019-es eredményekhez mérten, de a heti vagy ritkább rendszerességű alkoholfogyasztás meghatározó a többi korcsoporthoz viszonyítva 2021-ben (56.4 százalék). Az idősebbeknél megfigyelhető, hogy jóval többen nem fogyasztanak alkoholt 2021-ben (57.6 százalék), mint a 2019-es mintavétel idején (11.4 százalék), illetve annak rendszeressége is visszaesett. A nagy arányú visszaesés a rendszeres alkoholfogyasztásban a 2021-es adatfelvételkor valószínűleg az alkohol egészségkárosító hatásainak kerülésére való törekvéssel is magyarázható a különböző korcsoportoknál.

4. Iskolai végzettség szerint: Az x-8 osztályt végzetteknél a legtöbben 2019-ben heti rendszerességgel vagy ritkábban fogyasztanak alkoholt (82 fő), míg a legalacsonyabb iskolai végzettségűek jobbára számszerűleg 2021-ben nem fogyasztanak (37 fő). A 11 osztály: szakiskolai végzettségűek 2019-ben a legszámosabban heti rendszerességgel vagy ritkábban fogyasztanak alkoholt (134 fő), valamint 2021-ben az ilyen végzettségű válaszadóknál ugyancsak a rendszeres, de nem napi szintű alkoholfogyasztás fordul elő a legmagasabb esetszámban (76 fő). A 12-x osztályt végzettek a 2019-es felmérésben javarészt heti rendszerességgel vagy ritkábban fogyasztanak alkoholt (377 fő), és a 2021-es felmérésben a legmagasabb végzettségűek jobbára nem fogyasztanak alkoholt (245 fő).

Az alkoholfogyasztás gyakoriságában nincs különösebb szórás a különböző iskolai végzettségűek válaszainak megoszlását vizsgálva, mivel a magasabb iskolai végzettségűek tekintélyes arányban kerültek be a 2019-es és a 2021-es mintába. Érdemes az alkoholfogyasztás gyakoriságánál azért megjegyezni, hogy 2019-ben nem fogyasztottak alkoholt az x-8 osztályt végzettek nagy arányban (23.5), és 2021-ben heti vagy ritkább rendszerességgel alkoholt a 11 osztály: szakiskolát végzettek tekintélyes hányada fogyasztott a különböző iskolai végzettségeket alaposabban szemügyre véve (22.5 százalék). A legalacsonyabb iskolai végzettségűek esetében a rendszeres alkoholfogyasztás mértéke mérséklődött, illetve az alkoholfogyasztás mellőzése is növekedett az ilyen végzettségű válaszadók csoportjánál 2021-re (arányaiban a kétszeresére), a 2019-ben mért jellemzően absztinens magatartásuk mellett is. A 11 osztály: szakiskolai végzettségűek csoportjánál is csökkent a rendszeres alkoholfogyasztás mértéke és nőtt azoké, akik nem fogyasztanak alkoholt, de a heti rendszerességű fogyasztás náluk feltűnő mértékű mind a két kutatásban a másik két iskolai végzettségű csoporthoz mérten. A magasabb iskolai végzettségűeknél csökkent azok aránya, akik rendszeresen fogyasztanak alkoholt, és rendkívüli mértékben nőtt az azt mellőzök száma. A 2019-es és a 2021-es adatfelvétel során a kutatásban megkérdezettek válaszainál az alacsonyabb iskolai végzettségűek mérsékelten, sőt nagy arányban egyáltalán nem fogyasztanak alkoholt, ami részben igaz a 12-x osztályt végzettek esetében is. A szakiskolai végzettségűeknél a heti rendszerességű alkoholfogyasztás kimagasló 2021-ben, bár aránylag csökkent ennek mértéke a 2019-es adatokat is mérlegelve.

5. Régiók szerint: A fejlett régiókban túlnyomó többségében heti gyakorisággal vagy ritkábban fogyasztanak alkoholt a 2019-ben megkérdezettek esetében (236 fő), illetve a fejlett régiókban 2021-ben megkérdezettek esetében az alkoholfogyasztás mellőzése fordul elő számszerűleg a legtöbbször (146 fő). A közepesen fejlett régiókban élők közül a legtöbben rendszeresen, de nem naponta fogyasztanak alkoholt a 2019-es adatok alapján, valamint az ilyen régiókban élőknél 2021-ben szintén a heti rendszerességű vagy ritkább alkoholfogyasztás a legszámottevőbb. A fejletlen régiókban 2019-ben zömében heti gyakorisággal vagy ritkábban fogyasztanak alkoholt (219 fő), és 2021-ben ezekben a

régiókban javarészt ismételten a heti vagy ritkább gyakoriságú alkoholfogyasztás számszerűsíthető (126 fő).

Az alkoholfogyasztás gyakorisága 2021-ben jóval kiegyensúlyozottabb képet mutat a különféle régiókban, mint 2019-ben, amikor a napi rendszerességű fogyasztás aránya a fejletlen régiókban látványos mértékű, és az alkoholt egyáltalán nem fogyasztók aránya a fejlett régiókban. Mindegyik típusú régióban tehát visszaesett a rendszeres alkoholfogyasztás és nőtt az alkoholt nem fogyasztók aránya 2021-re. 2019-ben a fejlett régiókban élő válaszadók feltűnő hányada nem fogyasztott alkoholt a többi régióban élőkhöz mérten (20.6 százalék), de ez már nem kimagasló tendencia 2021-ben, bár a legnagyobb arányú maradt regionális szinten (51.6 százalék). A 2019-es mintában a fejletlen régiók lakosai fogyasztanak arányosítva jellemzően naponta alkoholt (13.8 százalék), viszont 2021-re minden tekintetben mérséklődött náluk is az alkoholfogyasztás, így ez a differencia nem látszik már a többi régióhoz viszonyítva. Az országos alkoholfogyasztás mértéke az eladási statisztikák ismeretében 2020-ban a karantén helyzet hatására (annak elején és végén) jelentősen megnövekedett, de ezzel ellentétes fogyasztói attitűd mutatkozik regionális bontásban hasonló arányban a sportolás iránt fogékonyabb válaszadóknál a 2021-es felmérésben, így bizonyos értelemben országos szinten is.

6. Település típusok szerint: A megyei jogú város, megyeszékhely település típus lakói 2019-ben főképpen heti gyakorisággal vagy ritkábban fogyasztanak alkoholt (199 fő), ezenkívül 2021-ben az ilyen település típus esetében az alkoholfogyasztás kihagyása a legszámottevőbb (57 fő). Az egyéb városokban élők között 2019-ben a heti vagy ritkább gyakoriságú alkoholfogyasztás a legelterjedtebb (148 fő), és 2021-ben az ilyen helyeken lakóknál az absztinencia fordul elő leginkább (146 fő). A legkisebb település típust szemügyre véve 2019-ben többségükben rendszeresen, de nem naponta fogyasztanak alkoholt (244 fő), emellett ennél a típusnál 2021-ben is abszolút mértékben a heti vagy ritkább gyakoriság maradt jellemző (135 fő).

Az alkoholfogyasztás rendszerességét jobban szemügyre véve látható, hogy heti vagy ritkább rendszerességgel 2019-ben a megyei jogú városok, megyeszékhelyek település típusába tömörülő válaszadók, és 2021-ben napi rendszerességgel a községeken vagy kisebb településeken lakó válaszadók esetében beszélhetünk arányaiban nyomatékos eltérésről. A rendszeres, de nem napi szintű alkoholfogyasztás visszaesett mindegyik település típusnál 2021-ben, elsősorban megyei jogú városok, megyeszékhelyek vonatkozásában a 2019-es adatok tükrében, mert ezeknek a helyeknek kiugróan magas hányadára, a 83.3 százalékára volt jellemző az ilyen gyakoriságú alkoholfogyasztás, ami 46.4 százalékra módosult. Az egyéb város típusú településen élőknél kiegyensúlyozott az alkoholfogyasztás mérséklődése a többi településsel összevont átlagához viszonyítva. A legkisebb településeken a napi rendszerességű alkoholfogyasztás relatíve magas arányú 2021-ben (3.7 százalék), de ez a kis esetszám miatt nem sokat nyom a latba. A községek vagy kisebb települések relációjában is mérséklődött az alkoholfogyasztás általánosságban, bár nem olyan mértékben, mint a nagyobb típusú településeknél.

7. Anyagi helyzet szerint: A jó anyagi helyzetű válaszadók elsősorban heti gyakorisággal vagy ritkábban fogyasztanak alkoholt (203 fő), és 2021-ben jellemzően egyáltalán (204 fő). A közepes anyagi helyzetűeknél a 2019-es felmérésben a rendszeres, de nem napi alkoholfogyasztás a leggyakoribb (131 fő), illetve a 2021-es felmérésben az ilyen anyagi helyzetűeknél ugyancsak a heti vagy ritkább alkoholfogyasztás jelezhető abszolút számokban nagyobb részüknél (56 fő). A rossz anyagi helyzetűek 2019-ben mindenekelőtt heti

gyakorisággal vagy ritkábban fogyasztanak alkoholt (78 fő), ezenkívül 2021-ben egyáltalán nem fogyasztanak alkoholt jobbára (81 fő).

Naponta kimagaslóan sokan fogyasztanak alkoholt a mintában a közepes- és a rossz anyagi helyzetűek 2019-ben, de ilyen gyakoriságánál már csak a rossz gazdasági helyzetűeknél van releváns eltérés 2021-ben. Heti gyakoriságú vagy ritkább alkoholfogyasztás jellemző a kérdőívet kitöltők közül a 2019-es kutatásban a jó anyagi körülményekkel rendelkezőre. A jó anyagi helyzetben élőknél markáns volt a rendszeres, de nem napi szintű alkoholfogyasztás 2019-ben, ami 2021-re visszaesett 80.8 százalékról 49.5 százalékra, mindezzel párhuzamosan az alkoholfogyasztást kerülők aránya nőtt náluk. A közepes anyagi helyzetűek alkoholfogyasztás rendszerességének tendenciájában 2019-ben kiütközött a napi rendszerességű fogyasztás magas aránya, ugyanakkor esetükben 2021-re a rendszeres fogyasztás valamelyest csökkenő irányvonalat vett fel, és az alkoholt nem fogyasztók aránya nagyjából a duplájára emelkedett, 20.3 százalékról 41.6 százalékra. A rossz anyagi helyzetűek jókora hányada 2019-ben naponta fogyaszt alkoholt, ami 2021-ben is jelentkezik arányaiban, de összességben mégis náluk esett vissza a legnagyobb százalékban az alkoholfogyasztás. A 2019-es felmérésben a válaszadók jelentős hányada költ alkoholra, de arányuk 2021-re jelentősen visszaesik, ami a körülményeket mérlegelve nem annyira az anyagi megfontolásokra, mint inkább feltételezhetően az egészségmegőrzésnek nagyobb jelentőséget tulajdonító válaszadókra vezethető vissza.

A 19. kérdés: Dohányzik-e Ön?

ABSTRACT

1. A válaszadók közül a legtöbben 2019-ben napi 20 db cigarettát vagy még többet fogyasztanak. A nem dohányzók aránya 2021-es kutatásban több, mint a kétszerese a 2019-es kutatásban mérthez képest.
2. A 2019-es felmérésben a férfiak jelentős hányada rendszeresen dohányzott, illetve számszerűleg jóval nagyobb számban kerültek be a mintába, mint a nők. Esetükben 2021-ben a nemdohányzás aránya kimagasló.
3. A 2019-es kutatásban a női válaszadók jellemzően nem dohányoznak, ami számszerűleg 2021-ben is meghatározó náluk. 2021-ben feltűnően magas viszont a nőknél az alkalmi dohányosok aránya.
4. Az összes korcsoport esetében mérséklődött a nem dohányzók aránya a későbbi felmérés idejére, ami a 18-34 éves korcsoport esetében mutatható ki a legmarkánsabban, mert közel a háromnegyedük kerüli ezt a szokást.
5. A fiatalabb válaszadók meghatározó hányadára igaz az alkalmi dohányzás mind a két kutatásban, ami visszavezethető többek között arra, hogy ritkábban alakult ki esetükben súlyos függőség a dohányzástól, de alkalmanként rágyújtanak.
6. A középkorúak 2019-es felmérésben a legtöbben napi 20 db vagy több cigarettát fogyasztanak, de a 2021-es felmérésben a nemdohányzás a legelterjedtebb esetükben.
7. A legidősebb korosztályban a legtöbben 2019-ben sokat dohányoznak, de csak 2021-ben kimagasló náluk ennek aránya a többi korcsoporthoz mérten, és számszerűleg a dohányzás mellőzése párhuzamosan növekedett. Feltételezhető, hogy aki ennek az egészségkárosító szokásnak a rabja marad az inkább már erős dohányos abban az életkorban.

8. A rendszeres dohányzás 2019-ben feltűnő mértékben jellemző az x-8 osztályt végzettekre, illetve a 11 osztályt: szakiskolát végzettekre, és az előbbiekre az alkalmi dohányzás nem túl nagy arányban.
9. A magasabb iskolai végzettségűeknél kiemelkedő a nemdohányzás aránya 2019-ben, és rájuk 2021-ben ez jellemző a legnagyobb számban, de a más iskolai végzettségűekhez mérten nem kimagasló hányadukra.
10. A két kutatás eredményeit tüzetesebben szemügyre véve az rajzolódik ki, hogy a magasabb iskolai végzettségűekre kevésbé jellemző a rendszeres dohányzás, és 2021-re jelentősen megnőtt mindegyik csoportnál a nemdohányzók aránya.
11. A fejlett régiókban 2019-ben az alkalmi dohányzás és dohányzás kihagyása elég jellemző, de 2021-ben már a régiók átlagához mérten nem figyelhető meg hasonló. A legtöbben az ott lakók közül nem dohányoznak mind a két felmérésben.
12. A közepesen fejlett régiókban mérséklődött a cigaretta fogyasztás 2021-re, de egyik kutatásban sem figyelhető meg ennél a populációnál nagy súlyú eltérés a válaszok megoszlásában.
13. A fejletlen régiók lakói rendszerint sokat dohányoznak 2019-ben, de 2021-ben inkább az alkalmi dohányzásnál látszik arányaiban figyelemre méltó eltérés az ott élőknél.
14. A nemdohányzás abszolút számokat nézve a leggyakoribb esetben fordul elő mindegyik régió típusnál külön-külön 2021-ben, de egyiknek sem kiugróan magas hányadánál.
15. A megyei jogú város, megyeszékhely település típusra 2019-es felmérésben a rendszeres dohányzás volt jellemző, ami 2021-es felmérésben jelentősen alábbhagyott, ami elsősorban a nemdohányzók nagy számából látszik. Az alkalmi dohányzás tekintélyes ezeken a helyeken 2021-ben mindezek mellett.
16. Az egyéb városokra jellemző arányaiban főképpen a nemdohányzás mind a két kutatásban, ami egyre nagyobb teret hódít magának ezeken a helyeken az adatok tükrében.
17. A község vagy kisebb településeken lakók relatíve sokan dohányoznak alkalmanként 2019-ben, és 2021-ben rendszeresen. Mindez annak ellenére is kimutatható, hogy a nemdohányzás mértéke az ilyen településeken is jelentősen emelkedett.
18. A jó anyagi helyzetben lévők rendkívül magas hányada nem dohányzik 2019-ben, ami még inkább hangsúlyossá vált a 2021-es kutatásban.
19. A közepes anyagi helyzetűek esetében általánosságban nőtt a nem dohányzók száma. Az ebbe a jövedelmi kategóriába tartozók számszerű többsége gyakran dohányzik a 2019-es felmérésben, ami 2021-ben visszaköszön náluk a rendszeres dohányzás kiugró arányában.
20. A rossz anyagi helyzetben lévőkről kijelenthető mindkettő felmérés alapján, hogy figyelemfelkeltő hányaduk sűrűn fogyaszt dohánytermékeket.

A főbb megállapítások

1. Alapmegoszlások: **2019-ben a legtöbben napi 20 db vagy több cigarettát fogyasztanak el: 348 fő, viszont 2021-ben a legnagyobb számban nem dohányoznak a válaszadók: 468 fő. A dohányosok aránya mérséklődött 2021-ben a 2019-es felméréshez mérten 64.2 százalékról 31.5 százalékra. A válaszadók közül sokkal kevesebben dohányoznak 2021-ben.**

2. Nemek szerint: 2019-ben a legtöbb férfi napi 20 db vagy több cigarettát szív el (243 fő), illetve 2021-ben a férfiak számszerű többsége egyáltalán nem dohányzik (234 fő). A 2019-es felmérésben a nők legtöbbször nem dohányoznak (142 fő), és 2021-ben is a nők főképpen nem dohányoznak (234 fő).

2019-ben sokkal nagyobb arányban dohányoznak gyakran a férfiak, mint a nők, viszont 2021-ben az alkalmi dohányzás tekintetében kimagaslanak a nők. A nem dohányzás 2019-ben a nők viszonylag magas hányadára jellemző, míg 2021-ben a dohányzás mellőzésének mértéke számszerűleg kiegyenlített, de viszonyszámokat nézve már a férfiak magas hányadára jellemző. 2019-ben elmondható, hogy a férfiak jókora hányada napi 20 db vagy több cigarettát fogyaszt (51.3 százalék), viszont 2021-ben inkább kulcsfontosságú a férfiaknál a nemdohányzók szegmense (72.4 százalék). A női válaszadók a 2019-es kutatásban jellemzően mellőzik a dohányzást (44.1 százalék), és bár 2021-ben is sokukra jellemző ez, mégis az alkalmi dohányosok hányada számottevő náluk (14.1 százalék). Érdemes mind ehhez hozzáfűzni, hogy a 2019-es felmérésbe nagyobb súllyal kerültek be a férfiak, mint a nők, viszont 2021-ben már kiegyensúlyozottabb a nemek aránya, bár a nők vannak valamivel többen.

3. Korcsoportok szerint: **A 18-34 éves korcsoportban 2019-ben a leggyakrabban napi 20 db vagy több cigarettát szívnak el (99 fő), és 2021-ben a fiatalabb korcsoport tagjai jobbára nem dohányoznak (146 fő).** Az abszolút számokból az látszik, hogy 35-59 év között 2019-ben döntően gyakran dohányoznak (158 fő), illetve 2021-ben a középkorúak kimutathatóan inkább nem dohányoznak (245 fő). A 60-x éves korcsoportba tartozó válaszadók 2019-ben javarészt napi 20 db vagy több cigarettát szívnak el (89 fő), valamint 2021-ben nagyobbrészt nem dohányoznak (75 fő).

A gyakori dohányzás mind a két kutatásban a 35-59 éves korcsoportra jellemző számszerűleg döntően, viszont 2021-ben a 60-x év éves korcsoportnál meghatározó arányú. Az alkalmi dohányzás a két felmérésben egyaránt a fiatalabb korcsoport sajátossága a viszonyszámokat tanulmányozva, és 2021-ben a nemdohányzás ennél a korcsoportnál tekinthető jellegzetesnek. A fiatalabb korcsoportban sokan dohányoznak a 2019-es kutatásban, ami jelentősen visszaesett 2021-ben náluk, hiszen 74.5 százalékuk eleve kerüli a dohányzást. A 18-34 évesek esetében az alkalmi dohányzás aránya bár csökkenő tendenciát mutat, 26.1 százalékról 16.3 százalékra mérséklődött, mégis lényeges mind a két felmérésben a többi korcsoport relációjában. Ez alapján elképzelhető, hogy az alkalmi dohányzást még nem érzik problémásnak, valamint azért is kevésbé gyakori a dohánytermékek fogyasztása, mert valószínűleg még nem alakult ki komoly függőség olyan korban. Feltételezhető, hogy a fiatalabbakat a dohányzás egészségkárosító hatása kevésbé tartja vissza ettől a szokástól, de a főként légzési elégtelenséggel járó járvány rájuk is kifejtette a hatását 2021-re. A középkorúaknál a dohányosok száma közel a felére esett vissza 2021-re, és feltűnő arányeltolódásról náluk egyik kutatás alapján sem lehet számot adni. A legidősebb korcsoportnál relatív nagy arányú a gyakori dohányzás 2021-ben, annak ellenére is, hogy 2019-hez mérten ez 45.9 százalékról 35.3 százalékra csökkent körükben, és több, mint a felük nem dohányzik. Elképzelhető, hogy aki olyan idősen dohányzik, azok közül elsősorban a sokat dohányzók tartják meg az egészségkárosító szokásukat.

4. Iskolai végzettség szerint: A 8 osztályt vagy kevesebbet végzettek nagyrészt napi 20 db vagy több cigarettát szívnak el 2019-ben (71 fő), illetve az alacsony iskolai végzettségűek 2021-ben rendszerint nem dohányoznak (52 fő). A 11 osztályos: szakiskolai végzettségűeknél a 2019-es kutatásban a legszámottevőbb esetben a sokat dohányzók fordulnak elő (88 fő), ezenkívül a 2021-es kutatásban ennél az iskolai végzettségnél javarészt a nemdohányosok képviseltetik magukat (79 fő). A 12-x osztály: érettségi, felsőfokú szakképzés (OKJ), felsőfok iskolai végzettséggel rendelkező válaszadók 2019-ben jellemzően nem dohányoznak (205 fő), ami 2021-ben is igaz az ilyen végzettségűekre (337 fő).

2019-ben a kevesebb osztályt végzettek (55.5 százalék) feltűnően sokat dohányoznak arányaiban a magasabb iskolai végzettségűekhez mérten, ezzel szemben 2021-ben hasonló tendencia nem látszik az eredményekből. A 2019-es felmérésben a 11 osztályt: szakiskolát végzettek kiterjedt része gyakran dohányzik (50.6 százalék), illetve alkalmanként is befolyásos részük (26.4 százalék), habár a 2021-es felmérésben ez nem figyelhető meg ilyen kiugróan. A 12-x osztályt végzettek tetemes hányada nem dohányzik a 2019-es kutatásban (41.3 százalék), viszont 2021-ben ez nem olyan kimagasló a másik két iskolai végzettségű csoporthoz viszonyítva. Jelentősen növekedett azok száma, akik nem dohányoznak 2021-ben, ami a különböző iskolai végzettségű csoportokat vizsgálva főként az alacsonyabb végzettségűeknél feltűnő mértékű, például az x-8 osztályt végzettek esetében 31.2 százalékról 74.3 százalékra nőtt. A 12-x osztályt végzetteknél meghatározó volt a 2019-ben a többi csoporthoz mérten a nemdohányzás mértéke, ami náluk a legmagasabb számszerűleg 2021-ben is, de már nem feltűnően magas arányában. Mindenesetre elmondható, hogy mind a két felmérésben a magasabb iskolai végzettségűek ritkábban dohányoznak.

5. Régiók szerint: A fejlett régiókban leginkább nem dohányoznak 2019-ben (143 fő), valamint ezekben a régiókban 2021-ben sem (203 fő). A közepesen fejlett régiókban a 2019-es kutatásban főképpen napi 20 db vagy több cigarettát fogyasztottak (93 fő), és a 2021-es kutatásban az ezeken a helyeken élők nem fogyasztanak dohányterméket (94 fő). A fejletlen régiókban 2019-ben abszolút mértékben a sokat dohányzók számszerűsíthetőek (165 fő), emellett 2021-ben az ott élőknél a nemdohányzás számottevő elsősorban (171 fő).

Sokat dohányoznak a fejletlen régiókban élők 2019-ben, viszont magas arányuk 2021-ben már az alkalmi dohányzásban nyilvánul meg. Az alkalmi dohányzás kategóriájában megemlítendőek még fejlett régiók 2019-ben. A nemdohányosok jelentős aránya a fejlett régiókban helyezkedik el 2019-ben, viszont a dohányzás mellőzése nem érdemleges arányaiban 2021-ben semelyik régióban. A fejlett régiókban kimutatható a tendencia, hogy jelentősen mérséklődött az alkalmi dohányosok aránya 2021-re, amikor már csak 8.0 százalékos, miközben 2019-ben még jól látható ez a gyakoriság regionális viszonylatban, amikor 24.5 százalékos. A nemdohányzók aránya kimagasló az ott élőknél még 2019-ben, és habár arányuk nőtt 46.1 százalékról 70.7 százalékra, de már a többi régióhoz viszonyítva egyenletesebb képet mutatnak. A közepesen fejlett régiókban a nemdohányzók aránya sokat nőtt 2021-re és a sokat dohányzóké visszaesett, de egyik kutatásban sem tekinthető egyik dohányzási szokásokra vonatkozó kategóriánál sem nagy súlyúnak a hányaduk. A fejletlen régiókban jelentősen visszafogott lett 2021-re a gyakori dohányzók aránya, ami még 55.0 százalékukra volt 2019-ben jellemző, viszont az alkalmi dohányzás kapcsán még kimutatható 15.3 százalékban, hogy nyomós részben azért meghatározó az itt élőknél a cigaretta fogyasztás. A fejlett régiókban úgy látszik az adatokból, hogy jellemzően mellőzik a dohányzást, ameddig a fejletlen régiókban a dohánytermékek fokozott fogyasztása jellemző, bár azokon a helyeken is nőtt a nemdohányzás mértéke.

6. Település típusok szerint: A megyei jogú város, megyeszékhely települések lakosai 2019-ben gyakran dohányoznak nagyrészt (134 fő), és 2021-ben az ilyen településeken nem dohányoznak jobbára (69 fő). Az egyéb város település típusok populációjáról elmondható, hogy 2019-ben az esetek döntő többségében nem dohányoznak (109 fő), illetve 2021-ben is az ott élők zömére ez megállapítható (203 fő). A községek vagy kisebb települések lakosai főként erős dohányosok a 2019-es felmérésben (133 fő), illetve az ott lakók a legszámottevő mértékben nem dohányoznak a 2021-es felmérésben (177 fő).

A sokat dohányzók esetében kimutatható, hogy a hangsúly a megyei jogú város, megyeszékhely településtípusról átkerült a község vagy kisebb település típusra 2021-ben a 2019-ben végzett kutatással ellentétben. A mérsékelt dohányzásnál ennek fordítottja játszódott le, tehát az arányok eltolódtak a község vagy kisebb település típusról a megyei jogú város, megyeszékhely település típusra. A dohányzás mellőzése az egyéb városokban aránylag magas mind a két felmérés esetében. A megyei jogú városokban, megyeszékhelyekben élő közösségek esetében a rendszeres dohányzás aránylag magas 2019-ben, ami 2021-re visszaesik 56.1 százalékról 20.0 százalékra, de az alkalmi dohányzás esetében még kimutatható a dohányzásra való hajlam. Az egyéb városoknál mind a két felmérésben markáns a nemdohányzók hányada a többi település típushoz mérten, ami náluk 52.4 százalékról 75.7 százalékra nőtt. A kisebb településeken az alkalmi dohányzás jellemző aránylag nagy mértékben 2019-ben, de 2021-ben már a rendszeres dohányzás, bár arányuk csökkent ezen a település típuson belül. A nemdohányzás mértéke a legtöbbet a megye jogú városokban, megyeszékhelyekben nőtt 2021-re, de még mindig jócskán az átlag alatt marad, főként az egyéb városok miatt.

7. Anyagi helyzet szerint: A jómódúak közül a leggyakrabban nem dohányoznak 2019-ben (184 fő), és 2021-ben is a jó anyagi helyzetű válaszadókra számszerűleg ez a jellemző (307 fő). A közepes anyagi helyzetűekről elmondható, hogy a 2019-es felmérésben nagyrész sokat dohányoznak (82 fő), illetve a 2021-es felmérésben jórészt nem dohányoznak (61 fő). A rossz anyagi helyzetűek nagy általánosságban gyakran dohányoznak 2019-ben (148 fő), valamint a rossz anyagi helyzetben lévők az abszolút számok tekintetében jobbára nem dohányoznak 2021-ben (94 fő).

A rendszeres dohányzás mind a kettő felmérésben a rossz anyagi helyzetűek jelentős hányadára jellemző, illetve a 2021-es felmérésben a közepes anyagi helyzetűekre is. A dohányzás mellőzése a jó anyagi helyzetűeknél kiemelkedő arányú a 2019-es és a 2021-es kutatásban egyaránt. A jó anyagi helyzetű válaszadóknál a nemdohányzók száma sokat nőt és meghatározó arányuk a kevésbé jó anyagi helyzetűekhez viszonyítva, 48.7 százalékról 2021-re 75.1 százalékra. A közepes anyagi helyzetűeknél szintén nőtt a nemdohányzók aránya, de a 2021-es kutatásban a rendszeres dohányzás jelentős hányaduknál (31.7 százalék) tipikusnak mondható. A rossz anyagi helyzetűeknél erőteljes arányiban a gyakori dohányzás 2019-ben, ami mérséklődött ugyan 2021-re 71.2 százalékról 33.1 százalékra, de továbbra is előtérbe állítható. Elmondható a két kutatás eredményeinek ismeretében, hogy a jó anyagi helyzetűek sokkal kisebb arányban dohányoznak, mint a rossz anyagi helyzetben lévők.

A 20. kérdés: Testtömeg

ABSTRACT

1. A válaszadók testtömegét vizsgálva látható, hogy a soványság esetei gyakorlatilag hiányoznak. A 2021-es kutatásban arányaiban valamivel több túlsúlyos- vagy elhízott válaszadó vett részt, mint a 2019-esben.
2. A normál testtömegű válaszadók jelentős része nő a 2019-es kutatásban. A női válaszadók esetében 2021-ben nagyságrendileg egyenlő arányban szerepelnek a mintában normál testsúlyú, illetve elhízott válaszadók.

3. A férfi válaszadók esetében felülreprezentáltak a túlsúlyosak mind a két felmérésben.
4. A 18-34 éves korcsoportnak kimagasló hányada normál testtömegű mind a két kutatásban.
5. A középkorú válaszadók többsége túlsúlyos 2019-ben és 2021-ben egyaránt.
6. A 60-x évesek figyelemre fontos hányada elhízott volt a 2021-es kutatásban. Az idősebb korcsoportban az átlaghoz mérten valamivel kevesebb a normál testtömegű válaszadó.
7. Az iskolai végzettségek tekintetében komoly eltérés van a kérdőíves adatfelvételek kapott eredményei között.
8. A 8 osztályt vagy kevesebbet végzettek az abszolút számokat tekintve leginkább normál testalkatúak 2019-ben, emellett 2021-ben inkább elhízottak.
9. A szakiskolát végzettek döntően túlsúlyosak voltak a 2019-es kutatásban, de 2021-ben aránylag sokan normál testalkatúak közülük.
10. A magasabb iskolai végzettségűek többségükben a 2019-es felmérésben normál testalkatúak, viszont a 2021-es felmérésben arányaiban is kimagaslóan túlsúlyosak.
11. A fejlett régiókban a normál testsúlyúak és a túlsúlyosak közel azonos számú esetben fordulnak elő külön-külön a kutatásokban. A normál testsúlyúak aránya ezekben a régiókban a 2021-es felmérésben kiemelkedő.
12. A fejletlen régiókban az elhízottak aránya kiemelkedő 2019-ben, illetve az ott élők túlsúlyosak 2021-ben a legtöbben. Az ottani lakosoknál valamivel jelentősebb a normálisnál nagyobb testtömegük aránya, mint a fejlett régióknál.
13. A közepesen fejlett régiókban megfordultak a testtömeg vonatkozásában az arányok. 2019-ben a normál testsúlyúak száma magas aránylag, 2021-ben viszont meg az elhízottaké.
14. A különböző településtípusokon egységesen magasabb a túlsúlyosak aránya 2021-ben, mint 2019-ben. Elsősorban ez az abszolút számok révén ez az egyéb városoknál mutatható ki.
15. 2019-ben a egyéb városokban élőknél a normál testsúlyúak aránya kiemelkedő.
15. A megyei jogú város, megyeszékhely lakosainak vonatkozásában 2019-ben az elhízottak aránya volt az átlagnál jóval magasabb. 2021-ben nem lehet az ilyen település típusoknál hasonlót megállapítani.
16. A kisebb település típuson élők 2019-ben a legtöbb esetben normál testtömegűek. A 2021-es felmérésben kevesebb, mint az ott lakó válaszadók 20 százaléka ilyen testalkatú.
17. A jó anyagi helyzetű válaszadóknál megatározó azok aránya mind a két kutatásban, akik normál testtömegűek.
18. A közepes anyagi helyzetűeknél több esetben kerültek be a mintába az ideális testtömegnél nagyobbal rendelkezők. 2021-ben náluk az elhízottak aránya kirívó.
19. A rossz jövedelmi helyzetű megkérdezettek komoly hányada elhízott a 2019-es felmérésben. Az ilyen jövedelmi helyzetűek a 2021-es felmérésben viszont aránylag magas számban inkább túlsúlyosak.
20. A túlsúlyosak és elhízottak aránya mivel jóval nagyobb a 2021-es kutatásban a 2019-eshez mérten, így ez egyféle magyarázatot jelenthet arra nézve, hogy miért gondolják jóval többen úgy, hogy nagyon sokat tehetnek az egészségükért. Mivel az egészséges életmódra való törekvésük magasabb szinten van a válaszadóknak, ami részben saját elhatározásukra, részben a járvány helyzet miatti kényszerre vezethető vissza, így ez a táplálkozással- illetve káros szenvedélyeikkel kapcsolatos szokásaikon is meglátszik. (Egyedül a krónikus betegségek alacsony számát ez nem igazán magyarázza meg önmagában.)

A főbb megállapítások

1. Alapmegoszlások: **A válaszadók testtömegét vizsgálva látható, hogy a soványság esetei gyakorlatilag hiányoznak. 2019-ben normál testsúlyú 38.5 százalék, túlsúlyos 34.7 százalék és elhízott összesen 26.5 százalék. 2021-ben normál testsúlyú 27.2 százalék, túlsúlyos 46.0 százalék és elhízott összesen 26.6 százalék.**

2019-ben az esetek többségében normál testsúlyúak voltak a válaszadók, míg 2021-ben többnyire túlsúlyosak. 2021-ben több túlsúlyos- vagy elhízott vett részt a felmérésben (összesen: 61.3 százalék), mint 2019-ben (összesen: 72.7 százalék).

2. Nemek szerint: 2019-ben a férfiak leggyakrabban túlsúlyosak (161 fő), illetve 2021-ben is a férfi válaszadók zömében túlsúlyosak (143 fő). A nők legszámottevőbb része normál testalkatú a 2019-es felmérésben (139 fő), emellett 2021-ben a nők többségükben túlsúlyosak (131 fő).

A normál testsúlyú válaszadók aránylag jelentős része 2019-ben nő, ami 2021-ben nem mutatható ki, mert akkor hasonló a normál testsúlyú és elhízott válaszadók száma mindkét nem esetében. A túlsúlyos válaszadók közül felülreprezentáltak a férfiak egyaránt a két kutatásban. Az elhízott válaszadók nagyobb része 2019-ben férfi, míg 2021-ben nő, de egyik felmérésben sem markáns az eltérés a két nemnél. A férfiak kulcsfontosságú hányada túlsúlyos a 2019-es kutatásban (45.9 százalék) és a 2021-es kutatásban szintúgy (52.4 százalék). A női válaszadók kapcsán az írható le, hogy alapvető hányaduk normál testalkatú 2019-ben (57.0 százalék). Összességében a férfiak jóval nagyobb arányban haladják meg a normál testsúlyt a két kutatásban, mint a nők, bár a 2021-es kutatásban a nőknél is összeségében sok esetben van eltérés a normál testsúlytól.

3. Korcsoportok szerint: A 18-34 évesek legtöbbször normál testalkatúak 2019-ben (93 fő), illetve 2021-ben a fiatalabb korcsoportból egyenlő számban kerültek be a felmérésbe normál testsúlyú és túlsúlyos válaszadók (64-64 fő). A 35-59 év közöttiek jellemzően túlsúlyosak 2019-ben (103 fő), és 2021-ben a középkorúak legnagyobb része szintén túlsúlyos (149 fő). A 60-x éves korcsoportban döntően elhízottak a 2019-es felmérésben (51 fő), emellett az idősebbek a 2021-es felmérésben leginkább túlsúlyosak (61 fő).

A 18-34 éves korcsoportban felülreprezentáltak a normál testsúlyúak mind a 2019-es felmérésben (47.2 százalék), mind a 2021-esben (38.8 százalék). A középkorúakkal kapcsolatban nem mutatható ki számottevő mértékű eltérés az átlagtól. Az idősebb korcsoportban nagy arányban elhízottak a 2019-es kutatásban (40.5 százalék), viszont 2021-ben ennél a korcsoportnál kimagasló arányeltolódás nincs (bár az elhízottak aránya náluk 54.0 százalék). Az idősebb korcsoportnál jellemző, hogy némileg az átlagosnál kevesebb köztük a normál testalkatú válaszadó. 2019-ben a testtömeg kategóriák megoszlása az eltérő korcsoportoknál viszonylag kiegyensúlyozott a normál és túlsúlyos testtömegek között, azonban 2021-ben a válaszadók közel fele túlsúlyos. A túlsúlyos testtömeg kategóriában érdemes megjegyezni, hogy egyik korcsoportnál sem jelentkezik meghatározó eltérést az átlagtól, még 2021-ben sem.

4. Iskolai végzettség szerint: Az x-8 osztályt végzettek legtöbben normál testsúlyúak 2019-ben (36 fő), és az alacsonyabb iskolai végzettségűek nagyobbrészt túlsúlyosak 2021-ben (31 fő). A 11 osztályt: szakiskolát végzettek 2019-ben javarészt túlsúlyosak (60 fő), emellett az ilyen végzettségűek 2021-ben normál testalkatúak (55 fő). A 12-x osztályt végzettek jobbára normál testalkatúak a 2019-es felmérésben (146 fő), illetve a 2021-es felmérésben a magasabb iskolai végzettségűek legnagyobb számban túlsúlyosak (207 fő).

Az alacsonyabb iskolai végzettségű megkérdezettek esetében nem mutatható ki számottevő mértékű eltérés a válaszok átlagától, bár 2021-ben pontosan a felük túlsúlyos. A szakiskolai végzettségűek sokat számító hányada 2019-ben túlsúlyos (43.8 százalék), miközben 2021-ben kimagasló részük normál testalkatú (50.0 százalék). A 2021-es kutatásban a 12-x osztályt

végzettek figyelemre méltó arányban túlsúlyosak (48.9 százalék), amíg a 2019-es kutatásban a magasabb iskolai végzettségűeknél nem jelentkezik számottevő eltérés a válaszok átlagától. Az eltérő iskolai végzettségeket összehasonlítva a testtömeg kategóriákkal a kapott eredmények a két felmérésben nagymértékben eltérnek egymástól. A 2019-es felmérésben a normálisan nagyobb testsúly inkább az alacsonyabb iskolai végzettségűekre jellemző, miközben a 2021-es felmérésben inkább a legkisebb és legmagasabb végzettségűekre jellemző.

5. Régiók szerint: A fejlett régiókban lakók 2019-ben többnyire normális testsúlyúak (77 fő), valamint 2020-ben az ott élők közül a többség a létszámok egyenlő eloszlásában normál testsúlyú (110 fő) és túlsúlyú (110 fő). A közepesen fejlett régiók esetében a normál testsúlyúak vannak a legtöbben 2019-ben a felmérésben (72 fő), illetve 2021-ben az ott lakók főként túlsúlyosak (59 fő). A fejletlen régiókban a 2019-es kutatásban leginkább elhízottak (88 fő), valamint 2021-ben jellemzően túlsúlyosak (105 fő).

A fejlett régiók tekintetében egyedül a normál testsúlyúak relatív magas arányát érdemes kiemelni a 2021-es kutatásban (40.6 százalék). A közepesen fejlett régiókban aránylag sokan normál testsúlyúak 2019-ben (49.3 százalék), míg 2021-ben az ottani lakosok aránylag nagy számban elhízottak (38.7 százalék). A fejletlen régiók vonatkozásában mindössze az elhízottak jókora aránya érdemes említésre a 2019-es felmérésben (36.8 százalék). A két kutatásnál összefüggés látszik olyan tekintetben, hogy a fejletlen régiókban valamivel jellemzőbb a normálisnál nagyobb testtömeg, mintsem a fejlett régiókban. A fejlett régió típusnál emellett a normális testsúly és túlsúly esetszámai közel azonosak 2019-ben, és 2021-ben teljesen azonosak. A két felmérés között komoly eltérés a közepesen fejlett régiókkal kapcsolatban mutatkozik, mivel az azokban a régiókban élő válaszadóknál a testtömeg-index szerinti két szélső kategória felcserélődött.

6. Település típusok szerint: A megyei jogú város, megyeszékhely lakói többségükben elhízottak a 2019-es kutatásban (55 fő), illetve az ott élők a 2021-es kutatásban többnyire túlsúlyosak (48 fő). Az egyéb városok lakosai 2019-ben az esetek túlnyomó részében normál testsúlyúak (80 fő), és az ott tartózkodók 2021-ben mindenekelőtt túlsúlyosak (115 fő). A községek vagy kisebb település típuson lakók a 2019-es felmérésben rendszerint normál testtömegűek (98 fő), továbbá az ott lakók 2021-ben jórészt túlsúlyosak (111 fő).

A megyei jogú városokban, megyeszékhelyeken élők kiugró arányban elhízottak 2019-ben (35.5 százalék), viszont az ilyen típusú települések lakóinál nincs hangsúlyos arányeltolódás 2021-ben. Az egyéb városok lakosai figyelemre méltó arányban normál testsúlyúak 2019-ben (44.7 százalék), de 2021-ben az ottani lakosok vonatkozásában nincs feltűnő mértékű eltérés az eltérő testtömeg kategóriák átlagától. A községek vagy kisebb települések vonatkozásában nincs komoly arányeltolódás a válaszadók testtömegével összevetve az eredményeket. A különböző település típusoknál a túlsúlyosak aránya egységesen növekedett 2021-ben, és a testtömeg kategóriák arányainak relációjában jelentős eltérés nem mutatható ki egyik csoportnál sem.

7. Anyagi helyzet szerint: A jó jövedelmi helyzetűek legtöbbször normál testsúlyúak 2019-ben (142 fő), és a jómódúak 2021-ben nagyrész túlsúlyosak (149 fő). A közepes anyagi helyzetűek a 2019-es kutatásban a főként egyenlő esetszámban normál testsúlyúak vagy túlsúlyosak (54-54 fő), valamint a 2021-es kutatásban nagyobbrészt elhízottak (36 fő). A rossz anyagi helyzetűek javarészt elhízottak a 2019-es felmérésben (69 fő), emellett a 2021-es felmérésben döntően túlsúlyosak (87 fő).

A jó anyagi helyzetű válaszadóknál kimagasló azok aránya 2019-ben, akik normál testsúlyúak (50.5 százalék), ami 2021-ben is elmondható az ilyen anyagi helyzetűekről (33.7 százalék). A közepes anyagi helyzetű megkérdezettek kiemelkedő arányban elhízottak a 2021-es felmérésben (40.4 százalék), de a 2019-es felmérésben ennél a jövedelmi helyzetű csoportnál nincs számottevő eltérés az átlagtól. A rossz jövedelmi helyzetűek kiugró arányban elhízottak a 2019-es kutatásban (42.1 százalék), míg a 2021-es kutatásban aránylag nagy mértékben túlsúlyosak (58.8 százalék). Összességében a jómódúaknál kardinális a normál testtömegűek aránya, miközben az ennél rosszabb jövedelmi helyzetűeknél a normál testsúlynál nagyobb testtömeg a jellemzőbb.